

VIEWS FROM THE FRONTLINE

COUNTRY REPORT: GEORGIA

ხედვნი წინასწარგონიანს საქართველოში სანაჩივნი

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Global Network
of Civil Society Organisations
for Disaster Reduction

OXFAM

MAY / მაისი
2013

VIEWS FROM THE FRONTLINE

COUNTRY REPORT: GEORGIA

ხეივანი წინა ხაზიდან

საქართველოს ანგარიში

გამოცემა მომზადებულია კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის (RECC) მიერ პროექტის „თემების მდგრადობის ამაღლება სამხრეთ კავკასიაში“ ფარგლებში, რომელიც განხორციელდა Oxfam-ის, შვეიცარიის განვითარების სააგენტოსა (SDC) და კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ქსელის (GNDR) მხარდაჭერით.

კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი მადლობას უხდის პროექტის პარტნიორ ორგანიზაციებს - საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოებას, საქართველოს ბუნების მოყვარულთა საზოგადოებას, შავი ზღვის ეკოაკადემიას, ფონდ Abkhaz Intercont-ს, გურამ თიკანიძის სახელობის სვანეთის ახალგაზრდულ ცენტრს, ასევე გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს, გარემოს ეროვნულ სააგენტოს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგანგებო სიტუაციების მართვის დეპარტამენტის წარმომადგენლებს ნაყოფიერი თანამშრომლობისთვის. მადლობას ვუხდით ყველა პირსა და ორგანიზაციას, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს კვლევის შედეგების განხილვასა და რეკომენდაციების შემუშავებაში.

The publication has been prepared by the Regional Environmental Centre for the Caucasus (RECC) within the project ``Supporting Community Resilience in the South Caucasus`` implemented with financial assistance of the Oxfam, SDC and GNDR.

RECC gratefully acknowledges the support of partner organizations **Georgian Red Cross Society, Georgian Society of Nature Friends, Black Sea Eco-Academy, Abkhaz Intercont Fund and Guram Tikanidze Svaneti Youth Center, as well as Ministry of Environmental Protection and Natural Resources, National Environmental Agency, Emergency Management Department of the Ministry of Interior Affairs of Georgia** for cooperation and providing valuable information.

We are also thankful to those people and organizations who participated in the discussions on survey results and elaboration of recommendations.

Note: This publication may be reproduced in whole or in part and in any form for educational or non-profit purposes without special permission from the copyright holder, provided acknowledgement of the source is made. RECC would appreciate receiving a copy of any publication that uses this publication as a source.

ყდაზე დავით ქორიძის ფოტო
Photo on cover page by David Koridze

შინაარსი

განმარტებები	5
მოკლე შინაარსი	6
შესავალი	10
I. პროექტი „ხედვა წინახაზიდან“	14
ფონური ინფორმაცია	14
პროექტის მიზნები და მოსალოდნელი შედეგები	14
კვლევის მეთოდი	15
II. კატასტროფების რისკები საქართველოში	19
III. მონაცემთა ანალიზი	26
3.1 კატასტროფების საფრთხეებისა და მათი შედეგების გაცნობიერება ადგილობრივი თემების მიერ	27
3.2 HFA-ის განხორციელებაში პროგრესის ანალიზი	28
3.3 HFA-ის განხორციელების კონტექსტი	31
3.4 პროგრესის მონიტორინგი და ანგარიშგება	34
3.5 ინფორმაციის გაანალიზება და გადაწყვეტილებების მიღება	36
3.6 ორგანიზება და ქმედება	38
IV. კონკრეტული მაგალითები	41
V. დასკვნები და რეკომენდაციები	47
დანართები	52
დანართი 1. კითხვარი კვლევისათვის „ხედვა წინახაზიდან - 2013“	52
დანართი 2. გეოლოგიური სტიქიის შედეგები 1995-2012 წლებში	56
დანართი 3. 1995-2012 წლებში საქართველო ტერიტორიაზე აღრიცხული სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენები და მათგან გამომწვეული ზარალი	58

CONTENTS

Glossary and Acronyms	5
Introduction	10
I. VIEWS FROM THE FRONTLINE Project	14
Background	14
Project Objectives and expected results	14
Project Approach and Methodology	15
II. Disaster Risks in Georgia	19
III. Analysis of Data	26
3.1 Perception of Disaster Risks and Aftermaths by Local Communities	27
3.2 Analysis of Progress Towards the HFA Implementation	28
3.3 HFA Implementation Context	31
3.4 Observation / Reflection	34
3.5 Knowledge and Learning	36
3.6 Organising and Action	38
IV. Case Studies	41
V. Conclusions and Recommendations	47
Appendices	54
Appendix 1: Questionnaire for VFL 2013 Survey	54
Annex 2. Intensity of landslides and mudflows between 1995-2012	57
Annex 3. Extreme hydro-meteorological phenomena identified in Georgia between 1995-2012	58

განმარტებები

GLOSSARY AND ACRONYMS

DRR

კატასტროფების რისკების შემცირება - საზოგადოების მონწყვლადობისა და კატასტროფების რისკების მინიმიზაცია, საფრთხეების უარყოფითი ზეგავლენის თავიდან ასაცილებლად (პრევენცია) ან შესაზლუდად (შერბილება და მზადყოფნა), მდგრადი განვითარების ფართო კონტექსტში.

Disaster Risk Reduction - Minimizing vulnerabilities and disaster risks throughout a society, to avoid (prevention) or to limit (mitigation and preparedness) the adverse impacts of hazards, within the broad context of sustainable development.

GNDR

კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის საზოგადოებრივი ორგანიზაციების საერთაშორისო ქსელი.

The Global Network of Civil Society Organisations for Disaster Reduction, responsible for the global implementation of the 'Views from the Frontline' project.

HFA

ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმა - მიღებული იქნა 168 ქვეყნის მთავრობის მიერ ბუნებრივი კატასტროფების რისკების შემცირების მსოფლიო კონფერენციაზე ჰიოგოში (იაპონია) 2005 წელს.

The Hyogo Framework For Action - adopted by 168 governments at the World Conference on Disaster Reduction, held in 2005 in Hyogo, Japan, focusing on building the resilience of nations and communities to disasters

დამატებითი ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ ბმულზე:

<http://www.unisdr.org/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-for-action-english.pdf>

VFL

ხედვა წინახაზიდან - ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმის განხორციელების მონაწილეობითი მონიტორინგის პროცესი. კვლევა ტარდება ორ წელიწადში ერთხელ GNDR-ის მიერ.

Views from the frontline – A participatory monitoring process conducted biennially by GNDR

2005 წელს საქართველოს მთავრობამ მიიღო ჰიოგოს სამოქმედო პროგრამა 2005-2015 წლებისათვის კატასტროფების მიმართ ქვეყნებისა და თემების გამძლეობის შექმნის თაობაზე, რითაც დაადასტურა, რომ კატასტროფების რისკების შემცირება გახდა ერთ-ერთი პრიორიტეტული საკითხი ქვეყნისათვის.

საქართველოს ანგარიში „ხედვა წინახაზიდან - 2013“ არის ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმის განხორციელების საზოგადოებრივი მონიტორინგის ნაწილი, რომელიც მიმდინარეობს 2009 წლიდან „კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის არასამთავრობო ორგანიზაციების გლობალური ქსელის“ (GNDR) ინიციატივით. პროექტის უმთავრესი მიზანია ხელი შეუწყოს ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმის ეფექტურ განხორციელებას ადგილობრივ დონეზე და გააძლიეროს მოწყვლადი თემების მდგრადობა კატასტროფებისადმი.

სამხრეთ კავკასიის რეგიონი VFL-ის ინიციატივაში ჩაერთო 2011 წელს. რეგიონულ დონეზე პროექტს კოორდინაციას უწევს Oxfam. კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (REC Caucasus) კვლევას ახორციელებს საქართველოსა და სომხეთში. „ხედვა წინახაზიდან - 2013“ საქართველოსა და სომხეთში განხორციელდა შვეიცარიის განვითარების სააგენტოს (SDC) მხარდაჭერით.

„ხედვა წინახაზიდან“ არის ადგილობრივ დონეზე კატასტროფებისადმი მზადყოფნისა და რეაგირების არსებული პრაქტიკის მონაწილეობითი მონიტორინგის პროექტი, რომელიც მოიცავს კვლევასა და კონსულტაციების კომპონენტებს. კვლევის კომპონენტის ფარგლებში საქართველოში ჩატარდა 201 ინტერვიუ ადგილობრივი მმართველობისა და თემების წარმომადგენლებთან 5 რეგიონის 11 მუნიციპალიტეტში, რის შედეგადაც HFA-ის დანერგვაში მიღწეული პროგრესი რაოდენობრივად შეფასდა სხვადასხვა ინდიკატორების მიხედვით. პროექტის მეორე ეტაპზე ჩატარდა კონსულტაციები ადგილობრივ და ეროვნულ დონეზე, რის შედეგადაც შემუშავდა რეკომენდაციები კატასტროფების რისკების მართვის გაუმჯობესებისათვის.

VFL 2013 კვლევის შედეგების მიხედვით ადგილობრივ დონეზე არ აღინიშნება დადებითი ცვლილებები კატასტროფების რისკების მართვაში. ძირითადი ხელისშემშლელი ფაქტორებია კატასტროფებისადმი მომზადებისა და რისკების შემცირებისათვის ადგილობრივ დონეზე შესაძლებლობების არ არსებობა, ასევე ადგილობრივ დონეზე ხელმისაწვდომი რესურსების შეუსაბამობა რისკების შემცირების საჭიროებებისადმი. აღნიშნული პრობლემები კიდევ უფრო მწვავედ ხარჯ-ეფექტური პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვის და მათი განხორციელების ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობით, ასევე ადგილობრივი თემებისა და თვითმმართველობის ორგანოების პასიურობით და ცნობიერების დაბალი დონით. ადგილობრივ დონეზე არსებული პრობლემები განპირობებულია სხვადასხვა უწყებებს შორის მცირე თანამშრომლობით, კატასტროფების რისკების ცენტრალიზებული მართვით, შეზღუდული რესურსების არაპროპორციული განაწილებით, ადგილობრივ დონეზე სამოქალაქო სექტორის სუსტი განვითარებით.

აღნიშნულის გამო ვერ ხდება კატასტროფებისადმი თემების გამძლეობის შექმნაში თვალნათელი ცვლილებების მიღწევა, მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნულ დონეზე კატასტროფების რისკების მართვის საკითხები ინტეგრირებულია სხვადასხვა სექტორების სტრატეგიებსა და განვითარების გეგმებში, შექმნილია საკანონმდებლო საფუძვლები, ჩამოყალიბებულია პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეულები და ეტაპობრივად მიმდინარეობს მათი შესაძლებლობების ამაღლება.

In 2005, the Georgian government ratified the Hyogo Framework for Action (HFA) 2005-2015 Building the Resilience of Nations and Communities to Disasters. By this step the government demonstrated that disaster risk reduction (DRR) was one of the country's priorities.

Views from the Frontline 2013 - Georgia is part of public monitoring of HFA implementation, launched in 2009 by the initiative of the Global Network of Civil Society Organizations for Disaster Reduction (GNDR). The main goal of 'Views from the Frontline' is to support the effective implementation of the HFA to build the resilience of vulnerable people and communities at-risk to disasters.

The South Caucasus started participating in the VFL programme in 2011. The Regional Environmental Center for the Caucasus (REC Caucasus), as a GNDR member, is carrying out the survey in Georgia and Armenia with Oxfam's coordination and SDC's support.

Views from the Frontline is a participatory monitoring project, comprised of survey and consultation components and aimed at assessing disaster preparedness and response practices applied at the local level. In total, 201 local government officials and community representatives were surveyed in 11 municipalities of Georgia to assess progress in the HFA implementation based on different indicators. The second phase of the project involved consultations at the local and national levels, promoting mutual understanding, cooperation and partnership between policy-makers and implementers. During the consultations, participants considered results of quantitative assessments and developed recommendations.

According to VFL 2013, local populations perceive that no progress in DRR has been achieved at the local level since 2011. The lack of resources for disaster preparedness and risk reduction as well as inconsistency of available resources with DRR requirements represent the main constraints. These problems are aggravated by the lack of knowledge and experience in planning and implementation of cost-effective preventive measures, inactivity and low awareness of local government and communities. The constrictions at the local level are conditioned by insufficient level of inter-sectoral cooperation, centralized disaster risk management, lack of priority-based distribution of limited resources, insufficient civil society development at the local level.

This prevents progress in building up community's disaster resilience despite the integration of DRR issues into different sectoral strategies and development plans at the national level, availability of a corresponding legal framework, establishment and gradual development of capacities of responsible structural units.

საქართველოში ძირითადი ყურადღება კვლავინდებურად გადატანილია სტიქიური მოვლენებისა და ტექნოგენური ავარიების მოხდენის შემთხვევაში სწრაფი და ეფექტური რეაგირების შესაძლებლობების შექმნაზე, ხოლო ფინანსური რესურსები ძირითადად მიმართულია სტიქიური მოვლენების შედეგების აღმოფხვრაზე და ძალიან მცირედ პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებაზე.

პროექტის ფარგლებში შემუშავდა შემდეგი რეკომენდაციები ადგილობრივ, რეგიონულ და ეროვნულ დონეებზე კატასტროფების რისკების მართვის გაუმჯობესებისათვის:

1. კატასტროფების რისკების მართვის სფეროში ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და სამხარეო ადმინისტრაციების უფლებებისა და პასუხისმგებლობების გაზრდა და მკაფიო განსაზღვრა, განსაკუთრებით პრევენციის კუთხით; ამ მხრივ ადეკვატური საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია.

კატასტროფების რისკების შემცირების მუნიციპალური გეგმების მიღების ვალდებულების დადგენა კანონმდებლობით. კატასტროფების რისკების შემცირების მუნიციპალური გეგმების დამტკიცება ერთიანი სახელმძღვანელო მითითებების მიხედვით და ადგილობრივი თემების მონაწილეობით; ადგილობრივ და რეგიონულ განვითარების გეგმებში კატასტროფების რისკების შემცირების ღონისძიებების ინტეგრირება. ქმედებების განხორციელებისათვის საჭირო ფინანსური რესურსების განსაზღვრა, მობილიზაცია, დონორების კოორდინაცია, განხორციელების მონაწილეობითი მონიტორინგისა და გამჭვირვალე ანგარიშების უზრუნველყოფა.

2. კატასტროფების რისკების შემცირების ყოვლისმომცველი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება ეროვნულ დონეზე და მის საფუძველზე სექტორული განვითარების ყველა არსებული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განახლება.

ეროვნული რეაგირების გეგმის განახლების მიმდინარე პროცესის ფარგლებში გეგმით გათვალისწინებულ 17 მიმართულებაზე პასუხისმგებელი სამინისტროების როლისა და მოვალეობების გაზრდა. ყველა სამინისტროში კატასტროფების რისკების მართვაზე პასუხისმგებელი პირის დანიშვნა მკაფიოდ განსაზღვრული უფლება-მოვალეობებით. ეროვნული რეაგირების გეგმაში პრევენციის კომპონენტის გაძლიერება.

3. ყველა მუნიციპალიტეტში კატასტროფების რისკების მართვაზე პასუხისმგებელი სულ მცირე ერთი მუდმივი შტატის გამოყოფა და დანიშვნა. მისი მოვალეობების განსაზღვრა (ტექნიკური დავალების შედგენა), მათ შორის მუნიციპალიტეტის დონეზე კატასტროფების რისკების მართვის კოორდინაცია და ცნობიერების ამაღლება. შესაბამისი საკვალიფიკაციო მოთხოვნებისა და მინიმალური კომპეტენციის განსაზღვრა.

4. კატასტროფების რისკების მართვაში ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და სამხარეო ადმინისტრაციების შესაძლებლობებისა და საჭიროებების შეფასება და შესაძლებლობების გაძლიერების გეგმის შემუშავება, განხორციელება და თვითმმართველობების ბიუჯეტში ასახვა.

During past several years, the main focus in Georgia was on creation of capacities for rapid and effective response to natural and man-made disasters, while financial resources were mostly directed to recovery of disaster-caused damage with only a very small portion of resources intended for preventive measures.

Participants of the VFL discussions developed the following recommendations to take forward at local, regional and national levels:

1. Increase and clearly determine rights and responsibilities of local government bodies and regional administrations in disaster risk management (DRM) especially in relation to prevention; develop an appropriate legislative framework and harmonize it with the EU Directives.

Make development and approval of municipal DRR plans legally binding. Develop and approve municipal DRR plans based on the unified national guidelines with participation of local communities; Integrate DRR measures into local and regional development strategies and action plans. Mobilize financial resources necessary for implementing the planned measures, ensure donor coordination, participatory monitoring and accountability.

2. Develop a comprehensive national DRR strategy and action plan and on its basis revise and update all sectoral development strategies and action plans.

Use the current revision process of the National Emergency Response Plan (NERP) for increasing the roles and responsibilities of the Ministries responsible for the 17 functional areas under the NERP. Ensure that each Ministry appoints at least one staff member as a DRR focal point with clearly defined Terms of Reference. Advocate for strengthening the disaster prevention component of the NERP.

3. Appoint at least one permanent staff member as disaster risk reduction (DRR) focal point in every municipality; determine minimum qualifications and competences (requirements specification). Clearly determine rights and responsibilities of DRR focal point at municipality level by ToR, including coordination of DRR issues at municipality level and awareness raising.

4. Assess capacities and needs of local government bodies and regional administrations in DRM before increasing their rights and responsibilities; develop and implement capacity building plans and incorporate them in local budgets.

ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე გადაწყვეტილებების მიმღები პირებისათვის საინფორმაციო სამუშაო შეხვედრისა და ტრენინგების (მათ შორის სასწავლო ტურების) ორგანიზება პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვაში წამყვანი ქვეყნების გამოცდილებისა და ცოდნის გაზიარების მიზნით.

5. კატასტროფების რისკების შემცირების ეროვნული პლატფორმის ჩამოყალიბება ყველა შესაბამისი სამინისტროს, სამხარეო ადმინისტრაციების, ადგილობრივი თვითმმართველობების, სამეცნიერო სექტორისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობით. ეროვნული პლატფორმის უფლებამოსილებების და მუშაობის რეგლამენტის განსაზღვრა შესაბამისი ნორმატიული აქტებით.
6. სტიქიური მოვლენების საფრთხეების, მიყენებული ზარალისა და ზარალის კომპენსირების ერთიანი სივრცითი მონაცემთა ბაზის შექმნა (მუნიციპალიტეტების მიხედვით), რეგულარული განახლება და საჭარო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. მიყენებული ზარალის შეფასების ერთიანი მეთოდოლოგიის დახვეწა. სტიქიური მოვლენებით გამოწვეული ზარალის საბაზისო შეფასება მუნიციპალიტეტების მიხედვით.
7. სივრცული და ურბანული განვითარების გეგმების დამტკიცებამდე მათი გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და კატასტროფების რისკების შემცირების საკითხების გათვალისწინების ვალდებულების დადგენა კანონმდებლობით;

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშებში DRR-ის საკითხების ასახვის გაუმჯობესება, პრევენციისა და შერბილების ღონისძიებების სანებართვო პირობებზე ჩამოყალიბება და მათი შესრულების კონტროლისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფა. ამ მიზნით გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს შესაძლებლობების გაძლიერება.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის გეგმებში კატასტროფების რისკების საკითხების გათვალისწინება. მაგალითად, ტყის მართვის გეგმების შემუშავება რისკის ზონების გათვალისწინებით და ამ თვალსაზრისით სავალდებულო სახელმძღვანელო დოკუმენტის შემუშავება.
8. განვითარების პროექტების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში თემებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ჩართულობის გაუმჯობესება, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში ინფორმირებისა და ადგილობრივ დონეზე კონსულტაციების ჩატარების ეფექტურობის ამაღლებისა და სტრატეგიული გარემოზე ზემოქმედების დანერგვის გზით.
9. DRR-ის საკითხებზე საჯარო სკოლების პედაგოგთა, დირექტორთა და მანდატურთა ტრენინგების ორგანიზების გაგრძელება; საგანგებო სიტუაციების სასკოლო გეგმების შემუშავებაში მხარდაჭერა და წვრთნების დანერგვა. რისკის წინაშე მყოფ თემებში არაფორმალური საგანმანათლებლო / ცნობიერების ამაღლების საქმიანობის გაძლიერება და შესაბამისი რესურსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. მოსწავლეების ჩართვა არაფორმალურ საგანმანათლებლო პროგრამებში (საგანგებო სიტუაციების საოჯახო გეგმების შემუშავება).

Organize experience sharing meetings and study tours for national and local decision-makers for sharing best practices and knowledge of developed countries.

5. Develop national DRR platform with participation of all corresponding ministries, regional administrations, local government bodies, academia and NGOs. Determine the national platform's authority and regulations in corresponding normative acts.
6. Create a unified, accessible and upgradable spatial database of disaster risks, damage (disaster losses (lives, livelihoods & assets) and compensations (at the municipal level). Improve a unified methodology for assessing damage inflicted by natural disasters and dangerous events. Conduct basic assessment of disaster-caused damage at the municipal level.
7. Make consideration of DRR and environmental impact issues prior to approving spatial and urban development plans legally binding;

Improve integration of DRR issues in environmental impact assessment reports, include disaster prevention and reduction measures into licensing requirements and ensure monitoring of their implementation. Develop capacities of the Ministry of Environment and Natural Resources Protection to ensure control of adequate integration of DRR issues in disaster risk assessment reports.

Incorporate disaster risk issues in natural resource management plans. For instance, develop forest management plans considering disaster risk zones and elaborate binding guidelines.

8. Improve involvement of potentially vulnerable communities and local governments in decision-making on development projects through increased awareness of Environmental Impact Assessment (EIA) process and consultations at the local level and introduce environmental impact strategy.
9. Continue conducting of DRR trainings for school teachers, principals and education resource officers ('mandaturi'); support schools in development of school disaster preparedness and response plans and implementation of regular simulation exercises; improve informal education/ awareness activities in vulnerable communities and ensure accessibility of necessary resources. Ensure students' participation in informal education programs (develop family emergency preparedness and response plans).
10. Build up civil society and media's capacities in DRR issues at the local level through trainings

10. ადგილობრივ დონეზე სამოქალაქო საზოგადოების და მედიის შესაძლებლობების გაძლიერება (ტრენინგები, მცირე გრანტების პროგრამები) DRR-ის საკითხებზე. ცნობიერების ამაღლების კამპანიების განხორციელება ადგილობრივი არასამთავრობო და სათემო ორგანიზაციების, ასევე მედიის წარმომადგენლების მონაწილეობით.
 11. კატასტროფების რისკების მართვაში განუვლი ხარჯებისა და მიღებული სარგებლის ანალიზის საფუძველზე (მათ შორის პრევენციული ღონისძიებებისა და მიყენებული ზარალის ანაზღაურებისათვის ყოველწლიურად განუვლი ხარჯები და მათი შედეგები) ფინანსური რე-სურსების უფრო ეფექტური განაწილების დაგეგმვა. მრავალჯერადი კომპენსაციის პრობლემის მოგვარება. კატასტროფების საფრთხეების პრიორიტეტიზაციისათვის კრიტერიუმების განსაზღვრა.
 12. ეროვნულ და მუნიციპალიტეტების დონეზე ადრეული გაფრთხილების სისტემების დანერგვა.
 13. კატასტროფების საშიშროების მიხედვით საქართველოს ტერიტორიის ზონირების რუკების გაუმჯობესება. რისკის მსხვილმასშტაბიანი რუკების მომზადება პრიორიტეტულობის მიხედვით; რისკის ზონის ერთიანი დეფინიციის დადგენა; საჯარო რეესტრში კატასტროფების რისკის ზონირების მონაცემების დამატება. არასასოფლო-სამეურნეო მიწების გასხვისების პროცესში რისკის შეფასების ვალდებულების განსაზღვრა კანონმდებლობით. მაღალი რისკის ზონების სუბსიდირება, იქ სადაც სახელმწიფოსთვის მნიშვნელოვანია დასახლებების შენარჩუნება.
- and small grants programs. Carry out awareness campaigns with participation of local NGOs, community organizations and mass media.
 11. Plan more effective distribution of resources based on cost and benefit analysis (including annual cost of preventive measures and indemnities and their results). Address the indemnity payment problem. Identify criteria for disaster risk prioritization.
 12. Introduce the early warning system at the national and municipal levels.
 13. Improvement of territorial zoning of Georgia according to disaster risk level. Create disaster risk maps by priorities; establish a single definition of the risk zone; include disaster risk zone data in the Public Registry. Make disaster risk assessment legally binding during alienation of non-agricultural lands. Allocate funds for preserving settlements of strategic importance in the high-risk zones.

შესავალი

საქართველოში ადგილი აქვს სხვადასხვა სახის, მასშტაბისა და ხშირად განმეორებად, ბუნებრივი და ანთროპოგენული ფაქტორებით გამოწვეულ კატასტროფებს, რომელთაც აქვთ მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა ქვეყნის მდგრად განვითარებასა და სიღარიბის შემცირებაზე.

2005 წელს საქართველოს მთავრობამ მიიღო ჰიოგოს სამოქმედო პროგრამა 2005-2015 წლებისათვის „კატასტროფების მიმართ ქვეყნებისა და თემების გამძლეობის შექმნა“, რითაც დაადასტურა, რომ კატასტროფების რისკების შემცირება გახდა ერთ-ერთი პრიორიტეტული საკითხი ქვეყნისათვის.

საქართველოში კატასტროფების რისკების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობები რეგულირდება შემდეგი კანონებითა და ნორმატიული აქტებით:

- საქართველოს კანონი საგანგებო მდგომარეობის შესახებ, 1997;
- საქართველოს კანონი ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებისაგან მოსახლეობისა და ტერიტორიის დაცვის შესახებ, 2007;
- ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებზე ეროვნული რეაგირების გეგმა, დამტკიცებულია საქართველოს პრეზიდენტის 2008 წლის #415 ბრძანებულებით.

DRR-ის სფეროში საკანონმდებლო და მარეგულირებელი აქტები ფოკუსირებულია რეაგირებასა და მომხდარი კატასტროფების შედეგების ლიკვიდაციაზე, მაშინ როცა თითქმის არ ეხებიან პრევენციისა და შერბილების საკითხებს. აღნიშნული დოკუმენტებით არ არის განსაზღვრული პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების კონკრეტული ვალდებულებები და პასუხისმგებლობები.

კატასტროფების რისკების მართვის სფეროში პოლიტიკის განმსაზღვრელი ძირითადი უწყებაა ეროვნული უშიშროების საბჭო. კატასტროფების რისკების მართვაში მონაწილეობას იღებს რამდენიმე სახელმწიფო ორგანო:

- შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგანგებო სიტუაციების მართვის დეპარტამენტი პასუხისმგებელია სტიქიური უბედურების ან ტექნოგენური ავარიის თავიდან აცილების, მათი შედეგების შერბილებისა და ლიკვიდაციის მიზნით საქმიანობების კოორდინაციაზე.
- საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო არის ჰიოგოს სამოქმედო ჩარჩო პროგრამის ეროვნულ დონეზე განხორციელების კოორდინატორი. გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ფუნქციებში შედის პიდრომეტეოროლოგიური და გეოდინამიკური დაკვირვებების წარმოება, პროგნოზების შემუშავება, მოსალოდნელი სტიქიური პიდრომეტეოროლოგიური და გეოლოგიური მოვლენებისა და გარემოს ექსტრემალურად მაღალი დაბინძურების შესახებ სპეციალური გაფრთხილების მომზადება, შეტყობინება, საშიშროების რისკების შეფასება, პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვა.
- რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო მონაწილეობას იღებს სტიქიური მოვლენების შედეგების სალიკვიდაციო საქმიანობებში, ასევე კოორდინაციას უწევს პრევენციული ინფრასტრუქტურული ობიექტების მშენებლობასა და რეაბილიტაციას.

INTRODUCTION

Natural and man-made disasters of different types and intensity, taking place in Georgia, are recurrent and hinder the country's sustainable development and poverty reduction efforts.

In 2005, the Georgian government ratified the Hyogo Framework for Action (HFA) 2005-2015 Building the Resilience of Nations and Communities to Disasters. By this step the government demonstrated that disaster risk reduction (DRR) was one of the country's priorities.

The following laws and normative acts regulate disaster risk management issues in Georgia:

- Law of Georgia on Emergency Situations of 1997;
- Law of Georgia on Protection of the Population and Territories from Natural and Man-made Emergency Situations, 2007;
- National Response Plan on Natural and Man-made Emergency Situations, approved by Decree #415 of the President of Georgia, 2008.

The DRR-related legislation and regulations are focused on response and elimination of the disaster consequences rather than prevention and mitigation. These documents do not envisage any specific roles and responsibilities for planning and implementation of preventive measures.

The National Security Council is the main policy-maker in the sphere of disaster risk management. Other government bodies involved in disaster risk management are:

- *Emergency Management Department at the Ministry of Interior Affairs of Georgia* - coordinates measures aimed at prevention of natural or man-made disasters, mitigation and elimination of their consequences.
- *The Ministry of Environment and Natural Resources Protection of Georgia* is the national coordinator of the Hyogo Framework for Action 2005-2015. *National Environmental Agency, legal entity of public law under the Ministry of Environment and Natural Resources Protection* – responsible for conducting hydro-meteorological and geodynamic observations, developing programs, ensuring preparedness for potential hydro-meteorological and geological disasters and extremely high pollution levels, warning, disaster risk assessment and planning of preventive measures.
- *Ministry of Regional Development and Infrastructure*

- ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ინსპექცია უზრუნველყოფს მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების სახელმწიფო ზედამხედველობასა და კონტროლს.

- საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს კომპეტენციას განეკუთვნება სტიქიით დაზარალებულთა განსახლების საკითხები.

ჭერ კიდევ არ არის ჩამოყალიბებული ეფექტურად ფუნქციონირებადი ეროვნული პლატფორმა, რომელიც კოორდინაციას გაუწევდა ზემოთ აღნიშნული სამთავრობო უწყებების მუშაობას, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობდა კატასტროფების რისკების მართვის სფეროში ერთიანი პოლიტიკისა და სტრატეგიის შემუშავებას და პრევენციული ღონისძიებების უფრო ეფექტურ დაგეგმვასა და განხორციელებას.

საქართველოს არ გააჩნია ბუნებრივი კატასტროფების რისკების მართვის ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა. შესაბამისად პრევენციული ღონისძიებები არ არის ხანგრძლივადიანად დაგეგმილი და პრიორიტეზირებული არც ეროვნულ და არც რეგიონულ/მუნიციპალურ დონეებზე.

საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მეორე ეროვნული პროგრამით (NEAP, 2012-2016) განსაზღვრულია შემდეგი ამოცანები მიმართულებებით:

- მოსალოდნელი სტიქიური მოვლენების შესახებ ადრეული შეტყობინების სისტემის სრულყოფა/ მოდერნიზაცია;
- მდინარეთა აუზებში წყალდიდობა-წყალმოვარდნების უარყოფითი შედეგების შემცირება;
- ცალკეული სახეობის სტიქიურ მოვლენებზე (სეტყვა, გვალვა, თოვლის ზვავები) ხელოვნური ზემოქმედების სამუშაოების აღდგენა;
- სამრეწველო ავარიების რისკების შემცირება.

აღსანიშნავია, რომ დღეისათვის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო კატასტროფების რისკების საკითხს განიხილავს, როგორც ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებას და გეგმავს შესაბამისი სპეციალური სტრუქტურული ერთეულის ჩამოყალიბებას, რომელიც ამ სფეროში ხელს შეუწყობს კოორდინაციისა და თანამშრომლობის გაძლიერებას. ასევე მომდევნო წლებში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა განვითარების პროექტების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშებში, ასევე სივრცული განვითარების პროექტებში კატასტროფების რისკების საკითხების ასახვას, რისკების შემცირების ღონისძიებების სანებართვო პირობებად განსაზღვრასა და მათ შესრულებაზე კონტროლის განხორციელებას.

2013-2016 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით (BDD)¹ კატასტროფების რისკების მართვის სფეროში პრიორიტეტებადაა დასახული შემდეგი მიმართულებები:

- სტიქიური მოვლენების პროგნოზირებისა და მოსახლეობის დროული გაფრთხილების სისტემის შექმნა;
- შავი ზღვის სანაპირო ზოლისა და მდინარეების ნაპირების დაცვა-აღდგენითი სამუშაოების განხორციელება;
- მინის რესურსების მდგრადი გამოყენების

¹ ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი არის ქვეყნის განვითარების ძირითადი გეგმა, რომელსაც შეიმუშავებს საქართველოს მთავრობა

– participates in disaster recovery operations, coordinates building and rehabilitation of prevention infrastructure.

Technical and Building Inspection under the Ministry of Economics and Sustainable Development – state supervision and control of facilities posing high technical hazard.

Ministry of IDPs from the Occupied Territories, Accommodation and Refugees – accommodation of disaster-affected population.

Georgia has no national disaster risk management strategy or action plan, so there is no long-term preventive planning and prioritization at either national or regional/municipal level.

Based on the needs and problems existing in the sphere of natural and man-made disaster risk management, the Second National Environmental Action Plan for 2012-2016 (NEAP) sets the following objectives and actions for their implementation:

- Improvement/modernization of the early warning system;
- Prevention/mitigation of negative impacts of floods and flash floods in river basins
- Restoration of weather control measures (hail, drought, avalanche prevention);
- Risk reduction from industrial accidents.

Presently the Ministry of Environment and Natural Resources Protection regards DRR as one of the priorities and plans to establish a corresponding structural unit that would promote coordination and cooperation in this field. In the following years the ministry will also focus on integration of DRR issues in Environmental Impact Assessment (EIA) reports of development projects, as well as in specification of DRR as a standard component in spatial development plans, inclusion of DRR measures in licensing requirements and control of their implementation.

The Country Basic Data and Directions for 2013-2016¹ sets the following priority directions in disaster risk management sphere:

- Establishment of disaster prediction and early warning systems;
- Protection and restoration of the Black Sea coast and river banks;
- Establishment of mechanisms for sustainable use of

¹ The Main Data and Directions document is the main plan of country's development, elaborated by the government of Georgia.

მექანიზმების შემუშავება ეროვნების შემცირებისა და გაუდაბნობის თავიდან აცილებისათვის;

- გარემოსდაცვითი საკითხების სავალდებულო გათვალისწინება ურბანული დაგეგმვისა და სამშენებლო საქმიანობის განხორციელების პროცესში.

ზემოთ აღნიშნული პრიორიტეტების შესაბამისად გაიზარდა გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგის, პროგნოზირებისა და პრევენციისათვის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი თანხები:

გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია (ათასი ლარი)
Monitoring, Prediction And Prevention Measures In Environmental Protection Sphere (Thousand GEL)

2011	2012	2013
2, 030	1, 792,6	3,019

ასევე სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებულია 82,6 მლნ ლარი 2012 წელს განვითარებული სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებული მოსახლეობისათვის დახმარების აღმოსაჩენად და დაზარალებული ინფრასტრუქტურის აღსადგენად².

ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით კატასტროფების რისკების შემცირებაში ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების ფუნქციებად განსაზღვრულია მხოლოდ დაზარალებული მოსახლეობისათვის ერთჯერადი დახმარებების გაცემა და მიყენებული ზიანის ანაზღაურება სოციალური დახმარების პროგრამის ფარგლებში. შესაბამისად ხდება ამ მიმართულებით ფინანსური რესურსების გამოყოფა მუნიციპალიტეტებისათვის. არც ერთი თვითმმართველი ერთეულის პრიორიტეტად არ არის მიჩნეული სტიქიური მოვლენების პრევენციული ღონისძიებების განხორციელება.

საქართველოში კატასტროფების რისკების მართვის განვითარებისათვის არსებით როლს ასრულებს საერთაშორისო ორგანიზაციების დახმარება. ევროკავშირის მიერ აღმოსავლეთ ევროპის პარტნიორობის ფორმატის ეგიდით დაფინანსდა რეგიონალური **PPRD East-ის პროგრამა** (პრევენცია, მზადყოფნა და რეაგირება კატასტროფებზე); **შვეიცარიის განვითარების სააგენტო (SDC)** მხარს უჭერს შინაგად საქმეთა სამინისტროს საგანგებო სიტუაციების მართვის სისტემის განვითარებაში, ასევე ხელს უწყობს ადგილობრივ დონეზე კატასტროფებით გამოწვეული დანაკარგების შემცირებას პრევენციისა და მზადყოფნის გაძლიერებით; საგანგებო სიტუაციების მართვის სისტემის განვითარებას მხარს უჭერს აგრეთვე **EU Twinning** პროგრამა. **SDC** და **UNDP** საქართველოს მთავრობას ეხმარებიან **HFA**-ით გათვალისწინებული ეროვნული პოლიტიკის შემუშავებასა და **DRR**-ის სფეროში კოორდინაციის გაძლიერებაში. **UNDP** ხელს უწყობს, აგრეთვე, მდ. რიონის აუზში მიზნობრივი რაიონების ადგილობრივი თვითმმართველობებისა და მოსახლეობის ადაპტაციის შესაძლებლობების განვითარებას, დაგეგმვისა და ადგილობრივი შეტყობინების სისტემების ჩამოყალიბებას. **ჩეხეთის განვითარების სააგენტო** მხარს უჭერს გარემოს ეროვნულ სააგენტოს სადამკვირვებლო (მონიტორინგის ქსელების) და მონაცემთა დამუშავების შესაძლებლობების გაძლიერებას. **სლოვაკეთის განვითარების სააგენტო** მხარს უჭერს წყალდიდობების რისკების შეფასების ევროკავშირის დირექტივის საქართველოს კანონმდებლობაში იმპლემენტაციის პროცესს. ნიდერლანდების სამეფოს ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის სოციალური ტრანსფორმაციის პროგრამის (**MATRA**) მხარდაჭერით მომზადდა საქართველოში ბუნებრივი სტიქიური მოვლენების საფრთხეებისა და რისკების ატლასი (<http://drm.cenn.org>). ევროპის კომისიის ჰუმანიტარული დახმარების კატასტროფებისადმი მზადყოფნის პროგრამის (**DIPECHO**) ფარგლებში ხორციელდება პროექტები კატასტროფების

land resources to reduce erosion and prevent desertification;

- Mandatory integration of environmental issues into urban development and building process.

Based on the above priorities, more funds have been allocated from the state budget for monitoring, prediction and prevention measures in the sphere of environmental protection:

The state budget also earmarks GEL 82.6 million for assistance to the population affected by natural disasters in 2012 and rehabilitation of damaged infrastructure .²

According to the Country Basic Data and Directions for 2013-2016, the DRR function of local municipalities is only provision of single-time aid to the affected population and compensation of the inflicted damage in the frames of Social support programs. Accordingly, the aid and compensation funds are allocated to the local municipalities. Disaster prevention measures are not a priority in any of the local municipalities.

Assistance of international organizations plays significant role in development of disaster risk management in Georgia. These organizations include the EU-funded Programme for the Prevention, Preparedness and Response to Man-made and Natural Disasters in the ENPI East Region (**PPRD East**); Swiss Agency for Cooperation and Development (**SDC**) supports development of the Emergency Management Department at the Ministry of Interior Affairs. **SDC** also supports reduction of disaster-caused losses and improvement of preparedness at the local level in six municipalities in mountain regions of Georgia. **EMD** capacity is also developed through the **EU twinning project**. **SDC** and **UNDP** assist the Georgian Government in elaborating the national policy envisaged by the HFA as well as in strengthening cooperation in the DRR field. **UNDP** supports the governments and the population of the target region of Rioni Basin to develop adaptive capacity and embark on climate resilient economic development. **Czech Development Agency (CRA)** is supporting National Environmental Agency's efforts for the establishment of monitoring networks and building data processing capacities. **Slovak Research and Development Agency** supports implementation of EU Directive on the assessment and management of flood risks in Georgian legislation. Electronic and printed atlases of natural hazards and risks of Georgia have been prepared with support of Netherlands' programme for social transformation in Central and Eastern Europe (**MATRA**) (<http://drm.cenn.org>). Projects on capacity building in DRR are implemented within the framework of the European

² ქვეყნის 2013-2016 წლების ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი

² The Main Data and Directions for 2013-2016 document.

რისკების მართვაში შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით.

2005 წლის შემდგომ საქართველოში აღინიშნება გარკვეული წინსვლა ეროვნულ დონეზე კატასტროფების რისკების მართვის სფეროში სტრატეგიული, სამართლებრივი და მარეგულირებელი დოკუმენტების მიღებისა და რისკებზე რეაგირებასთან დაკავშირებული სახელმწიფო სტრუქტურების შესაძლებლობების გაძლიერების მხრივ. თუმცა ადგილობრივ დონეზე, კატასტროფების რისკის წინაშე მყოფ თემებში ცვლილებები ჯერ კიდევ ნაკლებ შესამჩნევია, რასაც ადასტურებს „ხედვა წინახაზიდან“ ინიციატივის ფარგლებში ჩატარებული კვლევები.

საქართველოს ანგარიში „ხედვა წინახაზიდან - 2013“ წარმოადგენს ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმის განხორციელების საზოგადოებრივი მონიტორინგის ნაწილს, რომელიც ხორციელდება 2009 წლიდან „ბუნებრივი კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის არასამთავრობო ორგანიზაციების გლობალური ქსელის“ (GNDR) ინიციატივით.

კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (REC Caucasus), როგორც აღნიშნული ქსელის წევრი, კვლევას ახორციელებს საქართველოსა და სომხეთში. სამხრეთ კავკასიის რეგიონი VFL-ის ინიციატივაში ჩაერთო 2011 წელს. რეგიონულ დონეზე კვლევის განხორციელებას კოორდინაციას უწევს Oxfam. ხედვა წინახაზიდან - 2013 საქართველოსა და სომხეთში განხორციელდა შვეიცარიის განვითარების სააგენტოს (SDC) მხარდაჭერით.

ადგილობრივ დონეზე კვლევები ჩატარდა პროექტის პარტნიორი ორგანიზაციების მიერ: საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოება, საქართველოს ბუნების მოყვარულთა საზოგადოება, შავი ზღვის ეკოაკადემია, ფონდი Abkhaz Intercont, გურამ თიკანაძის სახელობის სვანეთის ახალგაზრდული ცენტრი.

საქართველოს ანგარიშის „ხედვა წინახაზიდან - 2013“ სტრუქტურის მიხედვით შემდეგნაირად:

პირველ თავში წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის „ხედვა წინახაზიდან - 2013“ მიზნების, მონაწილეობის შედეგებისა და მეთოდების შესახებ. მოცემულია საქართველოში კვლევის განხორციელების მეთოდოლოგიის დეტალური აღწერა.

მეორე თავში მიმოხილულია საქართველოში გავრცელებული ძირითადი კატასტროფები და მათი უარყოფითი შედეგები, წარმოდგენილია კატასტროფების რისკების რუკები.

მესამე თავში წარმოდგენილია თემების შეხედულებები და ადგილობრივ დონეზე კატასტროფების რისკების შემცირებაში წინსვლის შეფასება.

მეოთხე თავში მოყვანილია მაგალითები, რომლებიც ახდენენ ადგილობრივ დონეზე კატასტროფების რისკების შემცირების არსებული პრაქტიკის ილუსტრირებას.

მეხუთე თავში შეჯამებულია გამოვლენილი პრობლემები, წინააღმდეგობები, შესაძლებლობები და მოცემულია კვლევის „ხედვა წინახაზიდან - 2013“ მონაწილეთა მიერ შემუშავებული რეკომენდაციები.

Commission's Disaster Preparedness ECHO programme (DIPECHO).

Since 2005 there has been some progress achieved in Georgia in disaster risk management, which is expressed in the adoption of the legal and regulatory acts at the national level, increased capacity of the relevant structures engaged in disaster management and emergency response. However at the local level, changes are still less visible in the communities facing disaster risks, which is proved by the research conducted within the initiative “View from Frontline”.

VFL 2013 Georgia is part of public monitoring of HFA implementation, launched in 2009 by the initiative of the Global Network of Civil Society Organisations for Disaster Reduction (GNDR).

The Regional Environmental Center for the Caucasus (REC Caucasus), as a GNDR member, is carrying out the survey in Georgia and Armenia with Oxfam's coordination and SDC's support. The South Caucasus started participating in the VFL programme in 2011.

At the local level (vulnerable communities) the surveys were conducted by partner organizations: Georgian Red Cross Society, Georgian Society of Nature Friends, Black Sea Eco-Academy, Abkhaz Intercont fund and Guram Tikanidze Svaneti Youth Center.

Views from the Frontline 2013 Georgia has the following structure:

First Chapter comprises information on VFL 2013 objectives, expectations and methods as well as detailed description of the survey carried out in Georgia.

Second Chapter contains analysis of most frequently occurring disasters and their aftermaths, as well as disaster risks maps of Georgia.

Third Chapter includes views of vulnerable communities and assessment of progress towards DRR at the local level.

Fourth Chapter analyzes cases that illustrate DRR mechanisms available at the local level.

Fifth Chapter summarizes the identified problems, contradictions and capacities and presents recommendations, developed by VFL 2013 survey participants in consultation with DRR stakeholders at the national level.

I. პროექტი „ხედვა წინახაზიდან“

ფონური ინფორმაცია

2005 წელს ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმის მიღების შემდგომ არასამთავრობო ორგანიზაციებმა გამოხატეს შეშფოთება, რომ მაღალ დონეზე მიღებული პოლიტიკური გადაწყვეტილებები ეფექტურად არ განხორციელდებოდა ადგილებზე (წინახაზზე) - კატასტროფების საფრთხის წინაშე მყოფ მილიონობით თემში. 2007 წელს არასამთავრობო ორგანიზაციებმა დააფუძნეს „კატასტროფების შემცირების გლობალური ქსელი“ (GNDR), რათა გაეერთიანებინათ „ხმა ადგილებიდან“ და მიეღწიათ საერთაშორისო პოლიტიკასა და პრაქტიკაში ადგილობრივი თემების საჭიროებების ასახვისათვის.

GNDR-ის უმთავრესი ინიციატივაა პროექტი „ხედვა წინახაზიდან“ (Views from the Frontline), რომლის მიზანია გამოავლინოს თუ როგორ აფასებენ ადგილობრივი თემები კატასტროფების რისკების შემცირებაში მიღწეულ პროგრესს. ამ გზით პროექტი ცდილობს გამოავლინოს საკითხები, რომელთა გადაჭრა საჭიროებს მეტ ძალისხმევას, ასევე ხელს უწყობს პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებას ადგილობრივ დონეზე უფრო ეფექტური ქმედებების განხორციელებისათვის.

პროექტი ინიცირებული იქნა 2009 წელს და მის შედეგებს აქვს მნიშვნელოვანი ზეგავლენა გლობალურ პლატფორმაზე, სადაც პროექტი წარადგენს რისკის წინაშე მყოფი თემების შეხედულებებს. VFL 2013-ის ამოცანაა მომზადება დისკუსიებისათვის ჰიოგოს სამოქმედო გეგმის თაობაზე 2015 წლის შემდგომ.

2009 და 2011 წლებში ჩატარებულმა კვლევებმა ცხადყო ადგილობრივ დონეზე რისკების გაცნობიერებისა და შესაბამისი ქმედებების დაგეგმვის მნიშვნელობა კატასტროფებისადმი თემების მდგრადობის შექმნაში. შედეგად 2013 წელს „ხედვა წინახაზიდან“ ფოკუსირებულია სწორედ გაცნობიერებასა და ქმედებების დაგეგმვაზე, რაც საშუალებას აძლევს ადგილობრივ თემებს გახდნენ კატასტროფების რისკებისადმი მდგრადობის უზრუნველყოფის უფრო აქტიური მონაწილეები.

პროექტის მიზნები და მოსალოდნელი შედეგები

პროექტი „ხედვა წინახაზიდან“ უმთავრესი მიზანია ხელი შეუწყოს ჰიოგოს მოქმედებათა გეგმის ეფექტურ განხორციელებას და გააძლიეროს რისკის წინაშე მყოფი და მოწყვლადი თემების მდგრადობა კატასტროფებისადმი.

2013 წელს პროექტის „ხედვა წინახაზიდან“ კონკრეტული მიზნებია:

- ადგილობრივ დონეზე კატასტროფების რისკების შემცირების პროგრესის გლობალური მიმოხილვის მომზადება;
- ადგილობრივ დონეზე ცვლილებების პროცესის მოდელირება და შესაძლებლობების გაძლიერება რისკების გაცნობიერებისა და შესაბამისი ქმედებების დაგეგმვისათვის.

I. VIEWS FROM THE FRONTLINE PROJECT

BACKGROUND

When the UN established a ten year programme for improvement in Disaster Risk Reduction in 2005, the 'Hyogo Framework for Action' (HFA); many NGOs were concerned that the high level policy would not be matched by effective implementation at the 'Frontline' in the millions of communities round the world exposed to natural disasters. They formed the 'Global Network for Disaster Reduction' (GNDR) to collaborate in securing a stronger voice for communities and more effective implementation of the Framework.

The Network's key action has been 'Views from the Frontline' project in which the assessments of stakeholders at the local level are gathered in order to assess their views of progress. By doing so, the project highlights the areas where more action is needed, and also builds local level partnerships to mobilize more effective action.

The 'Views from the Frontline' (VFL) project, initiated in 2009, highly effective at the international level, where the presentation of views from respondents from different countries are made a major impact at the UN 'Global Platform for Disaster Risk Reduction', and at the local level, where dialogue, collaboration and action have been promoted. VFL 2013 now aims to prepare the way for a HFA Post -2015 discussion.

These programmes highlighted the role of **local action and learning** as being at the heart of community resilience, and members have called for VFL to support implementation based on this. As a result VFL 2013 focuses on **Action and Learning**. This is the cycle of reflection, learning and action which enables communities to become active participants in building community resilience.

PROJECT OBJECTIVES AND EXPECTED RESULTS

The main goal of 'Views from the Frontline' is to support the effective implementation of the HFA to build the resilience of vulnerable people and communities *at-risk* to disasters.

The VFL 2013 specific **objectives** are:

To provide a global overview of progress in Local Level Action to reduce "extensive" disaster risk.

- To model a local change process and build local capacities for *action and learning* (*reflection>learning>action*).

კატასტროფების რისკების შემცირებასა და თემების მდგრადობაზე ცნობიერების ამაღლება;

- კატასტროფების რისკების შემცირებაზე პასუხისმგებელ სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო სტრუქტურებს შორის დიალოგისა და თანამშრომლობის გაძლიერება.

ეროვნულ და რეგიონულ დონეებზე პროექტის შედეგები უნდა იყოს:

- გლობალურ დონეზე იმის დადასტურება, რომ ადგილობრივ დონეზე რისკების გაცნობიერება და შესაბამისი დაგეგმვა არის ჰიოჯოს მოქმედებათა გეგმის შემდგომი სტრატეგიის საწყისი ნერტილი;
- აქტიური თემების ხელშეწყობა და რისკების გამომწვევი მიზეზებზე რეაგირება, თემების მდგრადობის გაძლიერება;
- ადგილობრივ დონეზე პარტნიორობის, ვალდებულებებისა და ურთიერთგაგების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა;
- ეროვნულ, რეგიონულ და საერთაშორისო დონეებზე ერთობლივი პროპაგანდა;
- პრაქტიკული გამოცდილებისა, ცოდნისა და მიღებული გაკვეთილების გაზიარება.
- ადგილობრივ დონეზე ბუნებრივი კატასტროფების რისკების შემცირებისაკენ მიმართულ ინვესტიციებზე პოლიტიკური ვალდებულებების გაძლიერება

- To raise awareness and understanding of disaster risk reduction and community resilience.
- To increase participation, dialogue and relationships between different state and non-state actors responsible for reducing risk.

The project outputs at the country and regional level include:

- To provide evidence from these local level activities to make a strong case at the global level that local level reflection, knowledge and action is the starting point for the global post-HFA strategy
- To promote active communities and address underlying risk factors, building community resilience.
- To build understanding, engagement and local partnerships for action through action learning
- Joint advocacy and strategy at the national, regional and international level
- Sharing of practical experience, knowledge and learning
- Increased political commitment for disaster risk reduction investments at the local level

კვლევის მეთოდი

"ხედვა წინახაზიდან" არის მონაწილეობითი მონიტორინგის პროექტი, რომელიც მოიცავს კვლევასა და კონსულტაციების კომპონენტებს, რათა შეფასდეს ადგილობრივ დონეზე კატასტროფებისადმი მზადყოფნისა და რეაგირების არსებული პრაქტიკა.

პროექტის ხელს უწყობს ადგილობრივ დონეზე დაინტერესებული მხარეების მობილიზაციას, რათა შეფასდეს HFA-ის განხორციელებაში მიღწეული პროგრესი ადგილობრივ დონეზე. ამგვარად ხდება იმ საკითხების გამოკვეთა, რომელთა გადაჭრა საჭიროებს მეტ ძალისხმევას. ასევე ხდება ადგილობრივ დონეზე პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა.

ხედვა წინახაზიდან პროექტის ძირითადი კომპონენტია HFA-ის დანერგვაში მიღწეული პროგრესის რაოდენობრივი შეფასება სხვადასხვა ინდიკატორების მიხედვით. კვლევის ძირითადი სამიზნე ჯგუფებია ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები და რისკის წინაშე მყოფი თემები. პროექტის ფარგლებში ტარდება ინტერვიუები აღნიშნულ ჯგუფებთან რისკების შემცირებასა და კატასტროფებისადმი გამძლეობის ამაღლებაში წინსვლის რაოდენობრივი შეფასების მიზნით. რაოდენობრივი მონაცემების ილუსტრირებისა და მიღებული სურათის შევსებისათვის რესპოდენტებს ეთხოვათ განემარტათ შეფასებები და მოეყვანათ კონკრეტული მაგალითები.

კვლევის მეორე ეტაპზე ტარდება კონსულტაციები ადგილობრივ და ეროვნულ დონეზე, რაც ხელს უწყობს ურთიერთგაგების ზრდას, თანამშრომლობის ჩამოყალიბებასა და კავშირების განმტკიცებას პოლიტიკასა და დანერგვას შორის. კონსულტაციების დროს განხილულ იქნა რაოდენობრივი შეფასების შედეგები და შემუშავდა რეკომენდაციები. ადგილობრივ და ეროვნულ დონეებზე კონსულტაციების ჩატარება უზრუნველყოფს HFA-ის განხორციელებაში არსებული ძირითადი ხარვეზებისა და შეზღუდვების გამოვლენას, ასევე შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავებას დაინტერესებული მხარეების უფრო ფართო სპექტრის მონაწილეობით.

PROJECT APPROACH AND METHODOLOGY

Views from the Frontline 2013 is a participatory monitoring project, comprised of survey and consultation components and aimed at assessing disaster preparedness and response practices applied at the local level.

VFL project approach consists in mobilizing local stakeholders to assess progress made toward the HFA implementation at the local level, identify the priority concerns and establish local partnerships.

The VFL key component is assessment of progress in the HFA implementation based on different indicators. The key target groups of the survey - representatives of local government bodies and vulnerable communities - were interviewed to obtain quantitative assessments of progress made towards DRR and resilience building. The respondents were asked to specify their assessments and cite concrete examples to illustrate the quantitative data and complete the picture.

The second phase of the project involved consultations at the local and national levels, promoting mutual understanding, cooperation and partnership between policy-makers and implementers. During the consultations, participants considered results of quantitative assessments and developed recommendations. Consultations at the local and national levels allow identifying gaps and constrictions in HFA implementation and developing recommendations with wider stakeholder participation.

მიღწეული პროგრესის დამოუკიდებელი შეფასება წარმართა ქვეყნების მიერ HFA-ს განხორციელების ოფიციალური ეროვნული ანგარიშების მომზადების პარალელურად და ფოკუსირებული იყო ადგილობრივ დონეზე მიღწეულ პროგრესზე, ვიდრე ეროვნულ რეფორმებზე. ამ მიდგომამ ხელი უნდა შეუწყოს ადგილობრივ დონეებზე არსებული შესაძლებლობებისა და პრობლემების გამოვლენას, მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის გაცნობიერებას, ადგილობრივ დონეზე კატასტროფების რისკების შემცირებისაკენ მიმართულ ინვესტიციებზე პოლიტიკური ვალდებულების გაძლიერებას.

VFL 2013-ის ფარგლებში გამოკითხვა ჩატარდა მსოფლიოს 57 ქვეყანაში და მასში მონაწილეობა მიიღო 450 არასამთავრობო ორგანიზაციამ და რისკის წინაშე მყოფი თემების 21 455 წარმომადგენელმა. გამოკითხვის შედეგები საფუძვლად დაედო დამოუკიდებელ შეფასებას, რომელიც წარდგენილ იქნა DRR-ის მორიგ გლობალურ პლატფორმაზე 2013 წლის მაისში.

კვლევა

2013 წელს კვლევის კომპონენტის ფარგლებში საქართველოში ჩატარდა 201 ინტერვიუ ადგილობრივი მმართველობისა და თემების წარმომადგენლებთან საქართველოს 5 რეგიონის 11 მუნიციპალიტეტში. ინტერვიუები ჩატარდა GNDR-ის მიერ შემუშავებული კითხვარის მიხედვით (იხ. დანართი 1 – კითხვარი VFL 2013 კვლევისათვის). სტანდარტული კითხვარის მიხედვით კვლევის ჩატარება მნიშვნელოვანია სხვადასხვა ქვეყნებში მიღებული მონაცემების შედარებისათვის. კითხვარი შედგება 2 ნაწილისაგან: I. კატასტროფების რისკების გაცნობიერება და ცვლილებები 2005 წლის შემდგომ და II. რესპოდენტის მიერ HFA-ის დანერგვაში მიღწეული პროგრესის რაოდენობრივი შეფასება 14 ინდიკატორის მიხედვით. კითხვარი შემუშავებულია იმგვარად, რომ გამოვლენილი იქნეს ადგილობრივი მოსახლეობის სხვადასხვა ჯგუფების ხედვა ან პოზიცია ადგილობრივ დონეზე კატასტროფების რისკების მართვაში ცვლილებებთან დაკავშირებით.

რესპოდენტებად შერჩენ სხვადასხვა სტიქიური მოვლენების მაღალი რისკის წინაშე მყოფი თემების წარმომადგენლები, ხოლო ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებიდან ის პირები, რომლებიც ინფორმირებული

არიან და გააჩნიათ გარკვეული გამოცდილება DRR-ის საკითხებზე.³

რესპოდენტები აფასებდნენ პროგრესის ხარისხს სხვადასხვა ინდიკატორების მიხედვით. თითოეული ინდიკატორის მიხედვით პროგრესი ფასდებოდა 1-დან - 5 ქულამდე, შემდეგი მნიშვნელობებით:

1. არა
2. უმნიშვნელოდ

3. VFL-2011 კვლევის დეტალური მეთოდოლოგია, აგრეთვე, კვლევის შედეგების ანალიზი გლობალურ დონეზე შეგიძლიათ იხილოთ ვებ-გვერდზე: <http://www.globalnetwork-dr.org>

Independent progress assessment was carried out simultaneously with preparation of official HFA national implementation reports. The independent assessment was focused on progress achieved at the local level rather than national reforms. This approach aims to identify local capacities and problems, promote understanding of the role and importance of local government bodies and build up political commitments concerning DRR-oriented investments.

In the VFL 2013 project, the survey was carried out in 57 countries, involving 450 NGOs and 21,455 representatives of the at-risk communities. Survey results were used as a basis for an independent assessment that have been presented at the DRR Global Platform meeting in May 2013.

Survey

Two hundred interviews with representatives of local government and communities have been conducted in 11 municipalities of five regions of Georgia within the framework of Views from the Frontline 2013 survey using the questionnaire developed by the GNDR (see Annex 1 – Questionnaire for the VFL 2013 Survey). It was important to use the unified questionnaire for the survey in order to compare results of different countries. The questionnaire consists of two parts: I. Disaster risk perception and changes after 2005, and II. Quantitative assessment of progress toward the HFA implementation, made by respondents based on 14 indicators. The questionnaire allows learning views and positions of different groups of local population regarding changes in disaster risk management at the local level.

Representatives of affected communities and local government officials having information and certain

experience in DRR sphere, have been selected for the survey.³

The respondents assessed the progress according to different indicators by five-point scale using the following definitions:

1. No
2. Insignificant
3. Certain

³ VFL-2011 detailed methodology and analysis of results at the global level are available at: <http://www.globalnetwork-dr.org>

3. გარკვეულწილად
4. დიას, მაგრამ ლიმიტირებულად (არა ყველა შემთხვევაში)
5. დიას, სრულყოფილად.

გამოკითხულთა უმრავლესი ნაწილი იყო რისკის წინაშე მყოფი თემის წარმომადგენელი (74%), ხოლო 23% წარმოადგენდა ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს. რესპოდენტთა 75%-ის ასაკი შეადგენდა 18-60 წელს, ხოლო 17%-ის ასაკი აღემატებოდა 61 წელს. გამოკითხულთა შორის 45 % იყო ქალი, ხოლო 55 % მამაკაცი. ინტერვიუები ჩატარდა კახეთსა და იმერეთში, ასევე საქართველოს მაღალმთიან რეგიონებში (რაჭა, სვანეთი, აჭარა). ინტერვიუები ჩატარდა ბუნებრივი სტიქიური მოვლენების განსაკუთრებული საფრთხის წინაშე მყოფ 22 თემში. რესპოდენტთა მხოლოდ 9% იღებდა მონაწილეობას VFL – 2011 კვლევაში.

კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემები რაოდენობრივად გაანალიზდა GNDR-ის სამდივნოს მიერ და შედეგები წარმოდგენილია ანგარიშის მე-3 თავში.

4. Yes, but limited (not always)
5. Yes, significant.

Representatives of vulnerable communities and local government officials made up 74% and 23% of respondents respectively. Age group of 18-60 years made up 75% of respondents, while those, whose age exceeded 61 years, made 17%. The percentage of female and male respondents was 45% and 55% respectively. The interviews have been carried out in 22 vulnerable communities in Kakheti, Imereti and three mountain regions of Georgia – Racha, Svaneti and Adjara. Only 9% of respondents participated in the VFL – 2011 survey.

The survey results, analyzed by the GNDR Secretariat, are presented in Chapter 3.

ცხრილი 1. მონაცემები რესპოდენტების შესახებ
Table 1. Respondent data

რეგიონი Region	ადგილობრივი მმართველობის წარმომადგენელი Local government representative	რისკის წინაშე მყოფი თემების წარმომადგენელი Vulnerable Community Representative		საერთო რაოდენობა Total Number			
		რაოდენობა Number	%	რაოდენობა Number	%	რაოდენობა Number	%
მუნიციპალიტეტი Municipality							
კახეთი Kakheti	ლაგოდეხი Lagodekhi						
	დედოფლისწყარო Dedoplistskaro	7	17	33	83	40	7
	ყვარელი Kvareli						
იმერეთი Imereti	წყალტუბო Tskaltubo	9	20	32	80	41	9
	სამტრედია Samtredia						
რაჭა Racha	ონი Oni	12	30	28	70	40	12
	ამბროლაური Amblorauri						
სვანეთი Svaneti	მესტია Mestia	11	27	29	73	40	11
	ხულო Khulo						
აჭარა Adjara	ქედა Keda	10	25	30	75	40	10
	შუახევი Shuakhevi						
სულ Total		49	24	152	76	201	49

კონსულტაციები თემებთან

„ხედვა წინახაზიდან - 2013“ ფარგლებში ჩატარებული კვლევის ანალიზის შედეგები განხილულ იქნა საკონსულტაციო შეხვედრებზე იმავე თემებში, სადაც კვლევის პირველ ეტაპზე ჩატარდა ინტერვიუები. სულ საკონსულტაციო შეხვედრებში მონაწილეობა მიიღო კატასტროფების რისკის წინაშე მყოფი 19 თემის 184-მა წარმომადგენელმა.

სათემო კონსულტაციებზე გადამოწმდა რაოდენობრივი ანალიზის შედეგები. გამოიკვეთა კატასტროფების რისკების მართვაში ადგილობრივ დონეზე არსებული ყველაზე მნიშვნელოვანი პრობლემები და შემუშავდა რეკომენდაციები პრიორიტეტულ ქმედებებთან დაკავშირებით, განისაზღვრა თუ რა წვლილის შეტანა შეუძლიათ ადგილობრივ თემებს და ასევე რა მხარდაჭერას საჭიროებენ არასამთავრობო სექტორისა და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების მხრიდან. სათემო კონსულტაციების შედეგები ასახულია ანგარიშის მესამე თავში, ასევე რეკომენდაციებში.

სათემო კონსულტაციებმა მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი და საფუძველი შეუქმნა კატასტროფების რისკების მართვაში სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს შორის (თემები, ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციები, თვითმმართველობის ორგანოების წარმომადგენლები) თანამშრომლობის ჩამოყალიბებას.

Consultations with communities

Outcomes of the VFL 2013 project analysis were discussed at consultation meetings in the communities where the interviews were carried out at the first stage. In total, 184 representatives of 19 at risk communities took part in the consultations.

Community consultations were used for checking results of the quantitative analysis. As a result of community consultations, the key problems associated with the catastrophe risk management on local levels were outlined and recommendations for solving manifested problems were developed. The type of cooperation from the at-risk communities and the type of assistance from the non-governmental sector and local governing organs was also determined.

The community consultations greatly supported and provided a solid foundation for the establishment of the collaboration between different catastrophe risk management stakeholders (representatives of the communities, local non-governmental organizations, self-government organs).

ეროვნული სამუშაო შეხვედრა

კვლევის შედეგები და მათ საფუძველზე შემუშავებული რეკომენდაციები განხილული იქნა ეროვნულ სამუშაო შეხვედრაზე, რომელიც ჩატარდა 2013 წლის 30 აპრილს. შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღო შესაბამისი სამინისტროების, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების, ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების 35 წარმომადგენელმა. სამუშაო შეხვედრაზე დაინტერესებული მხარეების მიერ გამოთქმული შენიშვნებისა და კომენტარების მიხედვით მომზადდა რეკომენდაციების საბოლოო პაკეტი, რომელიც წარმოდგენილია მე-5 თავში.

National Workshop

The study results and associated recommendations were discussed at a national workshop conducted on April 30, 2013. The meeting was attended by 35 representatives from relevant ministries, nongovernmental and international organizations, also local government. Comments and ideas expressed by stakeholders during the workshop were taken into consideration to finalize the package of recommendations that is presented in Chapter 5.

II. კატასტროფების რისკები საქართველოში

საქართველოში მაღალი ინტენსივობითა და სიხშირით ხდება შემდეგი სტიქიური მოვლენები: მენყერები, ღვარცოფები, წყალდიდობა-წყალმოვარდნები, სეტყვა, თოვლის ზვავები, ძლიერი ქარი, გვალვა. აღნიშნული სტიქიური მოვლენები სადრთხეს უქმნის ათასობით ადამიანის ჯანმრთელობასა და კეთილდღეობას.

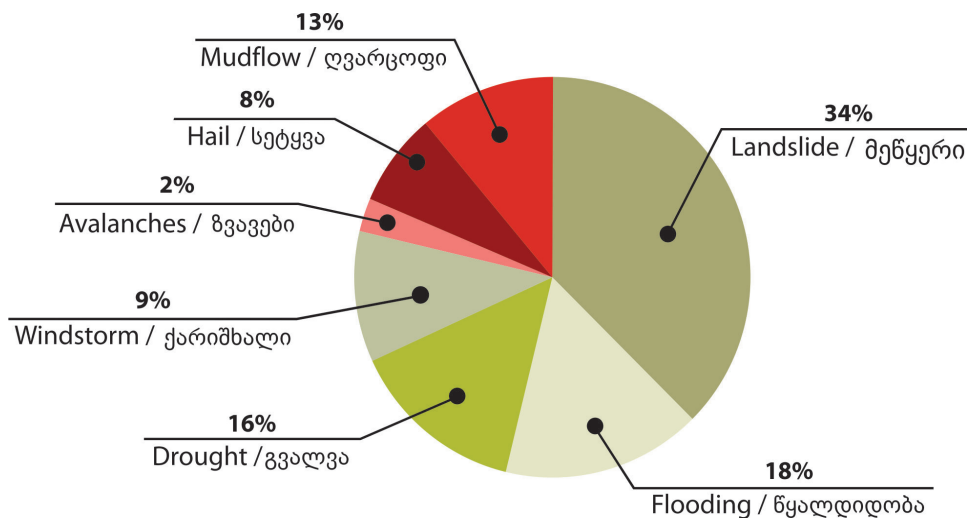
გარემოს ეროვნული სააგენტოს მონაცემების თანახმად 1995-2012 წლებში სტიქიური მოვლენებით (მენყერები, ღვარცოფები, წყალდიდობები, გვალვა, ქარიშხალი, თოვლის ზვავები, სეტყვა) გამოწვეულმა ზარალმა სულ შეადგინა 2708.25 მლნ ლარი⁴. გეოლოგიური სტიქიის საშიშროების ზონაში მოექცა 20 776 საცხოვრებელი სახლი, დაზიანდა 42781,7 ჰა სასოფლო-სამეურნეო სავარგული. სხვადასხვა სახის სტიქიურმა მოვლენებმა იმსხვერპლა 179 ადამიანი. (იხ. დანართი 2. გეოლოგიური სტიქიის შედეგები 1995-2012 წლებში და დანართი 3. 1995-2012 წლებში საქართველო ტერიტორიაზე აღრიცხული სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენები და მათგან გამოწვეული ზარალი). გარემოს ეროვნული სააგენტოს 1995-2012 წლების მონაცემების თანახმად ყველაზე დიდ ზარალს იწვევს მენყერები (34%), წყალდიდობა-წყალმოვარდნები (18%) და გვალვები (16%)

II. DISASTER RISKS IN GEORGIA

Landslide, mudflow, flood, flash flood, hail, avalanche, high wind and drought are the most frequently occurring natural disasters in Georgia that pose hazard to health and welfare of thousands of people.

According to National Environmental Agency (NEA) damage caused by natural disasters (landslide, mudflow, flood, drought, hurricane, avalanche and hail) in 1995-2012 was estimated at GEL 2708.25 million⁴. Based on NEA data 20,776 houses are located in geological disaster risk area; 42781,7 ha of agricultural lands were damaged. Different disasters have claimed 179 lives. (See Annex 2. Intensity of landslides and mudflows between 1995 and 2012 and the estimated resulting damage and Annex 3. Extreme hydro-meteorological phenomena identified in Georgia between 1995 and 2012 and the estimated damage caused). According to National Environmental Agency (NEA) landslides, floods and droughts cause the greatest damage – 51%, 20% and 17% respectively.

დიაგრამა 1. სხვადასხვა სტიქიური მოვლენებით მიყენებული ზარალი 1995-2012 წლებში
Figure 1. Damage Caused by Different Disasters

კლიმატური ცვლილებების შედეგად გახშირდა გვალვები და გაზაფხულის ქარები სემიარიდულ რეგიონებში, შავი ზღვის სანაპირო ზონაში გაძლიერდა ნაპირის ეროზიისა და ჩარეცხვის პროცესი. მაღალმთიან რეგიონებში საგრძნობლად გააქტიურდა წლამოვარდნები, მენყერები და ღვარცოფები, რაც გარკვეულწილად გამოწვეულია კავკასიის მყინვარების უკანდახვეით, რის შედეგადაც დატოვებული ქვების, კლდის ნამსხვრევებისა და ტალახის უზარმაზარი მასები თავსხმა წვიმების შედეგად წარმოქმნილი ღვარცოფების სახით თავს ატყდება მოსახლეობას (NEAP, 2012 - 2016).

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტროს მონაცემთა ბაზაში 2012 წლის 1 ივნისის მდგომარეობით რეგისტრირებული იყო სტიქიური

Climate change has resulted in more droughts and spring winds in semi-arid areas, and more frequent coastal erosion and washout on the Black Sea coast. More floods and mudflows in high mountain regions are partially due to the shrinking of the Caucasus glaciers that left behind huge masses of stones, fragments of rock and mud. During showers, these form mudflows that affect the local population (NEAP, 2012 - 2016).

As of June 1 2012, the database of the Ministry of IDPs from Occupied Territories of Georgia contained 35,000 registered families that suffered from natural disasters, including 1,079

4 მონაცემი არასრულია და არ მოიცავს 2011-2012 წლებში მენყერებით გამოწვეულ პირდაპირ ზარალს, რაც არ არის შეფასებული

4 The data are incomplete and do not include the direct damage caused by landslides in 2011-2012 because it is not calculated.

უბედურებების შედეგად დაზარალებული 35 300 ოჯახი. მათგან საცხოვრებელი სახლით დაკმაყოფილებულია 1079 ოჯახი. 2011-2012 წლებში სტიქიის შედეგად დაზარალებული ოჯახებისათვის შესყიდული იქნა მხოლოდ 17 საცხოვრებელი სახლი შვეიცარიის განვითარების სააგენტოს გრანტით.

families that were provided with houses before 2011. In 2011-2012, only 17 houses were bought with SDC grant for families that suffered from disasters.

ქვემოთ ცხრილში მოყვანილია სტიქიური მოვლენებით დაზარალებული საცხოვრებელი სახლების რაოდენობა რეგიონების მიხედვით:

The table below shows the number of damaged houses by regions of Georgia:

ცხრილი 2. სტიქიური მოვლენებით დაზარალებული სახლების რაოდენობა რეგიონების მიხედვით (წყარო: საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრო)

Table 2. Number of houses damaged by disasters (Source: Ministry of IDPs from Occupied Territories of Georgia, Accommodation and Refugees)

რეგიონი / კატეგორია Region /Category	I კატეგორია კატასტროფის შედეგად დანგრეული სახლი Category 1 Houses destroyed by disasters	II კატეგორია კატასტროფის შედეგად დაზიანებული საცხოვრებელი სახლი, რომელიც საცხოვრებლად უვარგისია და აღდგენაც შეუძლებელია Category 2 Residential houses damaged by disasters and unfit for living or restoration	III კატეგორია კატასტროფის შედეგად დაზიანებული საცხოვრებელი სახლი, რომლის აღდგენაც შესაძლებელია Category 3 Restorable residential houses damaged by disasters	IV კატეგორია საცხოვრებელი სახლი, რომელიც კატასტროფის შედეგად არ დაზიანებულა, მაგრამ მის გარშემო არსებული მიწა დაზიანდა და უვარგისია გამოსაყენებლად Category 4 Residential houses not damaged but located on damaged sites and unfit for use
სამცხე-ჯავახეთი Samtskhe- Javakheti	692	72	1254	8
მცხეთა-მთიანეთი Mtskheta-Mtianeti	85	84	476	132
გურია Guria	318	458	996	895
იმერეთი Imereti	1818	2642	8753	668
კახეთი Kakheti	123	59	568	161
შიდა ქართლი Shida Kartli	798	643	1279	69
ქვემო ქართლი Kvemo Kartli	35	11	236	-
რაჭა-ლეჩხუმი ქვემო სვანეთი Racha-Kvemo Svaneti	522	789	2299	1179
სამეგრელო-ზემო სვანეთი Samegrelo-Zemo Svaneti	376	811	1487	692
აჭარის არ Adjara	190	481	577	2558
სულ TOTAL	4957			

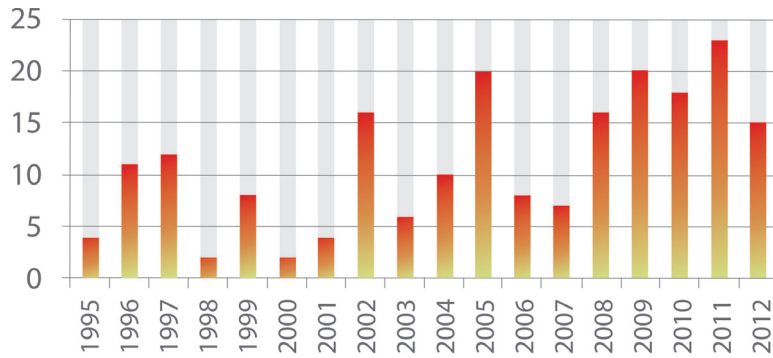
საშიში ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენები და მათგან გამონვეული უარყოფითი შედეგები

Hazardous Hydro-Meteorological Events and Their Aftermaths

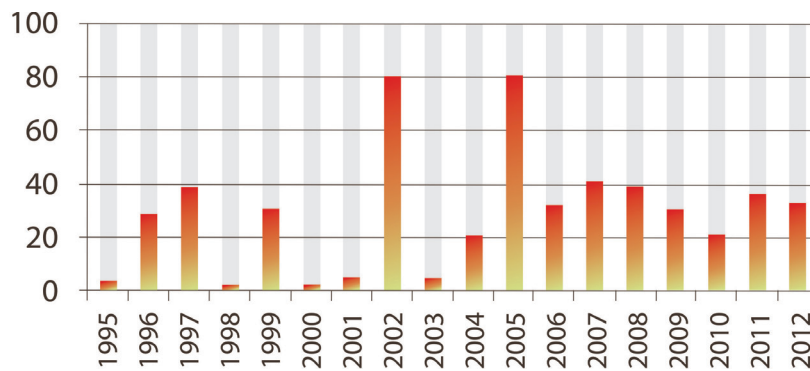
გარემოს ეროვნული სააგენტოს მონაცემებით 1995-2012 წლებში წყალდიდობებით გამონვეულმა ზარალმა შეადგინა 502.8 მლნ ლარი, ხოლო მათ შედეგად დაიღუპა 38 ადამიანი.

According to the National Environmental Agency, in 1995-2012, 202 floods and flash floods resulted in 38 deaths and material damage of GEL 502.8 million.

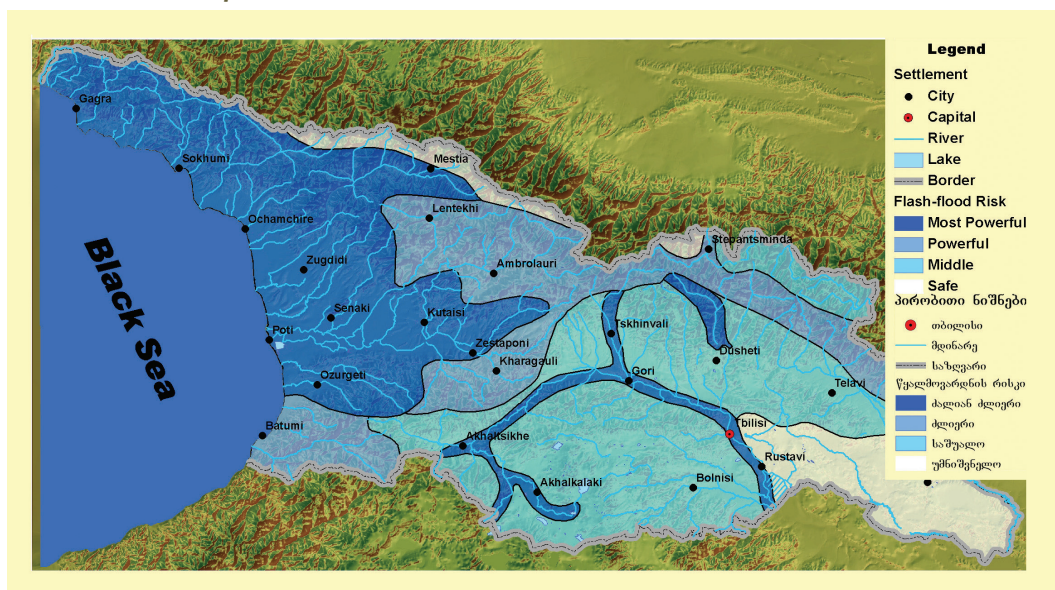
დიაგრამა 2. წყალდიდობა/წყალმოვარდნების შემთხვევათა რაოდენობა წლების მიხედვით
Figure 2. Frequency of floods and flash floods

დიაგრამა 3. წყალდიდობებით/წყალმოვარდნებით გამონვეული ზარალი წლების მიხედვით (მლნ ლარი)
Figure 3. Damage caused by floods and flash floods (mln GEL)

რუკა 1. საქართველოს მდინარეებზე წყალმოვარდნების რისკების განაწილება (გარემოს ეროვნული სააგენტო)
Map 1. Flash-flood Risk Map (Source: NEA)

წყალდიდობები და წყალმოვარდნები საქართველოს თითქმის ყველა მდინარისათვის არის დამახასიათებელი. თუმცა წყალმოვარდნების რისკი განსაკუთრებით მაღალია სამეგრელო- ზემო სვანეთში, იმერეთსა და გურიაში.

2011 – 2012 წლებში საქართველოში მომხდარი შემთხვევებიდან აღსანიშნავია წყალდიდობა დაბა სურამში 2011 წლის 18 ივნისს, როცა უხვი ნალექის გამო აღიდებული მდინარე შევარდა საცხოვრებელ სახლებში და მნიშვნელოვანი ზარალი მიაყენა მოსახლეობას. ოფიციალური მონაცემებით დაიღუპა 6 ადამიანი.

ქ. თბილისში 2012 წლის 12 მაისს კოკისპირული ზვიმის შედეგად კრწანისის ხევში ტრასფორმირებული ღვარცოფებისა და წყალდიდობის შედეგად დაიღუპა 5 ადამიანი. დაინგრა რამდენიმე სახლი და ზარალმა 20 მილიონ დოლარს გადააჭარბა.

Flood and flash flood are typical of almost all rivers in Georgia. The risk of flooding is very high in Samegrelo-Zemo Svaneti, Imereti and Guria.

Among the natural disasters that took place in Georgia in 2011- 2012, the flood in Surami settlement of June 18, 2011 deserves special mention. According to official data, six people were killed when the river burst its banks as a result of heavy precipitation, sending a surge of flood waters into local homes.

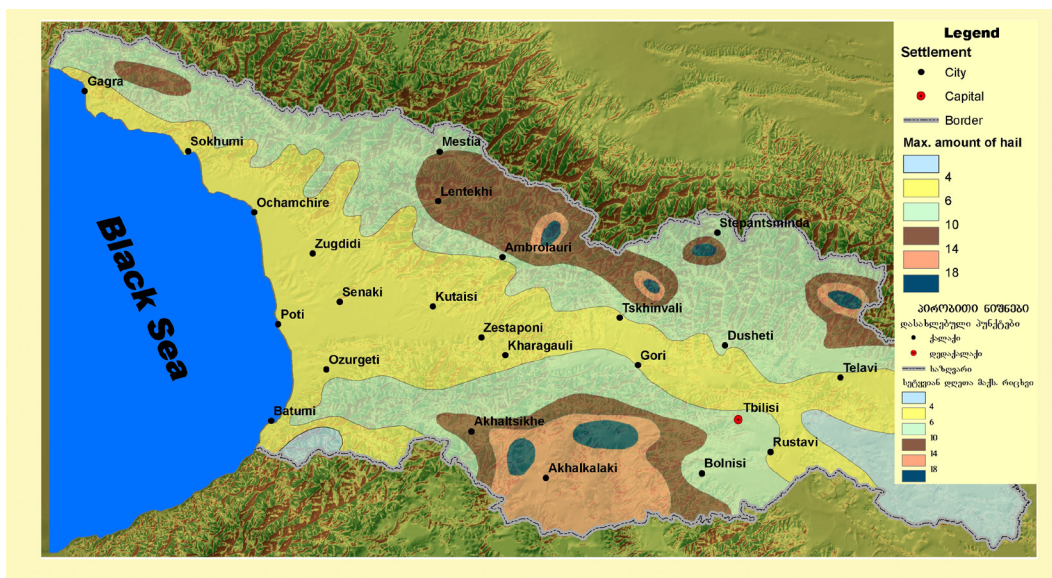
As a result of flood caused by heavy showers, five people were killed and several homes were damaged on May 12, 2012 in Tbilisi. Damage exceeded USD 20 million.

საქართველოში ყოველწლიურად მატულობს სოფლის მეურნეობაზე სეტყვით მიყენებული ზარალი. მისი ინტენსივობა და სიხშირე, შესაბამისად სეტყვით გამოწვეული ზარალი განსაკუთრებით მაღალია აღმოსავლეთ საქართველოში.

Damage caused to the agriculture by hail is increasing annually in Georgia. Hail frequency, intensity and damage are particularly high in Eastern Georgia.

რუკა 2. საქართველოში სეტყვიან დღეთა მაქსიმალური რიცხვი წელიწადში (გარემოს ეროვნული სააგენტო)
Map 2. The Maximal Amount of Hail Per Year (NEA)

გამონვეული ზიანის მიხედვით განსაკუთრებით მასშტაბური იყო ძლიერი ქარიშხალი და სეტყვა 2012 წლის 18-19 ივლისს აღმოსავლეთ საქართველოში ახმეტის, თელავის, გურჯაანის, ყვარლის და ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე. სულ სტიქიამ გაანადგურა 20 000 ჰა-ზე მეტი სასოფლო-სამეურნეო სავარგული, 2000-ზე მეტ საცხოვრებელ სახლსა და სხვა შენობებს მოხდა სახურავები, მნიშვნელოვნად დაზიანდა ინფრასტრუქტურის ობიექტები. სტიქიის მიერ მიყენებულმა ზარალმა მიახლოებითი გათვლებით 150 მლნ ლარს გადააჭარბა.

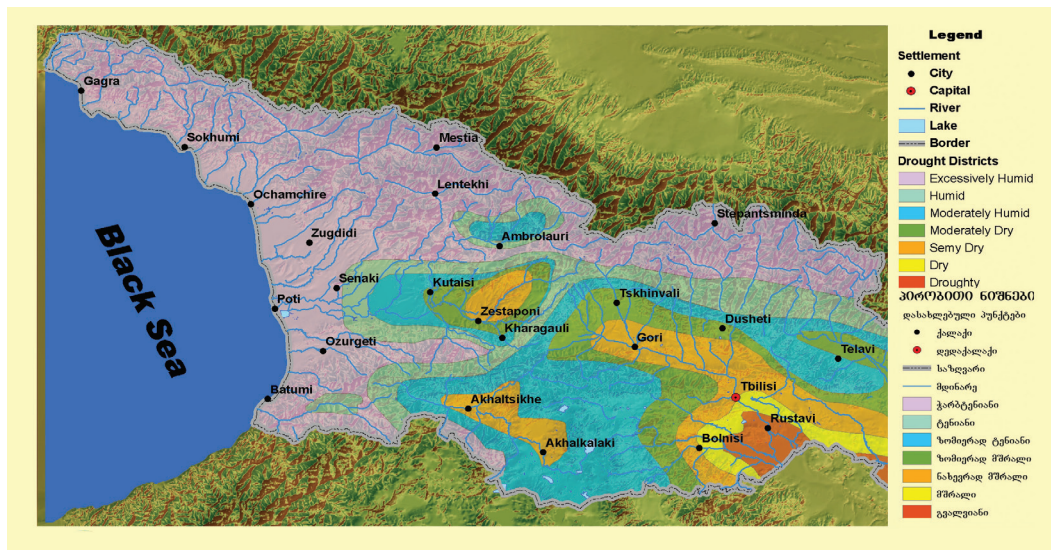
From the damages caused by disasters, the most significant was strong wind and hail on 18-19 July, 2012 in east Georgia – Akmeta, Telavi, Gurjaani, Yvareli and Lagodekhi municipalities. Disaster distracted more than 20 000 ha agriculture area, more than 2000 houses and removed roofs from other buildings and significantly damaged infrastructure. Loss caused by the disaster accounted approximately 150 million GEL.

საქართველოში გვალვით განსაკუთრებით ზარალდება ქვეყნის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილი. უკანასკნელი 20 წლის განმავლობაში გვალვის მაქსიმალურ ხანგრძლივობას ადგილი ჰქონდა 2000 წელს, როცა გვალვა გაგრძელდა 6 თვე და მისგან გამონვეულმა ზარალმა 300 მლნ ლარი შეადგინა.

Droughts are particularly frequent in south-east Georgia. The longest drought in the past 20 years took place in 2000. The drought lasted for 6 months and caused damage worth GEL 300 million.

რუკა 3. საქართველოს გვალვიანი რეგიონების (ვეგეტაციის (აპრილი-სექტემბერი) პერიოდი (გარემოს ეროვნული სააგენტო)

Map 3. Drought Map (Vegetation (April-September) Period) (NEA)

სტიქიური გეოლოგიური მოვლენები და მათგან გამონვეული უარყოფითი შედეგები

Geological Disasters and Their Aftermaths

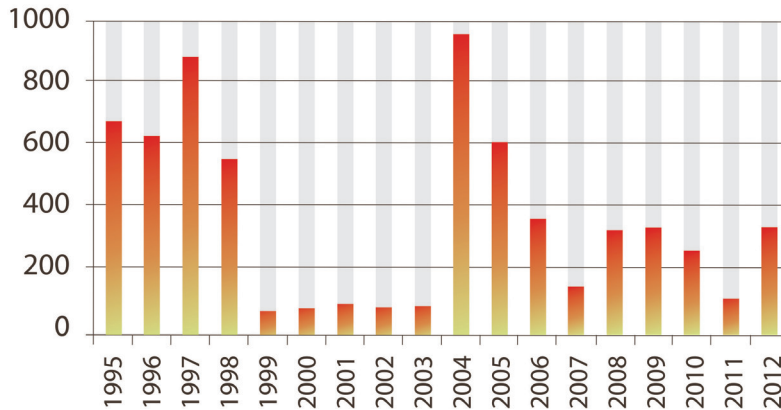
გარემოს ეროვნული სააგენტოს მონაცემებით საქართველოს ტერიტორიის 70%-ზე მეტი და 3000-მდე დასახლებული პუნქტი მოქცეულია სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების რისკის ზონაში. განსაკუთრებით მძიმე ვითარებაა მთიან რეგიონებში, საიდანაც მენყრული მოვლენების გააქტიურების შედეგად ხდება მოსახლეობის სხვა რეგიონებში გადაყვანა.

According to the National Environmental Agency, more than 70% of the territory of Georgia and up to 3000 settlements are located in potential geological disaster risk area. The situation is particularly difficult in the mountain areas, where mudflows and landslides cause intensive migration of population to other regions.

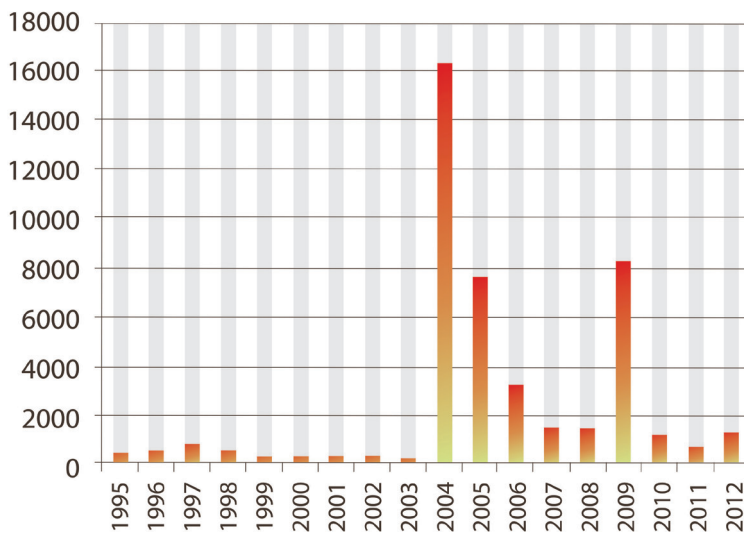

დიაგრამა 4. საქართველოს ტერიტორიაზე გამოვლენილი მენყერები წლების მიხედვით (გააქტიურებული და ახლადწარმოქმნილი)

Figure 4. Number of landslides recorded by year

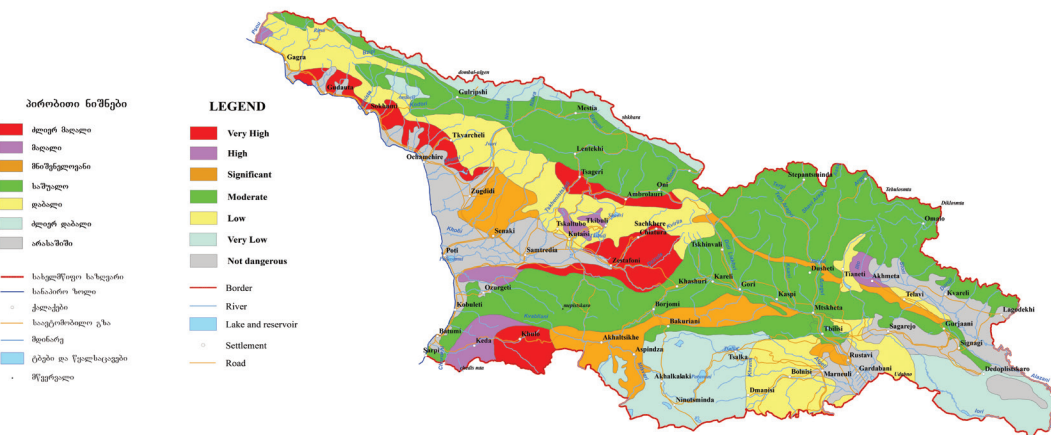

დიაგრამა 5. მენყერებით დაზიანებული სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები (მიახლოებით) ჰა
Figure 5. Agricultural lands affected by landslides (ha)

რუკა 4. საქართველოს ტერიტორიის დარაიონება მენყერებით დაზიანებისა და საშიშროების რისკის მიხედვით (ავტორი: ე. წერეთელი, გარემოს ეროვნული სააგენტო)

Map 4. Zoning map of Georgia on the degree of infestation and the risk of landslides (Author: E. Tsereteli, National Environmental Agency)

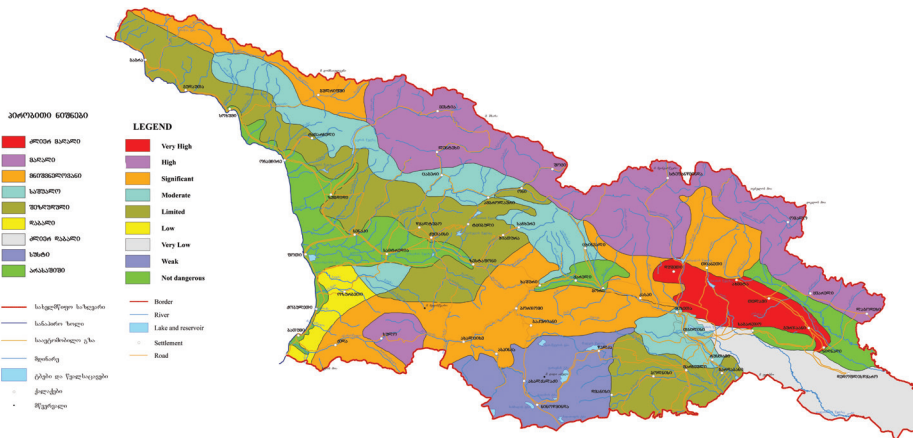

2011 წლის 18 ივნისს თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის რიკოტის მონაკვეთზე, თავსხმა წვიმამ გამოიწვია მენყრულ-კლდეზავური პროცესები, რის შედეგადაც მდ. რიკოტულას ხეობის ცალკეულ უბნებზე გადაიკეტა კალაპოტი. წყლის ნაკადის შეგუბების და საგუბარების გარღვევის შედეგად წარმოიქმნა კატასტროფული ღვარცოფული ნაკადი, რომელმაც გამოიწვია საავტომობილო გზის და ნაგებობების წგრევა. მოულოდნელად მოვარდნილმა ღვარცოფმა და მეწყერმა რიკოტის უღელტეხილზე სახელმწიფოს 10 მილიონი ლარის ზარალი მიაყენა.

On June 18, 2011, heavy showers caused a rockslide in the Rikoti section of the Tbilisi-Senaki-Leselidze highway, blocking the Rikotula riverbed and creating several ponds. Water overflowed the ponds, creating a disastrous mudflow that killed six people, destroyed the road and several buildings, causing a damage of GEL 10 million.

რუკა 5. საქართველოს ტერიტორიის დარაიონება ღვარცოფული მოვლენებით დაზიანების ხარისხისა და აქტიურობის რისკის მიხედვით (ავტორი: ე. წერეთელი, გარემოს ეროვნული სააგენტო)
Map 5. Zoning map of Georgia on the degree of exposure and the risk of mudflow activity process
(Author: E. Tsereteli, National Environmental Agency)

სეისმურობა

საქართველო სეისმურად აქტიურ რეგიონში მდებარეობს. აქ შესაძლებელია მოხდეს მიწისძვრები, რომელთა მაგნიტუდა 7-ის ტოლია, ხოლო მაკროსეისმური ეფექტი 9 ბალი. ამას ადასტურებს როგორც ისტორიული, ისე ე. წ. ინსტრუმენტული მონაცემები (1963 წ. ჩხალთის, 1991 წ. რაჭის მიწისძვრები).

მსხვერპლისა და მატერიალური დანაკარგების მხრივ უკანასკნელი 25 წლის განმავლობაში ყველაზე მასშტაბური მოვლენები იყო რაჭის მიწისძვრა 1991 წელს, ბარისახოს მიწისძვრა 1992 წელს, თბილისის მიწისძვრა 2002 წელს. მიწისძვრით დაზარალებული ტერიტორიები დღესაც არაა აღდგენილი, დაზარალებულთა ნაწილს ჯერ კიდევ არ გააჩნია საკუთარი საცხოვრებელი სახლი.

Seismicity

According to historical and instrumental data, Georgia is located in seismically active area prone to magnitude 7 and intensity 9 earthquakes (earthquakes in Chkhaltia in 1963 and Racha in 1991).

The most disastrous events in terms of human toll and material damage during the past 25 years were the earthquakes in Racha in 1991, Barisakho in 1992 and Tbilisi in 2002. The earthquake-hit areas have not been recovered yet and one part of the affected population still needs accommodation.

III. მონაცემთა ანალიზი

ანგარიშის ამ ნაწილში წარმოდგენილია ადგილობრივი თემებისა და თვითმმართველობის ორგანოების წარმომადგენლებთან ინტერვიუების ანალიზის შედეგები, რომლებიც ჩატარდა „ხედვა წინახიდან - 2013“-ის ფარგლებში.

ქვემოთ მესამე ცხრილში წარმოდგენილია HFA-ის განხორციელებაში მიღწეული პროგრესის შეფასების საშუალო ქულები გლობალურ დონეზე, საქართველოსა და იმ რეგიონებში, სადაც ჩატარდა კვლევა „ხედვა წინახიდან - 2013“-ის ფარგლებში.

III. ANALYSIS OF DATA

This part of the report contains results of analysis of interviews with representatives of local communities and government bodies, conducted within the framework of *Views from the Frontline 2013* (VFL) project.

Table 3 below shows progress made towards implementation of the Hyogo Framework for Action (HFA) at the global level, in Georgia and in the regions, where the VFL survey was conducted.

ცხრილი 3. HFA -ის განხორციელების პროგრესი საქართველოში - საშუალო ქულები ინდიკატორების მიხედვით (წითლით აღნიშნულია გლობალურ / ეროვნულ დონესთან შედარებით მაღალი ქულები)

საშუალო ქულები გლობალურ დონეზე	3.29	3.55	2.57	2.54	2.49	2.46	2.47	2.34	2.48	2.47	2.55	2.48	2.10	2.30	2.34	2.33
ქვეყნის საშუალო ქულები	კატასტროფების რისკების გატანადობა	ცვლილებები დანაკარგებში	1. გამძლეობა	2. გამოწვევი მომენტები	3. ხართულობა რისკის შეფასებაში	4. მონიტორინგი	5. კომუნიკაცია	6. ტრადიციული და სამეცნიერო ცოდნა	7. ინფორმაციის გამიარება და ანალიზი	8. მოლაპარაკებები	9. კონფლიქტების გადაწყვეტა	10. პარტნიორობის დამყარება	11. რესურსები	12. ადრეული შეტყობინება	13. ადგილობრივი ქმედებები	14. რესურსები ზიანი აღმოფხვრისათვის
საქართველო	3.70	3.53	2.74	2.62	2.61	2.51	2.22	2.07	2.46	2.69	2.65	2.71	2.19	2.23	2.18	2.32
აჭარის არ	3.20	3.68	2.70	2.66	2.43	1.95	1.85	1.31	1.97	2.25	1.72	2.46	2.08	2.10	2.23	2.38
კახეთი	3.37	3.50	2.92	3.03	2.73	2.94	2.32	2.24	2.85	3.03	2.18	2.42	2.14	2.27	2.35	2.71
იმერეთი	4.30	4.37	1.65	1.63	2.67	2.79	2.42	1.95	2.65	2.60	3.33	2.47	1.42	2.60	1.67	1.65
სვანეთი	4.10	3.55	3.63	2.88	2.23	1.78	1.75	1.78	1.90	2.38	2.95	2.93	2.70	1.35	1.93	2.20
რაჭა	3.48	2.48	2.88	3.05	3.00	3.13	2.75	3.13	2.95	3.23	2.87	3.28	2.67	2.79	2.75	2.75

Table 3. Progress made towards the HFA implementation in Georgia – average scores by indicators (scores exceeding the global/national averages are highlighted in red).

Average Score, Global	3.29	3.55	2.57	2.54	2.49	2.46	2.47	2.34	2.48	2.47	2.55	2.48	2.10	2.30	2.34	2.33
Average Score, by Country	Disaster Risk Perception	Changes in Losses	1. Multi-risk Resilience	2. Underlying Causes	3. Risk Assessment	4. Monitoring	5. Communications / Public Awareness	6. Connecting	7. Learning	8. Negotiations	9. Conflict Resolution	10. Building Partnerships	11. Resources	12. Early Warning	13. Local Actions	14. Everyday disasters
Georgia	3.70	3.53	2.74	2.62	2.61	2.51	2.22	2.07	2.46	2.69	2.65	2.71	2.19	2.23	2.18	2.32
Adjara	3.20	3.68	2.70	2.66	2.43	1.95	1.85	1.31	1.97	2.25	1.72	2.46	2.08	2.10	2.23	2.38
Kakheti	3.37	3.50	2.92	3.03	2.73	2.94	2.32	2.24	2.85	3.03	2.18	2.42	2.14	2.27	2.35	2.71
Imereti	4.30	4.37	1.65	1.63	2.67	2.79	2.42	1.95	2.65	2.60	3.33	2.47	1.42	2.60	1.67	1.65
Svaneti	4.10	3.55	3.63	2.88	2.23	1.78	1.75	1.78	1.90	2.38	2.95	2.93	2.70	1.35	1.93	2.20
Racha	3.48	2.48	2.88	3.05	3.00	3.13	2.75	3.13	2.95	3.23	2.87	3.28	2.67	2.79	2.75	2.75

3.1 კატასტროფების საფრთხეებისა და მათი შედეგების გაცნობიერება ადგილობრივი თემების მიერ

3.1 PERCEPTION OF DISASTER RISKS AND AFTERMATHS BY LOCAL COMMUNITIES

რესპოდენტებს ეთხოვათ შეეფასებინათ ცვლილებები კატასტროფების საშიშროების დონესა და კატასტროფების შედეგად გამოწვეულ დანაკარგებში 2005 წლის შემდგომ.

Respondents were offered to assess disaster risk levels and changes in disaster-caused losses after 2005 in order to reveal changes in perception of disaster risks and aftermaths by local communities

რესპოდენტთა 63,5% კატასტროფების რისკს აფასებს, როგორც მაღალს, ხოლო 33,5% - როგორც საშუალოს (იხ. დიაგრამა 6). საშუალოდ, ადგილობრივი მოსახლეობის აზრით, კატასტროფების რისკები მათ თემებში შეფასდა, როგორც საშუალოზე ოდნავ მაღალი (3.70 ქულა 5 ქულიდან). 2011 წელთან შედარებით ადგილობრივ თემებში გაიზარდა ბუნებრივი კატასტროფების რისკების გაცნობიერება. ორი წლის წინ რესპოდენტთა 30% აფასებდა კატასტროფების რისკს, როგორც მაღალს, ხოლო 49,7% - როგორც საშუალოს.

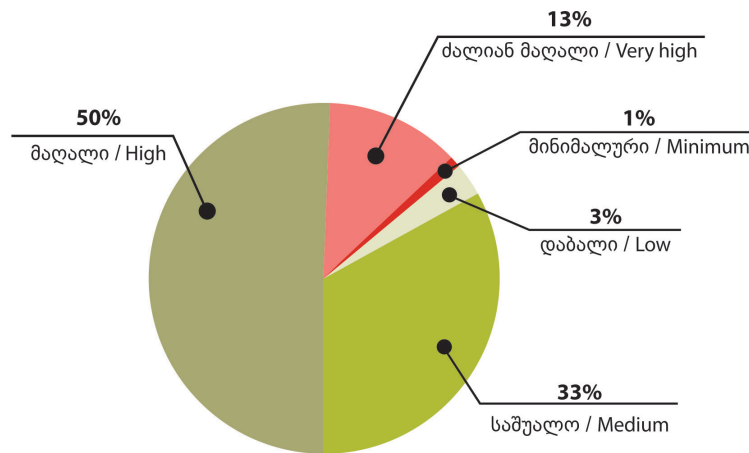
The survey showed that 63.5% of respondents assess the risk as high, while 33.5% - as medium (see Fig. 2). On average, local communities assess disaster risk slightly higher than medium (3.70 out of 5 scores). Disaster risk awareness has relatively increased in local communities since 2011. Two years ago 30% of respondents ranked the disaster risk as high, and 49,7% evaluated it as medium.

კატასტროფებით გამოწვეული დანაკარგების თაობაზე (როგორცაა მსხვერპლი, ქონების დაზიანება/განადგურება, შემოსავლის წყაროს დაკარგვა), რესპოდენტების 62% ფიქრობს, რომ 2005 წლის შემდგომ დანაკარგები გაიზარდა შედარებით 30%-თან, რომელთა აზრით დანაკარგები შემცირდა (დიაგრამა 7). საშუალოდ, გამოკვლეულ თემებში 2005 წლის შემდგომ კატასტროფებით გამოწვეულ დანაკარგებში ცვლილება თითქმის არ აღინიშნება.

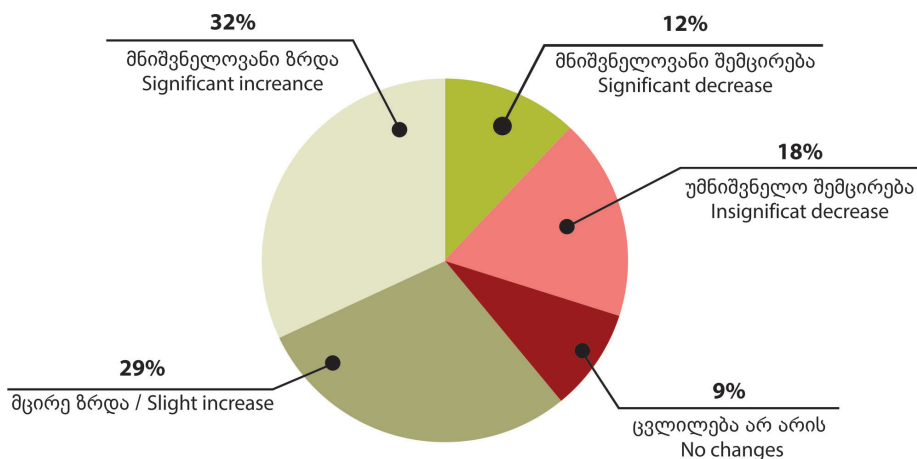
As regards changes in disaster-caused losses (damage/loss of property, loss of sources of income), 62% of respondents believe that losses have increased since 2005, while 30% believe that they have decreased (Fig. 3). In general, there has been almost no change in disaster-caused losses recorded in the surveyed communities since 2005.

In Svaneti and Imereti disaster risk was assessed higher

დიაგრამა 6. კატასტროფების რისკების გაცნობიერება
Figure 6. Disaster Risk Perception

დიაგრამა 7. ცვლილებები კატასტროფებით გამოწვეულ დანაკარგებში
Figure 7. Changes in Disaster-Caused Losses

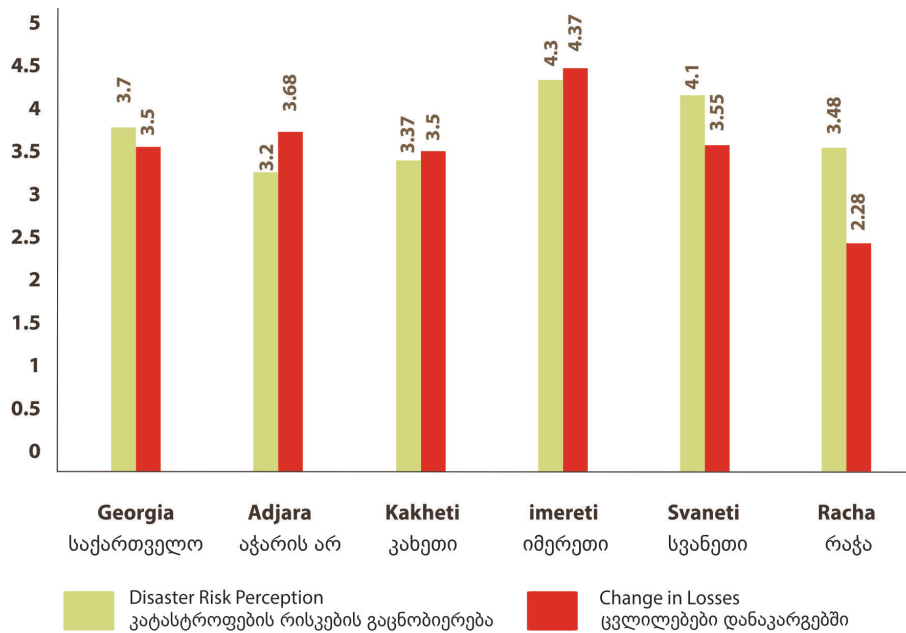

გამოკვლევული რეგიონებიდან იმერეთსა და სვანეთში კატასტროფების საშიშროება ფასდება უფრო მაღალი ქულებით, ვიდრე სხვა რეგიონებში. რაჭაში მიიჩნევენ, რომ 2005 წლის შემდგომ მოხდა კატასტროფებით გამოწვეული დანაკარგების ზრდა, თუმცა არამნიშვნელოვნად, ხოლო იმერეთის რეგიონის თემების აზრით დანაკარგები შემცირდა, სხვა რეგიონების აზრით - ცვლილება არ აღინიშნება (იხ. დიაგრამა 8 - საფრთხეების გაცნობიერება და ცვლილებები დანაკარგებში გამოკვლევული რეგიონების მიხედვით).

than in other surveyed regions. In Racha respondents believe that disaster-caused losses have increased since 2005 although not significantly, while in Imereti they said the losses have decreased. No changes have been observed in other regions (see Fig. 3 - Risk Perception and Changes in Disaster-Caused Losses by Regions). According to the

დიაგრამა 8. საფრთხეების გაცნობიერება და ცვლილებები დანაკარგებში გამოკვლევული რეგიონების მიხედვით

Figure 8. Risk Perception and Changes in Disaster-Caused Losses by Regions

თემების წარმომადგენელთა 77,5% თემის სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას აფასებს, როგორც უფრო დაბალს საერთო ეროვნულ დონესთან შედარებით.

survey, 77.5% of representatives of affected communities assess socioeconomic status of their communities lower than the national one.

3.2 HFA-ის განხორციელებაში პროგრესის ანალიზი

3.2 ANALYSIS OF PROGRESS TOWARDS THE HFA IMPLEMENTATION

ადგილობრივი თემებისა და მმართველობის ორგანოების მიერ HFA-ს განხორციელების პროგრესი შეფასდა 2,4 ქულით 5 ქულიდან ანუ როგორც უმნიშვნელო წინსვლა. 2011 წელს HFA-ს განხორციელების პროგრესი შეფასდა 2,56 ქულით, რაც მიუთითებს, რომ ადგილობრივი მოსახლეობის აზრით უკანასკნელი 2 წლის განმავლობაში კატასტროფების რისკების შემცირებაში გაუმჯობესებას ადგილი არ ჰქონია.

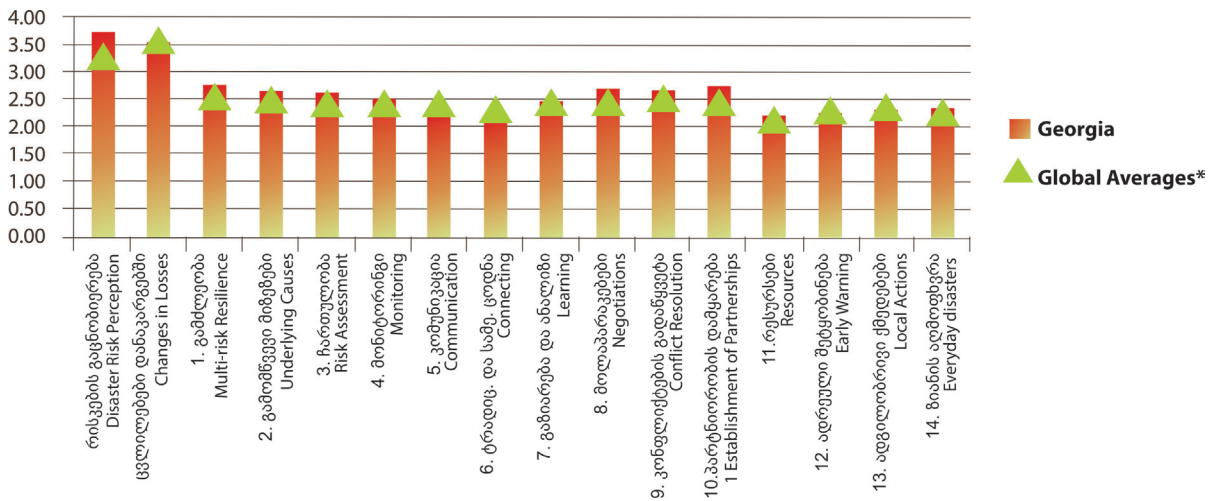
Progress towards the HFA implementation, made by local communities and government bodies, was estimated as insignificant: 2.4 scores out of 5 possible. In 2011, the progress was estimated at 2.56 scores. Based on this, local people believe that no improvement in disaster risk reduction (DRR) has been achieved during the past two years.

მე-9 დიაგრამაზე წარმოდგენილია საქართველოში მიღებული საშუალო ქულები გლობალურ საშუალო ქულებთან შედარებით HFA-ს განხორციელების პროგრესის ყველა ინდიკატორის მიხედვით.

Figure 9 shows Georgia's averages for HFA implementation compared to global averages calculated based on VFL 2013 survey .

დიაგრამა 9. საშუალო ქულები საქართველოში HFA-ის განხორციელების ინდიკატორების მიხედვით გლობალურ დონესთან შედარებით

Figure 9. Georgia's Averages for HFA Implementation Compared to Global Averages

როგორც მე-9 დიაგრამიდან და მე-3 ცხრილიდან ჩანს, საშუალო ქულები ყველა ინდიკატორის მიხედვით დაახლოებით ერთნაირია (2,07-დან 2,74-მდე). თუმცა, როგორც სათემო კონსულტაციებმა დაადასტურა HFA-ის განხორციელებაში ძირითადი დამაბრკოლებელი ფაქტორებია:

- კატასტროფებისადმი მომზადებისა და რისკების შემცირებისათვის ადგილობრივ დონეზე ადეკვატური შესაძლებლობების არ არსებობა (2,18 ქულა);
- ხელმისაწვდომი რესურსების შეუსაბამობა რისკების შემცირების საჭიროებებისადმი (2,19 ქულა).

ამასთან, ადგილობრივი თემები მიიჩნევენ, რომ გადანაცვლებების მიღების პროცესში თითქმის არ ხდება ტრადიციული და სამეცნიერო ცოდნის ურთიერთდაკავშირება (2,07 ქულა).

მიუხედავად აღნიშნულისა, ადგილობრივი თემები მიიჩნევენ, რომ მცირედ მაინც ახერხებენ კატასტროფების გამომწვევი სხვადასხვა ფაქტორების დაძლევის (2,74 ქულა) და სხვა ინდიკატორებთან შედარებით უკეთესად აფასებენ პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებას თემებს, კერძო სექტორსა და ადგილობრივ მმართველობით ორგანიზაციებს შორის (2,71 ქულა).

აღნიშნვება გარკვეული სხვაობა ადგილობრივ თემებსა და მმართველობის ორგანოების შეფასებებს შორის. ამ ორ სამიზნე ჯგუფს შორის აზრთა ძირითადი სხვადასხვაობა არის შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:

- **კომუნიკაცია:** ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების მიერ კატასტროფების საფრთხეების ტენდენციებსა და რისკების შემცირების ღონისძიებებზე თემებისათვის ინფორმაციის მიწოდება.
- **მოლაპარაკებები:** თემებისა და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების შესაძლებლობები ერთობლივად იმუშაონ კატასტროფების საფრთხეების შემცირებასთან დაკავშირებული გადანაცვლებების მიღებაზე.
- **მონიტორინგი:** ადგილობრივი მთავრობის მიერ კატასტროფების რისკების შემცირების მონიტორინგი.

Figure 9 and Table 3 show that average scores are almost equal by all indicators (ranging from 2.07 to 2.74). Judging from consultations with local communities, the HFA implementation was mainly hindered by the following factors:

- Lack of adequate capacity to prepare for and mitigate disaster risk (2.18 scores);
- Insufficiency of available resources (financial and other assistance) to meet the needs for risk reduction activities (2.19 scores).

Furthermore, local communities believe that traditional knowledge is not taken into account in decision-making process (2.07 scores).

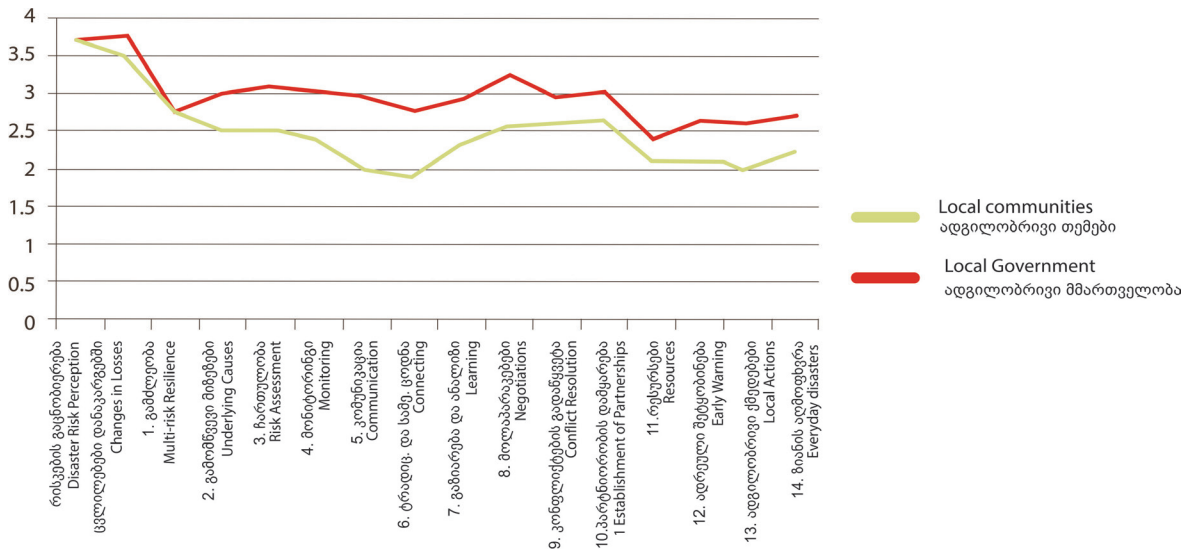
Yet, they believe they manage to address different factors contributing to disasters (2.74 scores) and estimate partnership between communities, private sector and local authorities aimed at disaster risk reduction higher than other indicators (2.71 scores).

Assessments of local communities and local government bodies differ to a certain extent as regards the following issues:

- **Communication:** Local government bodies informing local communities on hazards and risk reduction measures.
- **Negotiations:** Ability of local communities and local government bodies to make joint decisions on DRR.
- **Monitoring:** DRR monitoring by local authorities.

დიაგრამა 10. ადგილობრივი თემებისა და მმართველობის ორგანოების შეფასებები ინდიკატორების მიხედვით

Figure 10. Evaluations by Local Communities and Local Government by Indicators

ადგილობრივი მმართველობისა და თემების წარმომადგენლების შეფასებები ემთხვევა კატასტროფების გამომწვევ ძირითადი მიზეზების დაძლევის მდგომარეობასთან დაკავშირებით. მმართველობის ორგანოების წარმომადგენლების მიერ ყველაზე უკეთ შეფასდა წინსვლა გადაწყვეტილებების მიღებასა და რისკების შეფასებაში თემების ჩართულობის მხრივ (ინდიკატორები 8 და 1), რასაც, როგორც აღინიშნა, არ იზიარებენ თემების წარმომადგენლები.

საკონსულტაციო შეხვედრების დროს ხშირად აღინიშნებოდა, რომ თემების გამძლეობის ამაღლების ძირითადი ხელისშემშლელი მიზეზებია უკიდურესად მცირე რესურსები და შესაძლებლობები.

ქალები და მამაკაცები დაახლოებით ერთნაირად აფასებენ პროგრესს HFA-ის განხორციელებაში. ასევე მცირე განსხვავება სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფის შეფასებებში.

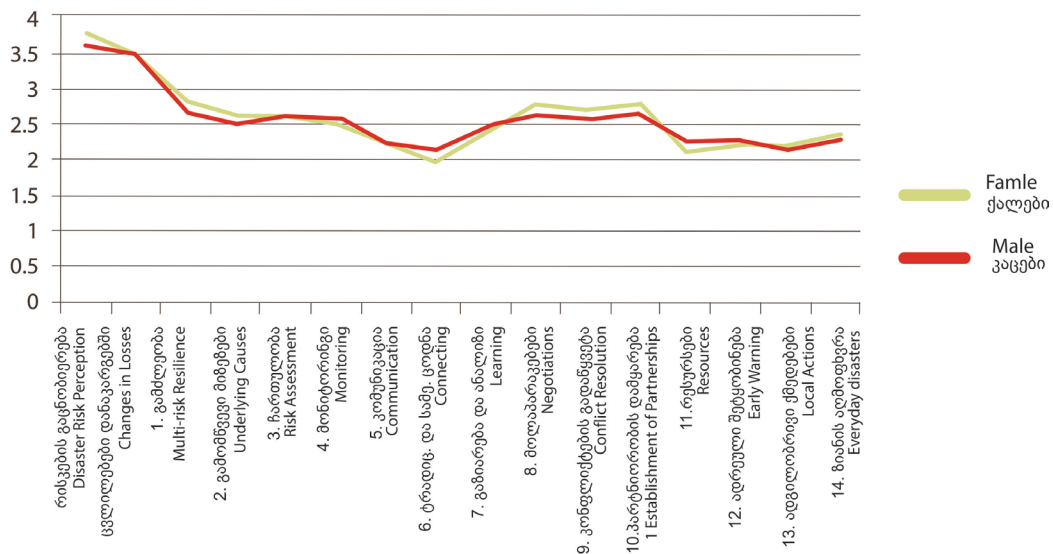
Views of local authorities and communities coincide as regards prevention of main factors contributing to disasters. Local officials gave the highest score to the progress made towards community participation in decision making and risk assessment (indicators 8 and 1), while representatives of local communities disagreed with this opinion.

Participants of consultation meetings often mentioned extremely scarce resources and capacities as the main factor hindering resilience of local communities.

Male and female respondents assessed progress in the HFA implementation almost identically. There was almost no difference in assessments made by different age groups either.

დიაგრამა 11. ქალებისა და მამაკაცების შეფასებები ინდიკატორების მიხედვით

Figure 11. Evaluations by Male and Female Respondents by Indicators

3.3 HFA-ის განხორციელების კონტექსტი

3.3 HFA IMPLEMENTATION CONTEXT

ადგილობრივი თემებისა და თვითმმართველობის ორგანოების შეფასებები სხვადასხვა სახის კატასტროფების გამომწვევი ფაქტორების დაძლევისთან დაკავშირებით დაახლოებით ერთნაირია და ფასდება 2,7 ქულით, რაც მიუთითებს, რომ ადგილობრივი თემების აქტიურობა ამ მიმართებით არის მცირე. მხოლოდ სვანეთში აღნიშნეს, რომ ადგილობრივი თემები იჩენენ გარკვეულ აქტიურობას ამ მიმართებით, ყველაზე ნაკლებაქტიური თემები არიან იმერეთში.

Opinions of local communities and government coincide as regards management of factors contributing to different disasters. Both estimate this indicator at 2.7 points, which shows insufficient activity of local communities to this effect. Only in Svaneti local communities show certain activity in this sphere, while communities in Imereti are the least active.

ცხრილი 4. HFA-ის განხორციელების კონტექსტის საშუალო ქულები

Table 4. Averages for HFA Context

ძირითადი ინდიკატორები Key Indicators	ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები Local Government	თემების წარმომადგენლები Community Representatives	საშუალო ქულა Average Score
გამძლეობა მრავალმხრივი რისკების მიმართ Multi-Risk Resilience	2,76	2,72	2.74
გამომწვევი მიზეზები Underlying Causes	3.02	2,51	2.62

კატასტროფების რისკების გამომწვევი სხვადასხვა ფაქტორების დაძლევა მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული თემის მობილიზაციის დონეზე. ზოგიერთი თემი არის შედარებით ინფორმირებული, მოტივირებული და აყენებს დასაბუთებულ მოთხოვნებს ადგილობრივი თვითმმართველობის წინაშე, ასევე არსებული შესაძლებლობების ფარგლებში ახორციელებს შესაძლო სტიქიური მოვლენების უარყოფითი შედეგების თავიდან აცილების ან შეზღუდვისაკენ მიმართულ ღონისძიებებს. ამ მიმართებით თემების გააქტიურებას მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს ადგილობრივი არასამთავრობო ან სათემო ორგანიზაციების არსებობა, რომლებიც თემს ეხმარებიან მოახდინონ საჭიროებების ლობირება მუნიციპალურ ან რეგიონულ დონეზე. გარკვეულ ზეგავლენას ახდენს დონორების მხარდაჭერით მიმდინარე პროექტები, რომლებიც თემებს ეხმარებიან პრობლემების იდენტიფიცირებაში, საჭიროებების შეფასებაში, ლობირებაში.

Prevention of factors contributing to disaster risks strongly depends on community preparedness level. Some communities are comparatively well informed, motivated and make sound demands to the local government. They also take measures for preventing or alleviating potential disaster aftermaths within the limits of their capacities. Existence of local NGOs or community organizations significantly promotes more active community engagement in this process by advocating community needs at the municipal or regional level. The current donor-funded projects also have a certain influence by helping communities with problem identification, needs assessment and advocacy.

Unfortunately, most of communities are confident that DRR is only the government's responsibility.

სამწუხაროდ, თემების მეტი ნაწილის შეხედულებით კატასტროფების რისკების შემცირებისაკენ მიმართული ღონისძიებების განხორციელება მხოლოდ სახელმწიფოს პასუხისმგებლობაა. მოსახლეობას სიღარიბის გამო საშუალება არა აქვს განახორციელოს კატასტროფების როგორც პრევენციის, ისე შედეგების აღმოფხვრის ღონისძიებები, რომლებიც დაკავშირებულია დიდ ხარჯებთან. ამიტომ თემების ნაწილი მხოლოდ ინფორმაციას აწვდის მმართველობის ორგანოებს განსახორციელებელი პრევენციული ღონისძიებების შესახებ.

At the same time, people cannot address DRR issues independently due to poverty. Disaster prevention and response require complex and fundamental measures that cannot be undertaken by communities due to scarcity of resources; hence, some communities prefer to limit their activities to providing information on existing risks to the government bodies.

Difficult socioeconomic and environmental conditions make young people migrate from the affected communities. If in the past locals could contribute to disaster prevention or response by inputting their physical labor, now they cannot do it due to the lack of human resources.

რისკის წინაშე მყოფი თემებიდან, იქ არსებული მიმე სოციალურ-ეკონომიკური და ეკოლოგიური პირობების გამო, ხდება ახალგაზრდების მიგრაცია. შესაბამისად, თუკი ადრე თემებს მეტ-ნაკლებად ჰქონდათ საშუალება ფიზიკური შრომით მაინც შეეტანათ წვლილი კატასტროფების პრევენციაში ან შედეგების აღმოფხვრაში, ახლა მოსახლეობის (განსაკუთრებით შრომისუნარიანი ნაწილის) სიმცირის გამო ესეც აღარ ხდება.

Local government's efforts mainly involve disaster response measures, such as cleaning of mudflow-hit areas or blocked roads, distribution of one-time assistance among affected families, etc.

თავის მხრივ, ადგილობრივი მთავრობების ქმედებები ძირითადად მიმართულია სტიქიური მოვლენების შედეგების აღმოფხვრაზე, მაგალითად დამენყრილი ადგილებისა და ჩახერგილი გზების გაწმენდა, ასევე ერთჯერადი დახმარების გაცემა დაზარალებული ოჯახებისათვის. კვლევაში მონაწილე თემების მეორე ნაწილი (ძირითადად

Other communities (mainly in Svaneti, Kakheti and Adjara) try to address concerns caused by seasonal disasters within the limits of their own capacities, but the simple preventive measures they take only lead to temporary solution of

სვანეთში, კახეთსა და აჭარაში) უმეტესწილად სწორედ საკუთარი ძალებით ცდილობს გაუმკლავდეს სემონურ სტიქიურ მოვლენებს, თუმცა მათ მიერ გატარებული მარტივი პრევენციული ზომების შედეგად პრობლემა მხოლოდ დროებით გვარდება. სოფელ ლატალის იენაშის უბნისა და სოფელ ბეჩოს მოსახლეობა ყოველ გაზაფხულზე საკუთარი ძალით ამენებენ ჭებირებსა და სანიაღვრე არხებს წყალდიდობისაგან დაცვის მიზნით. მაგრამ მარტივი ნაგებობები ადვილად ინგრევა და მოსახლეობა გამუდმებით რჩება საშიშროების წინაშე.

სოფელ მულახის საჯარო სკოლის მოსწავლეები დირექტორმა საკუთარი პასუხისმგებლობით გაანთავისუფლა ზვავ-საშიშროების დროს, ვინაიდან ვერ მიიღო თანხმობა რეგიონული რესურს-ცენტრიდან სასწავლო პროცესის შეწყვეტის თაობაზე. სკოლამდე მისასვლელ გზაზე ზვავი სწორედ იმ დღეებში ჩამოწვა. მოსახლეობამ გზა მხოლოდ საკუთარი ძალებით განმინდა, ვინაიდან მუნიციპალიტეტმა არ გაგზავნა ადგილზე საჭირო ტექნიკა.

კახეთში მოსახლეობის ნაწილი საკუთარი ფიზიკური შრომით მონაწილეობს კატასტროფების პრევენციაში - ყოველწლიურად სანიაღვრე არხების გაჭრასა და განმუშავებაში, ტექნიკით ეხმარებათ ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები.

აჭარაში მოსახლეობა სტიქიური მოვლენების შედეგების აღმოფხვრაში მონაწილეობას იღებს ფიზიკური შრომით, ხოლო სამთავრობო ორგანიზაციები ეხმარებიან ტექნიკით. ადგილობრივი მთავრობა რეგულარულად ასუფთავებს გზებსა და სანიაღვრე არხებს. მნიშვნელოვანია საერთაშორისო ორგანიზაციების დახმარება. მაგალითად Oxfam-ის პროგრამის ფარგლებში სოფლის მოსახლეობის მონაწილეობით მოხერხდა ღვარცოფის სანაღმდეგო არხების მოწყობა, „სოფლის ლობისტი“, რომლის ინსტიტუტის ასევე შეიქმნა Oxfam-ის პროგრამის ფარგლებში, სოფლის საინიციატივო ჯგუფის წევრების დახმარებით აშენდეს კატასტროფების პრევენციის ღონისძიებების პროექტებს თვითმმართველობისათვის თანადაფინანსების მიღების მიზნით.

მეორე ინდიკატორით ფასდება კატასტროფების რისკების შემცირებაში პროგრესის შეზღუდვა იმ ფაქტორებით, რომელთა კონტროლიც თემს არ შეუძლია (როგორცაა მაგალითად მთავრობის გადაწყვეტილებები ფინანსურ რესურსებზე, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტი, სასოფლო-სამეურნეო განვითარება, მშენებლობა და დაგეგმვა). ამ ინდიკატორის მიხედვით თემებისა და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების შეხედულებები მცირედ განსხვავებულია. თემების აზრით ასეთი ფაქტორები მაინცდამაინც არ ახდენენ ზეგავლენას წინსვლაზე, მაშინ როცა მმართველობის ორგანოების აზრით ამ ფაქტორებს აქვთ გარკვეული ზეგავლენა.

იმერეთის რეგიონში ამ შეკითხვაზე კომენტარები განმარტავენ, თუ რატომ ვიცემა უფრო ხშირად უარყოფითი პასუხი: როგორც ჩანს ადგილობრივი მოსახლეობა ვერ ხედავს კავშირს განვითარების პროექტებსა/პროგრამებსა და ბუნებრივ კატასტროფებს შორის, ვერ აცნობიერებს განვითარების პროექტების/პროგრამების გარემოზე უარყოფით ზეგავლენას, ასევე სუსტი გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის უარყოფით შედეგებს.

ადგილობრივი თემები მეტ-ნაკლებად ჩართული არიან სოფლის მხარდაჭერის პროგრამით⁵ გამოყოფილი თანხების განაწილებაში და ახერხებენ ზეგავლენის მოხდენას, რომ

5 სოფლის მხარდაჭერის პროგრამით, რომლის განხორციელება საქართველოს მთავრობამ 2009 წელს დაიწყო თანხის გამოყოფა ხდება უშუალოდ სოფლისათვის, ოჯახებისა და მოსახლეობის რაოდენობის გათვალისწინებით. გამოყოფილი თანხის გამოყენების მიზნობრიობა უნდა განისაზღვროს შესაბამის სოფლის მოსახლეობასთან კონსულტაციების საფუძველზე. ადგილობრივი თვითმმართველობა ვალდებულია ჩაატაროს სოფლის მოსახლეობის გამოკითხვა, ჩაატაროს სოფლის კრება და შეათანხმოს მოსახლეობასთან თუ რაზე დაიხარჯება გამოყოფილი თანხა.

their problems. The population of the village of Latali in Mestia Municipality, Svaneti, fights against flood on its own every spring. Neighbors give support to flood-affected families. People in Becho, Mestia Municipality, Svaneti, try to stabilize the Ushkhvani river banks in spring without any external assistance. However, amateurishly made protecting structures and channels are insecure and people remain exposed to hazard.

The road leading to the school in the Mukhklakhi village (Mestia Municipality, Svaneti) is located in a mudflow-prone area. School principal dismissed children during the mudflow hazard on his own responsibility after he failed to receive permission from the regional resource center. He made the decision just at the right moment for mudflow came down shortly afterward. The municipal administration did not provide any assistance in cleaning the road, so local people were cleaning it for two weeks using available elementary tools.

Some affected communities in Kakheti also input their physical labor to disaster prevention. Locals dig and clean channels every spring, using equipment allocated by the local government.

The same happens in Adjara, where affected communities contribute manual labor and governmental organizations allocate equipment for disaster response measures, for example for cleaning roads and channels. International organizations are giving tangible assistance too. Thus, flood control channels have been arranged with participation of local volunteers within the framework of Oxfam's programme. Oxfam supports official registration of village lobbyists as well, who are developing disaster prevention projects with assistance of initiative group members to obtain co-funding from the local government.

The second indicator measures barriers to progress in DRR that cannot be controlled by communities (such as government decisions concerning financial resources, environmental management, agricultural development, construction and planning). Based on this indicator, opinions of communities and local government bodies slightly differ. The communities believe that such barriers do not influence progress significantly, while government bodies believe that they do have a certain influence.

Comments made by respondents in Imereti explain why negative answers prevail: the locals apparently do not see any connection between development projects/programs and natural disasters. They fail to realize environmental impact of projects/programmes and negative outcomes of improper environmental management.

Local communities are more or less engaged in planning activities under the Rural Support Programme and they influence allocation of funds for DRR measures within the framework of the programme⁵.

5 According to the Rural Support Programme implemented by the Georgian Government in 2009, funds were given directly to villages in view of the number of local households and population. The purposes for which the money was allocated were identified through consultations with the village population. Local municipalities were responsible for conducting a survey of the local population, holding a village meeting, and agree with the population for which purposes the amounts should be spent.

სოფელი მთისპირი მდებარეობს გურიის გორაკ-ბორცვიან მთისწინეთში, მდ. ბახვისწყალის ხეობის მარჯვენა ფერდობზე. სოფლის მიმდებარე ტერიტორიებზე ქანები ძლიერ დანაპრალიანებულია, რაც ბუნებრივი გეოლოგიური აგებულების გარდა გამოწვეულია ბენტონიტური თიხების კარიერზე მიმდინარე სამუშაოების დროს არარეგლამინტირებული აფეთქებებით. 1996 წლის მიწისძვრებმა (5,5-6,0 ბალიანი) განაპირობეს გეოეკოლოგიური პირობების მნიშვნელოვნად გართულება. სოფ. მთისპირეთში მეტ-ნაკლები ხარისხით დაზიანებულია საცხოვრებელი სახლებისა და საკარმიდამო ნაკვეთების თითქმის ნახევარი.

მიუხედავად არსებული რთული გეოდინამიკური პირობებისა სოფელ მთისპირში, უკანავას თემში, მდ. ბახვზე ჰესის 5 კასკადის მშენებლობა დაპროექტდა. „ბახვი-3“ ჰესის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საექსპერტო დასკვნაში გარემოს ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტების მიერ აღინიშნა საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების გაუთვალისწინებლობისა და საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების არასათანადო ხარისხის თაობაზე, რაც მშენებლების მიერ არ იქნა გათვალისწინებული.

შედეგად „ბახვი-3“ ჰესის მშენებლობის დროს განვითარდა მენყრული პროცესები, ჩამონვა გრუნტის მასები, რამაც გამოიწვია საგენერატორი შენობის ძლიერი დეფორმაცია, გრუნტით დაფარვა და სამშენებლო სამუშაოების მთლიანად შეწყვეტა.

მდ. ბახვისწყალზე ჰესების მშენებლობა კვლავ მიმდინარეობს. გარემოს ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო ბიულეტენში (2012-2013 წლები) აღნიშნულია, რომ საფრთხე კვლავ ემუქრება საავტომობილო გზას და „ბახვი-2“-ის სამშენებლო მოედანს. ძალოვანი კვანძის (საგენერატორო შენობის) განთავსების ადგილის მიმდებარედ ფიქსირდება მენყრული მოვლენების განვითარება. მდ. ბახვისწყალის ხეობის აღმოსავლეთ ნაწილში ფერდის ჩამოტრამ გამოიწვია გრუნტის მასების ჩამონოლა. მენყრესანიხააღმდეგო პრევენციული ღონისძიებების ჩატარების გარეშე შესაძლებელია მენყრული პროცესების მასშტაბების მნიშვნელოვანი გაზრდა.

The village of Mtsipiri is located in the foothills of Guria on the right slope of the Bakhvistskali Gorge. The strata around the village are strongly fractured due to natural geological factors and unregulated explosions at the bentonite clay quarry. The 5.5-6.0 intensity earthquakes in 1996 caused further fracturing and disintegration of the strata and significantly complicated geocological conditions in the area. Almost half of houses and household plots in Mtsipiri were damaged to a different degree.

Despite the complex geodynamic conditions, it was decided to construct 5 hydro plants on the Bakhvi River in the Ukanava community in Mtsipiri. In their review of Bakhvi-3 HPP environmental impact assessment report, experts from the National Environmental Agency (NEA) pointed out that the report failed to analyze development of geodynamic hazards, and geotechnical survey was conducted inappropriately. The HPP builders, however, ignored the experts' opinion. Landslides, developed in the course of Bakhvi-3 construction, triggered collapse of the soil that strongly damaged the generator house and halted the construction.

Nevertheless, construction of hydro plants has resumed. The NEA Newsletter for 2012-13 reads that the highway and Bakhvi-2 construction site remain in danger. Landslide processes are developing in the area of the generator house. Cutting in the eastern slope of the Bakhvistskali Gorge triggered collapse of the soil and can now significantly promote land sliding unless preventive measures are taken timely.

პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდეს კატასტროფების რისკების შემცირებისაკენ მიმართული ღონისძიებები. მოსახლეობა არ არის ჩართული ადგილობრივი ბიუჯეტის დაგეგმვაში, ასევე განვითარების პროექტების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში.

However, local communities have no say in local budget planning or decision making on development programmes.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს კანონმდებლობით განვითარების პროექტებზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილია გარემოზე ზემოქმედების შეფასება საზოგადოების მონაწილეობით, უფრო მეტიც, გზმ-ს ანგარიშების საჯარო განხილვების ჩატარება პროექტის განხორციელების ადგილზე, ადგილობრივი თემების ინტერესი ასეთი საკითხების მიმართ ხშირ შემთხვევაში არის დაბალი, ისინი ვერ ახდენენ რეალურ ზეგავლენას გადაწყვეტილების მიღებაზე. ეს თავის მხრივ განპირობებულია მათ საცხოვრებელ გარემოზე ამა თუ იმ განვითარების პროექტის შესაძლო ზეგავლენის შესახებ მცირე ინფორმირებულობით, ცოდნით და შესაბამისი გამოცდილების ნაკლებობით. მეორე მხრივ, როგორც პროექტის ინიციატორების, ასევე ხელისუფლების მხრიდან ადგილობრივ თემებთან კონსულტაციები არ არის გაცნობიერებული, როგორც ოპტიმალური გადაწყვეტილების მიღების ინსტრუმენტი. მთელ რიგ შემთხვევებში საქმიანობის განმახორციელებელი ვერ უზრუნველყოფს საზოგადოების სათანადოდ ინფორმირებას და მასთან ეფექტური კონსულტაციების ჩატარებას. სათანადო ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობის გამო გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში არ ხდება კატასტროფების რისკების შემცირების საკითხების სათანადო გათვალისწინება, შემარბილებელი ღონისძიებების დაგეგმვა, მათი ჩამოყალიბება სანებართვო პირობად და მათ შესრულებაზე კონტროლის განხორციელება.

By Georgian law, participatory assessment of environmental impact is a component of decision-making on development projects, just as public discussion of EIA reports in project implementation areas. Yet, interest of local communities to such issues is rather low and they have no real influence on made decisions. This is conditioned by their unawareness of project's possible impact on their living environment and lack of necessary experience. On the other hand, project implementers and authorities fail to realize that consultations with local communities represent an optimal decision-making tool. The implementers often fail to provide necessary information to local communities and to hold effective consultations with them. The lack of sufficient experience and knowledge impedes integration of DRR issues into environmental impact assessment process. It also hinders planning of mitigating measures, their inclusion into licensing requirements and control of their implementation.

3.4 პროგრამის მონიტორინგი და

3.4 OBSERVATION / REFLECTION

ანგარიშგება

ინდიკატორთა ამ ჯგუფის მიხედვით აღინიშნება მნიშვნელოვანი განსხვავება თემებისა და მმართველობის ორგანოების წარმომადგენლების შეფასებებში, განსაკუთრებით ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების მიერ კატასტროფების რისკების შემცირების მონიტორინგსა და მოსახლეობასთან კომუნიკაციის მხრივ.

According to the following indicators, community representatives and local government bodies have significantly different opinions, especially as regards DRR monitoring by local governments and their communication with the population.

ცხრილი 5. საშუალო ქულები მონიტორინგისა და ანგარიშგების ინდიკატორების მიხედვით
Table 5. Averages for HFA Observation / Reflection Indicators

ძირითადი ინდიკატორები Key Indicators	ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები Local Government	თემების წარმომადგენლები Community Representatives	საშუალო ქულა Average Score
ჩართულობა რისკის შეფასებაში Risk Assessment	3.09	2.49	2,61
პროგრესის მონიტორინგი Monitoring	3.04	2.39	2,51
კომუნიკაცია/ცნობიერების ამაღლება Communication/Public Awareness	2.96	2.03	2,22

მოსახლეობა მეტწილად მონაწილეობს რისკების შეფასებაში, ასევე მოსალოდნელი საფრთხეების შესახებ ინფორმაციას აწვდიან შესაბამის უწყებებს. მიაჩნიათ, რომ რისკების რეალური შეფასება შეუძლებელიც კი იქნება მათი ჩართვისა და მონაწილეობის გარეშე.

Communities are involved into disaster risk assessment to a certain degree. Community representatives provide corresponding information to risk assessment groups comprised of representatives of governmental and non-governmental organizations. They also provide information on the existing risks in verbal and written form to representatives of the government. One part of the

მმართველობის ორგანოები რეაგირებას არ ახდენენ თემებისაგან მიწოდებულ ინფორმაციაზე მოსალოდნელი საფრთხეების შესახებ. მაგალითად, სოფელ მულახის (სვანეთის რეგიონი, მესტიის მუნიციპალიტეტი) თემი ყოველწლიურად ატყობინებს მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელობას იმ საშიშროების შესახებ, რასაც მდ. მულხურა გაზაფხულის წყალდიდობების დროს უქმნის ადგილობრივ მოსახლეობას. მდინარემ უკვე წალეკა რამდენიმე ჰექტარი სათიბი მიწა, თანდათან უახლოვდება მოსახლეობას და დიდ საფრთხეს უქმნის. თითქმის ყოველ გაზაფხულზე მდინარეს მიაქვს ხიდი და სოფელი გარკვეული პერიოდით რჩება მონყვეტილი რაიონს. მაგრამ კაპიტალური ხიდის გაკეთებაზე გადაწყვეტილების მიღება არ ხდება.

სვანეთის მოსახლეობა მიიჩნევს, რომ საერთოდ არ არიან ჩართული კატასტროფების რისკების შეფასებაში. ამ საკითხთან დაკავშირებით მთავრობასა და მოსახლეობას შორის აზრთა სრული სხვადასხვაობაა. ადგილობრივი თემების აზრით საშიშროების დონე არის გაცილებით მაღალი, ვიდრე ეს შეფასებულია სპეციალური სამსახურების მიერ. მოსახლეობის ჩართულობის შემთხვევაში რისკის შეფასება უფრო რეალისტური იქნებოდა და შესაბამისად დაიგეგმებოდა პრევენციული ღონისძიებები. სოფელ ლატალიში აღნიშნეს, რომ მოსახლეობის ჩართვა რისკების შეფასებაში არ შედის ადგილობრივი მმართველობის ინტერესში, რადგან მათ არ სურთ აჩვენონ საშიშროების რეალური დონე, რათა მოსახლეობისაგან მოთხოვნები იყოს ნაკლები.

არ ხორციელდება კატასტროფების რისკების შემცირებაში პროგრესის სისტემატური მონიტორინგი. ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები გარკვეული პერიოდულობით ადგილზე შეისწავლიან რისკის წინაშე მყოფი მოსახლეობის მდგომარეობას, ასევე ინვესტენ სპეციალისტებს რისკების შეფასებისათვის. რა თქმა უნდა კონტროლს უწევენ ჩატარებულ სამუშაოებს. მაგრამ ადგილობრივ დონეებზე არ არის განსაზღვრული კატასტროფების რისკების შემცირების ამოცანები, მათი გადაჭრის გაზომვადი ინდიკატორები, არ მზადდება სპეციალური ანგარიშები განხორციელებული ღონისძიებებისა და მათი ეფექტურობის შესახებ, არ არის შეფასებული საჭიროებები. მართალია, ინფორმაცია კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის გატარებული ღონისძიებების თაობაზე ჩართულია გამგეობების წლიურ ანგარიშებში, მაგრამ საზოგადოებისათვის ძნელად ხელმისაწვდომია.

აღნიშნულის გამო, ცხადია, ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების მიერ ვერ ხერხდება მოსახლეობის რეგულარული ინფორმირება კატასტროფების რისკების შემცირების მიზნით გატარებული ღონისძიებების, მიღწეული შედეგებისა და სამომავლო გეგმების თაობაზე. ასევე არ ხდება ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების განხორციელება.

ადგილობრივი თვითმმართველობების წარმომადგენლები ყოველთვის აფრთხილებენ მოსახლეობას ამინდის მოსალოდნელი ექსტრემალური მოვლენების შესახებ, რის თაობაზეც ინფორმაციას იღებენ გარემოს ეროვნული სააგენტოდან და თავის მხრივ ინფორმაციას აწვდიან საფრთხის ზონაში მცხოვრებ მოსახლეობას პასუხისმგებელი პირის საშუალებით. თუმცა სვანეთსა და აჭარაში თემები აღნიშნავენ, რომ მოსალოდნელი საშიშროების შესახებ ინფორმაციას ძირითადად იღებენ ტელევიზიით და, რომ ადგილობრივი მთავრობების მხრიდან ინფორმაცია არ მიწოდდება.

population believes that real risk assessment is impossible without their participation and involvement.

However, they believe that this participation is pointless as local government bodies do not respond adequately to their information on potential disaster risks. For instance, the Mulakhi community (Mestia Municipality, Svaneti) annually informs the municipal authorities that the Mulkhula river poses a hazard to the village during the spring flood. The river has washed away several hectares of grassland and it gradually approaches the village putting its population at serious risk. The river carries away the local bridge almost every year, cutting the village off the region for a certain period of time. Yet, local authorities are reluctant to construct a permanent bridge.

People in Svaneti believe that they are not involved in disaster risk assessment at all. Local communities and government bodies have directly opposite opinions in this regard. Locals assess the risk much higher than the special services do. They believe that community involvement would allow more realistic assessment and more effective planning of preventive measures. People in Latali said the local government was not interested in their participation in risk assessment. They believe that the government tries to conceal the real degree of risk to avoid meeting the population's growing needs.

There is no systematic monitoring of progress towards DRR. Representatives of the local government occasionally examine the situation in affected communities on the ground and invite risk assessment specialists. Although they implement certain follow-up actions, they have not taken a number of important steps, including identification of DRR goals and indicators to measure progress towards their achievement, drafting of reports on implemented activities and their effectiveness, as well as needs assessment. Information on implemented DRR activities, included into annual reports of local administrations, remains inaccessible for broad public.

Based on the above, local government bodies fail to inform the population regularly on measures implemented for disaster risk reduction, their effectiveness and future plans. They do not implement awareness raising activities either.

In most cases representatives of local governments warn local communities on possible extreme weather conditions. Local authorities receive information on possible seasonal disaster risks from the National Environmental Agency and communicate it to the population of affected areas via responsible persons. However, in Svaneti and Adjara community representatives said that they receive information on potential risks from television programs and not from the local government.

3.5 ინფორმაციის გაანალიზება და გადაწყვეტილებების მიღება

3.5 KNOWLEDGE AND LEARNING

ინდიკატორთა ამ ჯგუფის მიხედვით თემებისა და მმართველობის ორგანოების შეფასებებში განსხვავება აღინიშნება გადაწყვეტილებების მიღებაზე ერთობლივი მუშაობის არსებულ შესაძლებლობებთან დაკავშირებით. თემების აზრით, მათი მონაწილეობის შესაძლებლობა ძალიან მცირეა, მაშინ როცა ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები მიიჩნევენ, რომ თემების ჩართვა გარკვეულწილად უზრუნველყოფილია.

According to these indicators, communities and local government bodies have different opinions regarding availability of opportunities for participatory decision making. The communities believe they have extremely limited opportunities for participation in decision making, while local government bodies believe that community participation is ensured to a certain degree.

ცხრილი 6. საშუალო ქულები ინფორმაციის გაანალიზებისა და გადაწყვეტილებების მიღების ინდიკატორების მიხედვით

Table 6. Averages for HFA knowledge and Learning Indicators

ძირითადი ინდიკატორები Key Indicators	ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები Local Government	თემების წარმომადგენლები Community Representatives	საშუალო ქულა Average Score
ტრადიციული და სამეცნიერო ცოდნის ურთიერთდაკავშირება Traditional & Scientific Knowledge	2,80	1,87	2,07
ინფორმაციის ანალიზი Learning	2,93	2,35	2,46
ერთობლივი დაგეგმვა Negotiation	3,24	2,56	2,69
კონფლიქტების გადაწყვეტა Conflict Resolution	2,95	2,58	2,65

ადგილობრივი თემები მიიჩნევენ, რომ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში არ ხდება ტრადიციული და სამეცნიერო ცოდნის ურთიერთდაკავშირება, თუმცა ფიქრობენ, რომ ხანგრძლივი გამოცდილებიდან გამომდინარე ფლობენ გარკვეულ ცოდნას, რომლის გათვალისწინების შემთხვევაში პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვა გახდება უფრო ეფექტური.

In opinion of local communities, decision making process lacks interaction of traditional and scientific knowledge in decision making. Community representatives believe that their knowledge based on long experience can contribute to effectiveness of disaster prevention measures.

კატასტროფების რისკების შესახებ ინფორმაცია იშვიათად განიხილება ერთობლივად ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და თემების მიერ. ასევე იშვიათია მოლაპარაკებები და შეთანხმება გასატარებელ ღონისძიებებზე. თვითმმართველობის ორგანოები ატარებენ კონსულტაციებს თემების წარმომადგენლებთან, მაგრამ მოსახლეობა მიიჩნევს, რომ ეს შეხვედრები და დისკუსიები არის უშედეგო. გადაწყვეტილებები ხშირ შემთხვევაში მიიღება თემის მოსაზრებების გათვალისწინების გარეშე.

At risk communities and local government bodies seldom discuss information related to potential disaster risks, hold negotiations or agree measures to be taken. Local government officials hold consultations with community representatives and discuss DRR issues, but communities believe that the meetings and consultations yield no result and decisions are often made regardless of community's considerations.

ეროვნული რეაგირების გეგმის შესაბამისად 2009-2012 წლებში შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგანგებო სიტუაციების მართვის დეპარტამენტის კოორდინაციით დამუშავდა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ დამტკიცდა ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებზე მუნიციპალიტეტების რეაგირების გეგმები. დღეის მდგომარეობით ასეთი გეგმა დამტკიცებული აქვს ყველა მუნიციპალიტეტს⁶. მუნიციპალური რეაგირების გეგმების დანიშნულებაა ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებზე სწრაფი და კოორდინირებული ქმედებების განხორციელების უზრუნველყოფა. აღნიშნული დოკუმენტების საგანს არ წარმოადგენს პრევენციული ღონისძიებების განსაზღვრა და განხორციელების დაგეგმვა.

According to the National Response Plan, Municipality Emergency Response Plans (MERP) were developed and approved by local government bodies in 2009-2012 under the guidance of the Emergency Management Department at the Ministry of Interior Affairs of Georgia. At present, the plans have been approved by all municipalities⁶. The MERPs are aimed at implementation of rapid and coordinated measures in response to natural and man-made disasters. These documents are not intended to identify preventive measures and plan for their implementation. The MERPs differ in different municipalities. Due to current personnel

⁶ 2011 წლის მდგომარეობით საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმები დამტკიცებული ჰქონდა 14 მუნიციპალიტეტს, ხოლო შემუშავებული 22 მუნიციპალიტეტს.

⁶ As of 2011, Emergency Response Plans were approved in 14 municipalities, and 22 municipalities still had to elaborate these.

საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმები ხარისხობრივად განსხვავებულია სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში. ამასთან, ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებში მიმდინარე საკადრო ცვლილებების გამო, ახლადდანიშნული პირები ზოგჯერ ინფორმირებულებიც კი არ არიან აღნიშნული დოკუმენტის, როგორც საგანგებო სიტუაციაში სახელმძღვანელოს არსებობის შესახებ. ევროპის სამეზობლო და თანამშრომლობის ინსტრუმენტის (ENPI 2010) Twinning-ის პროგრამის ფარგლებში მიმდინარე პროექტი (Support the Emergency Management Department in development of emergency services in Georgia) გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტების რეაგირების გეგმების გადახედვა და გაუმჯობესება.

პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებაზე პასუხისმგებელი არეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო, რომელიც ცდილობს, გამოყოფილი რესურსები მეტ-ნაკლებად თანაბრად გაანაწილოს ქვეყნის მასშტაბით. შესაბამისად, არ ხდება რესურსების გადანაწილება საჭიროებების მიხედვით და მათი მიმართვა ყველაზე პრიორიტეტული და მწვავე პრობლემების გადაჭრამდე.

თავის მხრივ, მუნიციპალიტეტების დონეზე რისკების პრიორიტეტიზაცია ზოგჯერ არაობიექტურია. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები ცდილობენ პირველ რიგში დააკმაყოფილონ მოსახლეობის იმ ნაწილის მოთხოვნები, რომლებიც აქტიურად მოითხოვენ დახმარებას, თუმცა შესაძლოა სხვა თემებში ამავე დროს ადგილი ჰქონდეს უფრო მწვავე სიტუაციას.

არ არის ჩამოყალიბებული თემების დონიდან რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსათვის ინფორმაციის მიწოდების ერთიანი სქემა. ზოგიერთ შემთხვევაში ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები კატასტროფების რისკების პრევენციის საჭიროებების შესახებ ინფორმაციას აწვდიან უშუალოდ სამინისტროს, სხვა შემთხვევებში კი სამხარეო ადმინისტრაციებს. ეს გარკვეულწილად ხელს უშლის ქვეყნის მასშტაბით რისკების პრიორიტეტიზაციისა და რესურსების შესაბამის განაწილებას.

კონფლიქტური სიტუაციების გადაწყვეტა გარკვეულწილად დამოკიდებულია თემის ქმედებებზე. ზოგიერთ შემთხვევაში თემის წევრები ერთდროულად თანასოფელის უკანონო ქმედებებზე საუბარს მმართველობით ორგანოებში. მაგრამ თუ გარკვეული საქმიანობა აშკარა საფრთხეს უქმნის თემის საცხოვრებელ გარემოს, მოსახლეობა გამოთქვამს პროტესტს, მიმართავს ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს მუნიციპალიტეტისა და რეგიონის დონეზე, რთავს მედიის წარმომადგენლებს. კონფლიქტური საკითხები ასევე განიხილება სოფლის კრებებზე. აჭარაში, ასეთი შეხვედრის შედეგად თემმა დაჟინებული მოთხოვნით შეძლო აეკრძალა სოფლის მიმდებარე მაღალი დაქანების ფერდობზე ტყეში მერქნის ჭრა, რასაც შეეძლო გამოეწვია მძიმე ეკოლოგიური შედეგები. სოფელ ლატალში მენყერსაშიმ ზონაში თანასოფლელების მიერ ხე-ტყის ჭრის აკრძალვას ასევე მიაღწიეს სოფლის თავყრილობაზე საკითხის განხილვით და შეთანხმებით, თუმცა მანამდე თემი გარკვეული პერიოდის განმავლობაში უშედეგოდ ცდილობდა პრობლემა ადგილობრივი მმართველობის ორგანოს ჩარევით მოეგვარებინა. სოფელ ლელიანში (კახეთი) მდებარე ტბიდან ხშირად იტბორება სოფლის მიმდებარე ტერიტორია და სასაფლაო. მოსახლეობამ რამდენჯერმე გამოხატა პროტესტი ტბის მეპატრონის მიმართ, მაგრამ ჯერჯერობით უშედეგოდ.

changes in local municipalities newly appointed leaders are sometimes not even aware of the document as a guideline for emergency management. Revision and improvement of the MERPs is envisaged by *Support the Emergency Management Department in Development of Emergency Services in Georgia*, which is part of ENPI 2010 Twinning Program.

The Ministry of Regional Development and Infrastructure, responsible for disaster prevention planning and implementation, tries to ensure more or less equal distribution of available resources across the country instead of applying needs based distribution of resources to address the most important and sensitive problems.

Risk prioritization at the municipal level is sometimes biased. Local authorities first of all try to meet needs of the groups most actively demanding assistance, while more serious problems can be left without a response.

There is no unified communication channel to provide information about the situation in the regions to the Ministry of Regional Development and Infrastructure. Local government bodies sometimes provide information on disaster risk prevention needs directly to the Ministry and sometimes to regional administrations. This hinders risk prioritization and adequate distribution of resources at the national level.

Conflict resolution to a certain extent depends on community's actions. Sometimes community members abstain from discussing illegal actions of their neighbors with local government bodies. But if such actions pose a direct threat to the community's living environment, its members express protest, appeal local authorities at municipal and regional level and even to mass media. Conflicts are also discussed in community meetings. During one of such meetings in Adjara, felling was banned in a forest located above the village, which helped to prevent severe environmental consequences. A community meeting in the Latali village in mudflow-prone area in Mestia Municipality (Svaneti) also reached an agreement to ban felling in the local forest. Prior to this the community had been trying for a certain period of time to settle the problem with local government's assistance. The population of the Leliani village in Sagarejo Municipality, Kakheti has many times expressed its protest to the owner of the lake that often floods the village territory and the graveyard. Yet, the protest has been ignored.

3.6 ორგანიზება და ქმედება

3.6 ORGANISING AND ACTION

ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების აზრით კატასტროფებისადმი მომზადებისა და რისკების შემცირებისათვის ადგილობრივ დონეზე არსებობს მეტი შესაძლებლობები, ვიდრე ეს მიაჩნიათ თემებს. ასეთივე აზრთა სხვადასხვაობაა კატასტროფების მოხდენის შემთხვევაში მთავრობის მიერ გამოყოფილ რესურსებთან დაკავშირებით. ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები მიიჩნევენ, რომ კატასტროფების რისკების შესამცირებლად პარტნიორული ურთიერთობები გარკვეულწილად ჩამოყალიბებულია თემებთან და კერძო სექტორთან, თემების აზრით კი მათი მონაწილეობა კატასტროფების რისკების მართვაში უმნიშვნელოა.

Local government bodies believe there are more capacities for disaster preparedness and risk reduction at the local level than the communities think. This discrepancy in views is observed in evaluation of the government-allocated resources in case of a disaster. Local government believes that DRR partnerships are partially in place with the community and the private sector, whereas the community believes that the partnership relations are limited.

ცხრილი 7. საშუალო ქულები ორგანიზებისა და ქმედების ინდიკატორების მიხედვით

Table 7. Averages for HFA Organising and Action Indicators

ძირითადი ინდიკატორები Key Indicators	ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები Local Government	თემების წარმომადგენლები Community Representatives	საშუალო ქულა Average Score
პარტნიორობის დამყარება Building Partnerships	3.02	2.63	2.71
რესურსები Resources	2.39	2.12	2.19
ადრეული შეტყობინება Early warning	2.63	2.12	2.23
ქმედებები ადგილობრივ დონეზე Local Actions	2.59	2.06	2.18
რესურსები ზიანის აღმოფხვრისათვის Everyday disasters	2.70	2.21	2.32

კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებაში მოსახლეობა მთავარ დამაბრკოლებელ გარემოებად მიიჩნევს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების შრიდან შესაბამისი სურვილისა და მხარდაჭერის არ არსებობას, ასევე ცენტრალიზაციის პრობლემას. თემების წარმომადგენლები აზრით აქტიური თანამშრომლობისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისათვის მეტი უფლებამოსილების მინიჭების შემთხვევაში ბევრი პრობლემა უფრო სწრაფად და ადვილად მოგვარდებოდა. მუნიციპალიტეტის საკრებულოსა და გამგეობის წარმომადგენლები ხვდებიან მოსახლეობას, მაგრამ რეალურად გადანაცვებით მიღება ხდება რეგიონულ ცენტრებში, რომლებთანაც კავშირი გაძნელებულია სიშორის გამო. თემების აზრით კერძო სექტორი უფრო აქტიურია მოსახლეობასთან თანამშრომლობაში. აჭარაში იყო თემს, კერძო სექტორსა და ადგილობრივ თვითმმართველობას შორის პარტნიორული თანამშრომლობის რამდენიმე კარგი მაგალითი მოსახლეობის სასმელი წყლით უზრუნველყოფის პროექტების განხორციელებაში.

The communities consider lack of the will and support from the local government as the main obstacle in establishing DRR partnerships, combined with centralization. The community representatives believe that active cooperation and broader powers of the local government would help in addressing many problems faster and easier. Obviously, representatives of the municipality council and the local government meet the community, yet decisions are made in regional centers, located far away and therefore difficult to communicate with. The communities think the private sector is more active in cooperating with the community. The survey in Adjara revealed a number of good examples of partnership between the private sector and the local government for drinking water supply to local communities.

როგორც თემების, ისე ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები მიიჩნევენ, რომ ხელმისაწვდომი რესურსები საკმარისია რისკების შემცირებისათვის საჭირო ქმედებების მხოლოდ მცირე ნაწილსათვის. განსაკუთრებით გაძნელებულია საჭირო თანხების გამოყოფა პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებაზე. გამოყოფილი მწირი რესურსებიც, თემების აზრით იხარჯება არამომსწონილად. ამასთან, მოსახლეობის აზრით, ის მცირე თანხებიც კი, რომლებიც გაიცემა მიყენებული ზიანის საკომპენსაციოდ, უმჯობესი იქნებოდა მოხმარებოდა გონივრულ პრევენციას, რაც ზიანს მნიშვნელოვნად შეამცირებდა.

Both the community and the local governments believe that making resources available is only a small portion of the necessary risk reduction actions. The most difficult is allocation of funds for prevention measures. According to the communities, even the scarce resources that are made available are misused. The communities believe the small money that is usually given as post-disaster damage compensation should be better spent for reasonable prevention, which would seriously minimize the damage.

ასევე მწვავე პრობლემაა საჭირო ტექნიკის საერთოდ არ არსებობა ან უკიდურესი სიმცირე თემებში. ზოგიერთ შემთხვევაში მეზობელი სოფლებიდან ქირაობენ ტექნიკას, თუმცა აქ კვლავ ფინანსური პრობლემები ჩნდება. ზოგჯერ სოფლებს დახმარებას უწევს მუნიციპალიტეტი მათ ბალანსზე არსებული ტექნიკით. სხვა შემთხვევაში, კი ტექნიკის გამოყოფაც გაძნელებულია. მაგალითად, სოფელ მულახში მოსახლეობა დაჟინებით ითხოვს ყოველწლიურად ტექნიკის გამოყოფას ღელეების გასაწმენდად, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებდა ღვარცოფების საფრთხეს, მაგრამ უშედეგოდ.

მიუხედავად იმისა, რომ ადგილობრივი თემები კრიტიკულად აფასებენ კატასტროფების რისკების ადრეული შეტყობინების სისტემის ეფექტურობას (2,12 ქულა - შემღუღული, მხოლოდ რამდენიმე სახის რისკისათვის), ისინი მიუთითებენ, რომ ინფორმაციას იღებენ, როგორც ტელევიზიით, ასევე სოფლის რწმუნებულის ან მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებისაგან. სტიქიური მოვლენის საშიშროების არსებობის შემთხვევაში მუნიციპალიტეტები ინფორმაციას იღებენ გარემოს ეროვნული სააგენტოდან, ასევე საგანგებო სიტუაციების დეპარტამენტიდან და დაუყოვნებლივ აფრთხილებენ მოსახლეობას. მხოლოდ სვანეთში აღნიშნეს, რომ ადგილობრივ მმართველობას არასდროს გაუფრთხილებია მოსახლეობა მოსალოდნელი სტიქიური მოვლენების შესახებ.

ზოგადად უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში დღეისათვის სათანადო დონეზე არ ფუნქციონირებს მოსალოდნელი სტიქიური მოვლენების შესახებ ადრეული შეტყობინების გამართული სისტემა. 2006 წლის შემდგომ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე დაახლოებით 6-ჯერ შემცირდა მეტეოსადგურების რაოდენობა, სრულყოფილად არ არის დანერგილი ამინდის და ჰიდროლოგიური პროგნოზების თანამედროვე მოდელები, არასაკმარისად ხორციელდება გეოლოგიური მონიტორინგის სამუშაოები. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ადრეული შეტყობინების სისტემის სრულყოფა / მოდერნიზაცია არის საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა გეგმით განსაზღვრული ერთ-ერთი ამოცანა, რომელიც უნდა გადაიჭრას 2016 წლამდე. უნდა აღინიშნოს, აგრეთვე, გარკვეული შეუსაბამოები კატასტროფების რისკების შეფასებასა და პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვაში. კერძოდ, კატასტროფების რისკებს აფასებს და ინფორმაციას ამზადებს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტო⁷, ხოლო პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება არის რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს, ასევე ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების კომპეტენცია. თუმცა მათ მიერ პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვისას ყოველთვის არ ხდება გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ მომზადებული პროგნოზის გათვალისწინება.

სიღარიბისა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გამო თემების უმრავლესობას არ გააჩნია შესაბამისი შესაძლებლობები კატასტროფების მომზადებასა და რისკების შემცირებისათვის. მესტიის მოსახლეობა მიიჩნევს, რომ არსებული მწირი შესაძლებლობებიც არ გამოიყენება მიზანშეწონილად, ვინაიდან მცირეა ოპტიმალური პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვის გამოცდილება და არ ხდება ადგილობრივი ცოდნის გათვალისწინება.

ადგილობრივ დონეზე შესაძლებლობების შექმნაში ძირითადი წვლილი შეაქვს დონორი ორგანიზაციების მიერ მხარდაჭერილ პროექტებს.

პრევენციული ღონისძიებებისათვის საჭირო რესურსებიდან განსახვავებით სწრაფად ხდება თანხების გამოყოფა უკვე მომზადარი სტიქიური მოვლენის

⁷ გარემოს ეროვნული სააგენტო ყოველწლიურად გამოცემს საინფორმაციო ბიულეტენს, რომელიც მოიცავს წინა წლის სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგებსა და მომდევნო წლის პროგნოზს.

Another challenge is limited availability or total lack of necessary equipment. In some cases they have to borrow the equipment from neighboring communities, again cross-cutting with the lack of financial resources. Sometimes the municipality provides their own equipment, though this is also difficult in some cases. For instance, the community of Mulakhi is annually and unsuccessfully asking for equipment for ditch/stream cleaning, which would seriously minimize the risk of mudflows.

Though the communities are rather critical about the efficiency of the DRR early warning system (scored 2,12 as *Limited, for some risk types only*), they receive information from television, also from the local government or the head of village administration. The municipalities receive information about potential disaster risks from the National Environmental Agency (NEA), also from the Department of Emergencies, and immediately inform the communities. Only in Svaneti the community representatives could not recall a case when the population was warned about an expected hazard.

Generally, there are no adequate and effective early disaster warning systems in Georgia today. Since 2006, the number of meteorological stations in Georgia was reduced 6 times, there are no modern models for weather forecasting and hydrological predictions; geological monitoring is not sufficient. Hence, the updating/upgrading of the early warning system is one of the objectives of the Georgian Environmental Action Plan up to 2016.

Also, there are some discrepancies in disaster risk assessment and preventive action planning. Namely, the National Environmental Agency of the Ministry of Environment and Natural Resources Protection⁷ is responsible for disaster risk assessment and preparation of information, whereas the planning and implementation of preventive measures is the responsibility of the Ministry of Regional Development and Infrastructure as well as local governments that sometimes fail to consider NEA's forecasts in their preventive planning.

Due to poverty and poor socio-economic situation, most communities have no adequate capacity (resource) for disaster preparedness and risk reduction. The communities in Mestia believe that even the scarce resources available are not used for the purpose, as the preventive action planning experience is poor and indigenous knowledge is not taken into consideration.

Donor-funded projects make the major contribution to creating opportunities at the local level.

Unlike the situation with resources necessary for preventive planning, funds are promptly allocated for

⁷ The National Environmental Agency publishes an annual newsletter reflecting outcomes of geological hazards and disasters for the previous year and a forecast for the current year.

შედეგების აღმოსაფხვრელად. ადგილობრივ ბიუჯეტებში გამოყოფილია მუხლი გაუთვალისწინებელი ხარჯებისათვის, რაც სწორედ ამგვარ შემთხვევებში უნდა იხარჯებოდეს. მიუხედავად ამისა ზიანი, რომელიც ადგება მოსახლეობას სხვადასხვა კატასტროფების შედეგად, არის გაცილებით უფრო მეტი, ვიდრე ცენტრალური მთავრობის მიერ გამოყოფილი კომპენსაცია. სადაზღვევო სისტემის ჩამოყალიბებას შეეძლო გარკვეული წვლილის შეტანა ამ პრობლემის გადაჭრაში, მაგრამ ადგილობრივი მოსახლეობის სიღარიბე არის ერთ-ერთი ხელისშემშლელი მიზეზი.

სტიქიის შედეგად დაზარალებულ მოსახლეობას სახელმწიფო უწევს ფულად დახმარებას, ასევე ხდება დახმარება სამშენებლო მასალებით, ახალი საცხოვრებელი სახლების შექმნა. მაგრამ ადგილობრივი თემები ხშირად აღნიშნავენ კომპენსაციისათვის გამოყოფილი თანხების არამიზნობრივი ხარჯვის შემთხვევების შესახებ. მესტიის უბან ლალაიდში მენყერის გამო დანგრეული და დაზიანებული სახლების მფლობელებს კომპენსაციის სახით გადაუხადეს 5-5 ათასი ლარი, რაც არ იყო საკმარისი ახალი საცხოვრებელი სახლების შესაძენად. დაზარალებული მოსახლეობა დღემდე შეხიზნულია ახლობლებთან. ლალაიდას უბანი კვლავ რჩება დიდი საფრთხის წინაშე. მოსახლეობის აზრით ის მიზეზური თანხები, რაც მათ კომპენსაციის სახით გადაუხადეს, რომ მოხმარებოდა წინასწარ სამუშაოებს - დეღების განტვირთვას და ჯებირების მშენებლობას, მენყერის საფრთხე მინიმუმამდე იქნებოდა დაყვანილი.

disaster response/recovery from the contingency line in the local budgets. Yet the damage experienced by the communities resulting from disasters is much higher than the compensations provided by the national government. An insurance system could help solving this problem, yet poverty of the local population is a constraint.

The government pays monetary compensation to disaster-stricken households, also provides building materials, and new houses. Yet local communities frequently mention cases of misusing the compensation money. Owners of households damaged and ruined by a landslide in Lalaida community, Mestia, received five thousand Georgian Lari each, which was not enough to buy a new house. The affected families are still living at their relatives' and friends'. The Lalaida area is still endangered. The community believes the small amounts paid as compensation should have been better used for preventive measures: cleaning of ditches and streams and construction of fences, which would have minimized the landslide hazard.

IV. კონკრეტული მაგალითები

კატასტროფების რისკების მიმართ თემის გამძლეობის გაძლიერება – ჰერეთისკარის გამოცდილება

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის სოფელი ჰერეთისკარი ერთ-ერთი განსაკუთრებულია კახეთის რეგიონში. სოფლის მოსახლეობის უმრავლესობა (90%) არის ეკომიგრანტი აჭარის მაღალმთიანი სოფლებიდან, რომლებიც კახეთში გადმოასახლეს რამდენიმე ათეული წლის წინ, აჭარაში კატასტროფული მწყურული პროცესების განვითარების გამო. დღეისათვის მათ საცხოვრებელი გარემო კვლავ საფრთხის წინაშეა. დაინტერესებული მხარეების (ადგილობრივი თვითმმართველობა, ადგილობრივი და ეროვნული არასამთავრობო ორგანიზაციები და თემი) თანამშრომლობის შედეგად მოხერხდა სოფლის ტერიტორიის დატბორვებისა და დაჭაობების რისკის შემცირება, მაგრამ მხოლოდ დროებით.

IV. CASE STUDIES

ENHANCING COMMUNITY'S DISASTER RISK RESILIENCE – HERETISKARI CASE

The Heretiskari Village in Lagodekhi Municipality is one of the most special villages in the Kakheti region, 90% of its population being ecomigrants from Adjara's mountain regions, who were resettled to Kakheti several decades ago due to the development of disastrous landslides. At present their environment is at risk again. The risk of waterlogging of the village territory has been reduced through joint efforts of different stakeholders (local government, local and national NGOs and community), but the achieved result is temporary.

სოფელი ჰერეთისკარი ლაგოდეხიდან 35 კმ-ით არის დაშორებული. სოფლის ტერიტორია სისტემატურად იტბორება მდ. ალაზანი, რომელიც სამხრეთით ესაზღვრება ჰერეთისკარს. მოვარდნილი წყალი სისტემატურად ანადგურებს ნათეს ფართობებს. დატბორვების ერთ-ერთი მიზეზია გაუნმენდავი სამელიორაციო და სანრეტი არხები, რის გამოც ვეღარ ხდება მოვარდნილი წყლის ნაკადის გატარება.

Heretiskari is located 35 km from the capital of the region. The area is systematically flooded by the Alazani River running along the southern border of the village. This leads to bogging of agricultural and grazing lands, causes harm to local population's economic status and health, since bogged areas have turned into malaria sources.

ხშირი დატბორვების გამო ჭაობდება სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები, საძოვრები, მოსახლეობა ზარალდება ეკონომიკურად, საფრთხე ექმნება მათ ჯანმრთელობას. დაჭაობებული ადგილები იქცა მალარიის კერებად.

Forty four malaria cases were recorded in Heretiskari in 2000-2005. Five members of one family developed the disease and had to leave the village. In 2000-2012, 15 families left the village due to malaria hazard. About 300 ha of endangered floodplain oak forest have been destroyed

ჰერეთისკარში 2000-2005 წლებში დაფიქსირდა მალარიის 44 შემთხვევა. ერთ-ერთ ოჯახში დაავადდა ხუთივე წევრი,

რის გამოც იძულებული გახდნენ წასულიყვნენ სოფლიდან. 2000-2012 წლებში მალარიის საფრთხის გამო სოფელი 15-მა ოჯახმა დატოვა. სისტემატურად იტბორება ასევე საცხოვრებელი სახლები და ადმინისტრაციული შენობები.

by floods. Flash floods contaminate the village territory by sediments, creating hazard of epidemics. Local population faces drinking water deficit since water pipelines run along drainage channels and are badly

დატბორების გამო განადგურდა გადაშენების პირას მყოფი ჭალის მუხის ტყე 300 ჰა-ზე. ასევე სოფლის შესასვლელში არსებული ულამაზესი მუხის კორომი, სადაც ასწლოვანი ხეებიდან მხოლოდ რამდენიმეა შემორჩენილი. ადიდებული მდინარით ჩამოტანილი ნარჩენებით ბინძურდება სოფლის ტერიტორია და იქმნება დაავადებების გავრცელების საფრთხე. შექმნილია სუფთა სასმელი წყლის პრობლემა, ვინაიდან მოსახლეობისათვის სასმელი წყლის მიმწოდებელი მიწები განლაგებულია საწრები არხების მიმდებარედ და არის ძლიერ დაზიანებული. წყალდიდობების დროს ხშირია სასმელ წყალში დაბინძურებული წყლის შერევის შემთხვევები. სათემო კავშირი „ჰერეთის“ წარმომადგენლებმა არაერთხელ მიმართეს გაერთიანებული წყალმომარაგების ადგილობრივ სამსახურს სასმელი წყლის სისტემის რეაბილიტაციის მოთხოვნით, მაგრამ სამუხაროდ ეს საკითხი დღემდე გადაწყვეტილია.

damaged, so contaminated water often mixes with potable. Flash floods systematically destroy crops. Clogged irrigation and drainage channels are one of the reasons of flooding.

In 2008 -2011 Community Association Hereti in close cooperation with national NGOs Center for Strategic Research and Development of Georgia (CSRDG), Georgian Civil Development Association (GCDA) and Greens Movement of Georgia (GMG) implemented activities to reduce risks facing Heretiskari. In particular:

2010 წელს სათემო კავშირმა „ჰერეთმა“ ეროვნულ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან („საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი“, „საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაცია“ და „საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა“) მჭიდრო თანამშრომლობით დაიწყო აქტიური ქმედებები არსებული პრობლემების გადასაჭრელად. კერძოდ:

- GSDA and Community Association Hereti organized meetings with communities during which in-depth study of local population's needs was conducted and concrete cases were analyzed.

- A working plan was developed to accumulate small financial resources for addressing concrete problems.

- GSDA and Community Association Hereti arranged systematic coverage of problems existing in Heretiskari by local radio and television. They

also provided information to national television channels (Imedi TV and Rustavi 2) that made detailed coverage of the situation in Heretiskari.

- Meetings with local authorities and public discussion of problems facing Heretiskari were organized. After attracting mass media's attention to the village problems, local authorities embarked on more intensive activities.

- Funds, allocated by the local government, were used for cleaning the Kabali riverbed and partially cleaning the Shavtskala riverbed. The dry floodplain forest was cut. The area was privatized and its

- საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაციის და სათემო კავშირი „ჰერეთის“ ორგანიზებით დაიგეგმა მოსახლეობასთან შეხვედრები, სადაც ძირულად გამოკვლეული იქნა ამ კუთხით მოსახლეობის პრობლემები და კონკრეტული მაგალითები.
- მომზადდა სამუშაო გეგმა, რომელიც ითვალისწინებდა მცირე ფინანსური რესურსების მოპოვებას კონკრეტული პრობლემების გადასაჭრელად.
- საქართველოს სამოქალაქო განვითარების ასოციაციისა და სათემო კავშირი ჰერეთის თანამშრომლობით დაიწყო ჰერეთისკარში არსებული პრობლემების შესახებ ინფორმაციის სისტემატურად მიწოდება და გაშუქება ადგილობრივი რადიოთი და ტელევიზიით. ინფორმაცია ასევე მიეწოდა ეროვნულ სატელევიზიო არხებს (ტელე იმედსა და სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2-ს), რომლებმაც საკმაოდ მწვავედ გააშუქეს ჰერეთისკარის საკითხი.
- ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ თვითმმართველობასთან და ორგანიზებული იქნა ჰერეთისკარის წინაშე არსებული პრობლემების საჯარო განხილვები. ჰერეთისკარის პრობლემებით მას-მედიის დაინტერესების შემდეგ ადგილობრივმა თვითმმართველობამ დაიწყო უფრო აქტიური ქმედებები.

- ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ გამოყოფილი რესურსებით გაიწმინდა მდინარე კაბალის კალაპოტი, ხოლო მდინარე შავწყალას კალაპოტი მხოლოდ ნაწილობრივ. ჭალის გამხმარი ტყე მოიჭრა, ტერიტორია გადაეცა კერძო სექტორს და დაიწყო მისი აღდგენა.
- ადგილობრივმა თვითმმართველობამ გაჭრა 1.5კმ სიგრძის შემკრები არხი და გაუქმდა სამი ხელოვნური ტბა, რომელთა საერთო ფართობი შეადგენს 18 ჰა-ს. არხის გაჭრის შედეგად დაშრა 12 ჰა ჭაობი.
- საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის დაფინანსებით გაიწმინდა 350 მ სიგრძის სანრეტი შემკრები არხი სანაპირო უბანზე.
- საქართველოს მწვანეთა მოძრაობის (დედამიწის მეგობრების) დაფინანსებით გაიწმინდა 600 მ სიგრძის სანრეტი შემკრები არხი გმატკეცილის უბანზე.

პროექტის ქმედებების შედეგად ამოშრობილ სავარგულებს (სულ 30 ჰა-ს) მოსახლეობა დღეისათვის იყენებს საძოვრად. მოსახლეობისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების აქტიური მოთხოვნის შედეგად რამდენიმე წლის მანძილზე ხდებოდა კოლოს გავრცელების კერების (სანრეტი არხები, ბოსლები) შეწამვლა, ასევე ინსექტიციდების დარიგება. არასაკმარისი დაფინანსების გამო საჭირო ღონისძიებები განხორციელდა მხოლოდ ნაწილობრივ. მაგალითად, სანრეტი არხი არ იქნა მიყვანილი მდ. ალაზანამდე (გაიჭრა

მხოლოდ 1,5კმ, ნაცვლად 3კმ-ისა), გაიწმინდა მდ. შავწყალას კალაპოტის მხოლოდ ნაწილი, კვლავ გაუწმენდავია არსებული შემკრები არხები. არ ხორციელდება ტყის აღდგენის ღონისძიებები კერძო სექტორისათვის გადაცემულ ტერიტორიაზე. შეჩერდა ტერიტორიის შეწამვლა მალარიის გადამტანი კოლოს საწინააღმდეგო ინსექტიციდებით. აღარ მიმდინარეობს მალარიით დაავადებულთა მონიტორინგი. სათემო კავშირი „ჰერეთი“ ყოველწლიურად ორგანიზებას უწევს მოსახლეობის მიერ სოფლის შიდა სანრეტი არხების გაწმენდას. მაგრამ, ამით ვერ ხერხდება პრობლემის გადაწყვეტა, რადგან შემკრები არხები ამოვსებულია და წყალს არ ატარებს. შემკრები არხების გაწმენდისათვის საჭირო რესურსები და შესაძლებლობა კი მოსახლეობას არ აქვს. 2011 წელს გაზაფხულისა და შემოდგომის წვიმების შედეგად კვლავ დაიტბორა სოფლის ტერიტორია. სათემო კავშირ „ჰერეთს“ დაგეგმილი აქვს კვლავ გააგრძელოს საკითხის აქტიური ლობირება ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებში, მიაღწიოს საჭირო რესურსების გამოყოფას ძირითადი სანრეტი არხებისა და მდ. შავწყალას კალაპოტის გაწმენდისათვის, მნიშვნელოვნად მიაჩნიათ ადგილობრივი მოსახლეობის გააქტიურება და ჩართვა რისკის შემცირების ღონისძიებებში.

development was launched.

- The local authorities laid a 1.5-km-long collecting channel and removed three artificial lakes with the total area of 18 ha. The channel helped to dry 12 ha of bogs.
- A 350-meter-long drainage channel along the river bank was cleaned through CSRDG's funding.
- Green Movement of Georgia (Friends of the Earth) financed cleaning of a 600-meter-long drainage channel along the highway.

The lands reclaimed as a result of project activities (30 ha) are currently used by local population for grazing purposes. As a result of urgent requests of local communities and NGOs, breeding grounds of mosquitoes (drainage channels, barns) were treated with insecticides for several successive years. Insecticides were also distributed among the population.

The problem was resolved only partially since not all planned activities were carried through due to insufficient financial resources. Thus, the drainage channel was not dug to the Alazani River (only 1.5 km were dug out instead of planned 3 km). The Shavtskala riverbed and the collecting channels were cleaned only partially. No reforestation measures are being implemented in privatized areas. Malaria mosquito control measures and monitoring of malaria cases have been suspended. Community Association Hereti annually mobilizes local population for cleaning drainage channels in the village. Yet, this is insufficient to resolve the problem, since collecting channels are overfilled and don't let the water pass, while local community lacks resources for its cleaning. In 2011 the village was flooded again as a result of spring and autumn rains.

Community Association Hereti will continue to actively lobby for the issue in local government bodies in order to attain funds for cleaning the main drainage channels and the Shavtskala riverbed. The NGO attaches importance to local community's active participation in DRR activities.

სტიქიური მოვლენების რისკების შემცირება მაღალმთიან რაჭაში

DISASTER RISK REDUCTION IN THE MOUNTAIN DISTRICTS OF RACHA

მაღალმთიანი რაჭა მუდმივად განიცდის ბუნებრივი კატასტროფების ზემოქმედებას მინისძვრების, წყალდიდობების, ღვარცოფების, მენყვრებისა და ზვავების სახით, რაც იწვევს შენობების დაზიანებასა და სახნავ-სათესი სავარგულების წაღვევას.

Mountainous regions of Racha are constantly exposed to the impact of disasters, including earthquakes, floods, mudflows, landslides and avalanches, damaging buildings and croplands.

გლოლას, რაჭის რეგიონის ერთ-ერთი მაღალმთიან სოფელს, 2010 წლის ზაფხულში დიდი ეკონომიკური ზარალი მიაღდა მდ. ბდღვიორას ხეობაში ტრანსფორმირებული ღვარცოფების გამო. ერთ მილიონამდე მ³ მოცულობის ქვატალახოვანმა ნაკადმა დააზიანა და საცხოვრებლად უვარგისი გახადა სახლები, წაღვეა სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთები, დაანგრია კურორტ შოვთან დამაკავშირებელი ხიდი. თემის მიმდებარედ, ტურისტული ბაზის „შოვის“ ტერიტორიაზე ღვარცოფული ნატანებით დაიფარა 120 ათასი მ² ტერიტორია, დაზიანდა 17 საცხოვრებელი კოტეჯი. ფაქტიურად გლოლის თემის დიდი ნაწილი ღვარცოფით წაღვევის საშიშროების წინაშე აღმოჩნდა. სტიქიურმა მოვლენამ კიდევ უფრო გაამწვავა სოფელ გლოლაში არსებული სოციალური პრობლემები. თემის მოსახლეობის შემოსავლები ძალიან მცირეა, რის გამოც იზრდება მიგრაცია. ამჟამად თემში მხოლოდ 250 მოსახლე და 25 მოსწავლეა. ტურისტული ბაზისა და გზების დაზიანების გამო მოსახლეობამ დაკარგა ის მცირე შემოსავალიც, რომელსაც სეზონურად იღებდა დამსვენებლებისაგან. ასევე დაზიანდა სოფლიდან საკმაოდ მოშორებით მდებარე სათიბ-სადოვრებთან მისასვლელი გზები.

In summer 2010, mudflows inflicted serious economic damage to the mountain village of Gola. A torrent carrying up to 1 million cubic meters of mud and stones damaged houses, making them unlivable, swept away fields and gardens and broke the bridge connecting the village with the Shovi resort. Mud and stones covered the area of 120,000 m² and damaged 17 cottages on the territory of the tourist base Shovi. A large part of the Gola community faced the danger of being swept by the mudflow. The disaster deteriorated socioeconomic problems, affected local population's incomes and triggered migration. The Gola community currently consists of only 250 members, including 25 schoolchildren. After the tourist base and the road were damaged, locals lost the seasonal income that they used to derive from tourism. The disaster also damaged the roads leading to grasslands located at a rather far distance from the village.

აღნიშნული სტიქიური მოვლენა და მისი შედეგები აღწერილი იყო VFL 2011 საქართველოს ანგარიშში. მომხდარი კატასტროფა გააუქმა ეროვნული მედიით. თემში შეიქმნა მოხალისეთა ჯგუფები, რომლებიც მუშაობდნენ მაშველებთან ერთად მოსალოდნელი კატასტროფის თავიდან აცილებისათვის.

The disaster and its consequences were described in VFL 2011 Georgia Report and covered by the national media. Local volunteer groups were formed to help rescuers to prevent anticipated disasters.

2010 წლის ზაფხულში მომხდარი სტიქიური მოვლენის შემდგომ ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების მოთხოვნით სტიქიით დაზარალებული ტერიტორიები და საცხოვრებელი სახლები შეფასდა გარემოს ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტების მიერ და მომზადდა შესაბამისი რეკომენდაციები მდ. ბდღვიორაზე ღვარცოფული მოვლენების კვლავ განვითარების შემთხვევაში მოსახლეობისათვის რისკების შემცირების მიზნით.

After the disaster that hit the area in summer 2010 and the request of the local municipality, NEA's experts assessed disaster-affected areas and buildings and prepared recommendations on risk reduction for the local population in case of further mudflow processes on the Mdgviora River.

შეფასების შედეგად კატასტროფული ღვარცოფული ნაკადის განვითარების გამომწვევ მიზეზებად მიჩნეული იქნა შემდეგი: მდ. ბდღვიორას სათავეებში აკუმულირებულია დიდძალი პოტენციური ღვარცოფნარმოქმნელი მასალა, რაც გამომწვეულია ტექტონიკური დაძაბულობით, ეროზიული პროცესებით, კლიმატით, სეისმური მოვლენებით. მაღალი ტემპერატურის პირობებში ხდება განამარხებული ყინულის

According to the assessment results, a disastrous mudflow can be caused by masses of mudflow forming materials that have been accumulated at the Mdgviora riverhead owing to tectonic stress, erosion, climate and seismic events. Fossil ice melting under the influence of heat increases moisture content in mudflow forming masses until it reaches the

ფენების ღღობა, რაც იწვევს ღვარცოფის მაფორმირებელი მასალის ტენიანობის გაზრდას კრიტიკულ ზღვრამდე. ამიტომ უხვი ნალექის მოსვლის შემთხვევაში მდ. ბდღვიორას ხეობაში ღვარცოფის განვითარების რისკი დღესაც ძალიან მაღალია. მეორე მხრივ მდ. ბდღვიორას კალაპოტი სრულად იყო ამოვსებული მდინარის ჩამონატანი ქვა-ღორღით, რის გამოც კალაპოტმა ვერ გაატარა ღვარცოფული ნაკადი.

2011-2012 წლებში რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და ონის მუნიციპალიტეტის მიერ გლოლას თემში ჩატარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები, რომლებიც დაფინანსდა ცენტრალური ბიუჯეტიდან. გაიჭრა მდ. ბდღვიორას ახალი კალაპოტი და აშენდა ახალი ხიდი. ხოლო მდინარის ძველი კალაპოტი გაიწმინდა, გაფართოვდა და ჩაღრმავდა. დღეისათვის ის ასრულებს სათანადო კალაპოტის როლს. შესაბამისად, გარემოს ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტების აზრით, კატასტროფის საფრთხე უკვე მნიშვნელოვნადაა შემცირებული და მოსახლეობა დაცულია ღვარცოფისაგან, მაგრამ აუცილებელია კალაპოტის რეგულარული გაწმენდა და ჩაღრმავება, ვინაიდან დიდი მოცულობის ღვარცოფული ნაკადის შემთხვევაში ვერცერთი ცალკე აღებული კალაპოტი ვერ უზრუნველყოფს მასის მთლიან გატარებას.

კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი უკვე რამდენიმე წელია მუშაობს რაჭის მაღალმთიან სოფლებში (გლოლა, ჭიორა, ღები) და ეხმარება ადგილობრივ მოსახლეობას გარემოსდაცვითი პრობლემების გადაჭრაში, მათ შორის სტიქიური მოვლენების რისკების შემცირების მიმართულებით. პროექტის „ადგილობრივ თემებში ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მოხმარების პრაქტიკის დანერგვა“ - კატასტროფებისადმი მდგრადობის გაძლიერება“ ფარგლებში, რომელიც განხორციელდა ევრაზიის ფონდის მხარდაჭერით, სოფელი გლოლასა და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე შეფასდა გეოლოგიური სტიქიის განვითარების რისკები და მომზადდა სტიქიური მოვლენების (მენყერი, ღვარცოფი, წყალდიდობა) საფრთხის რუკები. როგორც შეფასებამ აჩვენა, მდ. ბდღვიორას გარდა გლოლას თემს არანაკლებ საშიშროებას უქმნის მდ. ილინე და ბოყოსწყალი. ამ ღვარცოფული მდინარეების ნატანზეა გაშენებული სოფლის დასავლეთი და ცენტრალური უბნები. სოფლის მიმდებარე თითქმის ყველა ფერდობი ძლიერ ეროზირებულია და უპირობოდ მოითხოვს ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებების გატარებას, მათ შორის ტყის აღდგენისა და გაშენების სამუშაოების ჩატარებას. RECC-მა კატასტროფების რისკების გათვალისწინებით შეიმუშავა ადგილობრივი ტყის მართვის გეგმა და ხე-ტყის ჭრის შესაბამისი მეთოდები, ჩაატარა ტრენინგები ადგილობრივი მოსახლეობისა და თვითმმართველობის ორგანოებისათვის ტყეების მდგრადი მართვის მნიშვნელობაზე კატასტროფების რისკების შემცირებაში და განახორციელა ტყის აღდგენის სამუშაოები მენყერსაში ფერდობებზე.

critical point. Given this, the risk of mudflow development in the Mdgvióra Gorge is very high in case of heavy precipitation. On the other hand, the Mdgvióra bed was filled up with stones, washed down by the current, which blocked the mudflow.

In 2011-2012, the Ministry of Regional Development and Infrastructure and the Oni Municipality carried out rehabilitation in the Gola community. The works funded by the central budget included cutting of a new riverbed and construction of a new bridge. The old riverbed was cleaned, widened and deepened. At present it plays the role of an alternative course. According to NEA's experts, this measure has ensured significant reduction of disaster risk and protection of the population from mudflows, but the riverbeds need to be cleaned and deepened on the regular basis for none of them can separately let huge mudflows through.

Regional Environmental Center for Caucasus (REC Caucasus) has been working in the mountain villages of Racha (Gola, Chiora, Ghebi) for several years, helping the local population to address environmental problems, including through natural disaster risk reduction. Geological disaster risks have been assessed in Gola and adjacent areas and hazard maps have been prepared for different disasters (including landslides, mudflows and floods) within the framework of the project "Introduce Sustainable Use of Natural Resources in Local Communities and Increase their Preparedness against Natural Disasters", implemented through Eurasia Fund's support. According to the assessment results, alongside with the Mdgvióra River, the Gola community is jeopardized by the rivers Iline and Bokotskali. The western and central parts of the village stand on sediments of the mudflow-prone rivers. Almost all slopes in the village area are strongly eroded and urgently need erosion-preventive measures, including reforestation and tree planting. REC Caucasus has developed local forest management plan and tree cutting methods taking into consideration disaster risks, conducted trainings for local population and government bodies on the role of sustainable forestry in disaster prevention and carried out reforestation measures on the mudflow-prone slopes.

Care International-ის დახმარებით აღდგენილია თემისა და კურორტ შოვის, ასევე მაღალ მთაში მდებარე სათიბ-საძოვრებთან დამაკავშირებელი გზა, რასაც გლოლის თემისათვის აქვს სასიცოცხლო მნიშვნელობა, ვინაიდან მეცხოველეობა თემის ძირითადი შემოსავლის წყაროა.

ამჟამად მნიშვნელოვან პრობლემად რჩება სანიაღვრე სისტემის რეაბილიტაცია, რომლის გაუმართაობის გამო ყოველწლიურად იტბორება გლოლის თემის 15 ოჯახი. აუცილებელია ასევე მდ. ჭანჭახზე ნაპირსამაგრი სამუშაოების ჩატარება, ასევე სათიბებთან მისასვლელი გზის განწმენდა.

თემის მოსახლეობა, ასევე ონის მუნიციპალიტეტის საკრებულო და გამგეობა კატასტროფების რისკების შემცირებისათვის ძირითად პრობლემებად მიიჩნევენ მუნიციპალიტეტში შესაბამისი სპეციალისტების არ არსებობას, რის გამოც ვერ ხერხდება მოსალოდნელი რისკების შეფასება და პრევენციული სამუშაოების დაგეგმვა. მუნიციპალიტეტს არ გააჩნია საჭირო ტექნიკა და სამამუველო საშაბური. გამგებელს სარეზერვო ფონდის მხოლოდ 2%-ის გამოყენება შეუძლია სტიქიით დაზარალებული მოსახლეობის დასახმარებლად. მუნიციპალიტეტს არ გააჩნია სხვა ფინანსური რესურსები პრევენციული ღონისძიებების გატარებისათვის. თემის მოსახლეობა ასევე მნიშვნელოვნად მიიჩნევს ინფორმირებულობის და ცნობიერების ღონის ამალღებას.

The road connecting the community, the Shovi resort and the mountain grasslands has been rehabilitated with assistance of Care International. The road has a vital importance for Gbola community, cattle breeding being the main source of income for the local population.

Rehabilitation of the drainage system is another crucial problem. Fifteen households in Gbola are flooded due to the system's failure. It is also necessary to conduct shore protection works along the Chanchakhi River and to clean the road leading to the hayfields and grasslands.

The community, Sakrebulo (Council, the representative body) and Gamgeoba (local administration) of the Oni Municipality consider the lack of qualified specialists at the local level, able to assess expected risks and plan preventive measures, as the main factor impeding disaster risk reduction. There are no necessary equipment and emergency service in the municipality. The head of administration can use only 2% of his reserve fund for assisting disaster-affected population. The municipality has no other financial resources for implementing preventive measures. The locals also believe it would be essential to increase public awareness.

V. დასკვნები და რეკომენდაციები

VFL 2013 კვლევის შედეგების მიხედვით ადგილობრივ დონეზე არ აღინიშნება დადებითი ცვლილებები კატასტროფების რისკების მართვაში. ძირითადი ხელისშემშლელი ფაქტორებია კატასტროფებისადმი მომზადებისა და რისკების შემცირებისათვის ადგილობრივ დონეზე შესაძლებლობების არ არსებობა, ასევე ადგილობრივ დონეზე ხელმისაწვდომი რესურსების შეუსაბამობა რისკების შემცირების საჭიროებებისადმი. აღნიშნული პრობლემები კიდევ უფრო მწვავედება ხარვეფექტური პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვის და მათი განხორციელების ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობით, ასევე ადგილობრივი თემებისა და თვითმმართველობის ორგანოების პასუხისმგებლობის და ცნობიერების დაბალი დონით. ადგილობრივ დონეზე არსებული პრობლემები განპირობებულია სხვადასხვა უწყებებს შორის მცირე თანამშრომლობით, კატასტროფების რისკების ცენტრალიზებული მართვით, შებნაშენი რესურსების არაპროპორციული განაწილებით, ადგილობრივ დონეზე სამოქალაქო სექტორის სუსტი განვითარებით. აღნიშნულის გამო ვერ ხდება კატასტროფებისადმი თემების გამძლეობის შექმნაში თვალნათელი ცვლილებების მიღწევა, მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნულ დონეზე კატასტროფების რისკების მართვის საკითხები ინტეგრირებულია სხვადასხვა სექტორების სტრატეგიებსა და განვითარების გეგმებში, შექმნილია საკანონმდებლო საფუძვლები, ჩამოყალიბებულია პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეულები და ეტაპობრივად მიმდინარეობს მათი შესაძლებლობების ამაღლება.

უკანასკნელ წლებში საქართველოში ძირითადი ყურადღება გადატანილი იყო სტიქიური მოვლენებისა და ტექნოგენური ავარიების მოხდენის შემთხვევაში სწრაფი და ეფექტური რეაგირების შესაძლებლობების შექმნაზე, ხოლო ფინანსური რესურსები ძირითადად მიმართული იყო სტიქიური მოვლენების შედეგების აღმოფხვრაზე და ძალიან მცირედ პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებაზე.

ადგილობრივ დონეზე HFA-ის განხორციელებაში მიღწეული წინსვლის შეფასებისათვის GNDR-ის მიერ შემოთავაზებული ინდიკატორების მიხედვით საქართველოში გამოიკვეთა შემდეგი ძირითადი საკითხები და პრობლემები:

HFA-ის განხორციელების კონტექსტი ადგილობრივ დონეზე

- ადგილობრივი თემების ინფორმირებულობისა და ცნობიერების დაბალი დონე, ასევე პასიურობა სხვადასხვა კატასტროფების მიმართ თემის გამძლეობის შექმნაში, რაც გამოწვეულია ადგილობრივ დონეზე სამოქალაქო საზოგადოების სუსტი განვითარებით, შესაბამისი რესურსების არარსებობით, რისკის წინაშე მყოფი თემების მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობით.
- პრევენციული ღონისძიებების ცენტრალიზებული დაგეგმვის გამო ადგილობრივ თემებს არ გააჩნიათ შესაძლებლობა ზეგავლენა მოახდინონ ფინანსური რესურსების განაწილებაზე.
- ადგილობრივ თემებს არ გააჩნიათ საკმარისი ცოდნა და გამოცდილება ზეგავლენა მოახდინონ განვითარების პროექტების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებაზე იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ეს პროექტები განაპირობებენ გარკვეულ რისკებს მათი საცხოვრებელი გარემოსათვის. ეს გამოწვეულია ხარვეფებით გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის არსებულ პროცედურებში, ასევე ადგილობრივი თემების ცნობიერების დაბალი დონით და შესაბამისი გამოცდილების ნაკლებობით.

V. CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

According to VFL 2013, local populations perceive that no progress in DRR has been achieved at the local level since 2011. The lack of resources for disaster preparedness and risk reduction as well as inconsistency of available resources with DRR requirements represent the main constraints. These problems are aggravated by the lack of knowledge and experience in planning and implementation of cost-effective preventive measures, inertia and low awareness of local government and communities. The constrictions at the local level are conditioned by insufficient level of intersectoral cooperation, centralized disaster risk management, lack of priority-based distribution of limited resources. This prevents progress in building up community's disaster resilience despite the integration of DRR issues into different sectoral strategies and development plans at the national level, availability of a corresponding legal framework, establishment and gradual development of capacities of responsible structural units.

During past several years, the main focus in Georgia was on creation of capacities for rapid and effective response to natural and man-made disasters, while financial resources were mostly directed to recovery of disaster-caused damage with only a very small portion of resources intended for preventive measures.

The following key issues and problems have been identified in Georgia based on GNDR-proposed indicators for assessment of progress towards the HFA implementation:

HFA Implementation Context at the Local Level

- Low level of awareness of local communities, inactivity in building up their disaster resilience, conditioned by insufficient civil society development at the local level, lack of necessary resources, and difficult socioeconomic situation of vulnerable communities.
- Local communities cannot influence distribution of financial resources due to centralized planning of preventive measures.
- Local communities lack sufficient knowledge and experience necessary to influence decision-making on development projects even if the projects pose certain hazard for their environment. This is conditioned by gaps in participatory decision-making procedures and insufficient consciousness and experience of local communities.

HFA-ის განხორციელების პროგრესის მონიტორინგი და ანგარიშგება ადგილობრივ დონეზე

- მუნიციპალიტეტებისა და რეგიონების დონეზე არ ხდება კატასტროფების რისკების შემცირების მონიტორინგი და ანგარიშგება.
- ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს არ გააჩნიათ სათანადო ცოდნა, გამოცდილება და რესურსები რისკების მონაწილეობითი შეფასებისათვის, სტრატეგიული დაგეგმვისათვის, პროგრესის ინდიკატორების განსაზღვრისა და შესრულების მონიტორინგისათვის.
- ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს არ გააჩნიათ მოსახლეობასთან ეფექტური კომუნიკაციის და ინფორმაციის მიწოდების ცოდნა, გამოცდილება და რესურსები.
- ანგარიშგების გამჭვირვალობას გარკვეულწილად უშლის ხელს ის გარემოება, რომ ცალკე დოკუმენტის სახით არ მზადდება ანგარიშები რისკების შემცირების მიზნით განხორციელებული ქმედებების შესახებ. არ არსებობს ანგარიშგების განსაზღვრული ფორმატი. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ანგარიშები არ არის კომპლექსური და არ მოიცავს რისკების შემცირებისაკენ მიმართულ იმ ღონისძიებებს, რომლებიც უშუალოდ მათი რესურსებით არ იქნა განხორციელებული.

რისკების შესახებ ინფორმაციის გაანალიზება და გადაწყვეტილებების მიღება

- მიუხედავად იმისა, რომ რისკების შეფასების პროცესში ტარდება კონსულტაციები ადგილობრივ თემებთან, შემდგომ, დაგეგმვის ეტაპზე ნაკლებად ხდება მათი მოსაზრებების გათვალისწინება, რაც ზოგ შემთხვევაში მნიშვნელოვნად ამცირებს პრევენციული ღონისძიებების ეფექტურობას;
- რისკის შეფასების საფუძველზე პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვის ხელისშემშლელ ფაქტორია ეფექტური თანამშრომლობის მექანიზმის არ არსებობა ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს (საკრებულოები და სამხარეო ადმინისტრაციები) და ეროვნულ დონეზე პასუხისმგებელ სამინისტროებს შორის.

ორგანიზება და ქმედება

- პრევენციული ღონისძიებების განხორციელებისათვის გამოყოფილი ფინანსური რესურსები არის ძალიან მცირე. მათი განაწილება არ ხდება საჭიროებების მიხედვით.
- ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე არ ხდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების სტრატეგიული დაგეგმვა, რაც ხელს უშლის რესურსების პრიორიტიზირებულ განაწილებას.
- კატასტროფების რისკების პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვა და რესურსების გამოყოფა არის ცენტრალიზებული. ადგილობრივი თვითმმართველობების უფლებები და პასუხისმგებლობები ამ მიმართებით ძლიერ შეზღუდულია და ძირითადად შემოიფარგლება არსებული რისკების შესახებ ინფორმაციის მიწოდებით და სოციალური დახმარებების გაცემით სტიქიით დაზარალებული მოსახლეობისათვის.
- სათანადო დონეზე არ ფუნქციონირებს მოსალოდნელი სტიქიური მოვლენების შესახებ ადრეული შეტყობინების სისტემები.

Monitoring of Progress Made towards the HFA Implementation and Reporting at the Local Level

- There is no DRR monitoring and reporting at the municipal and regional levels.
- Local government bodies lack necessary knowledge, experience and resources for participatory risk assessment, strategic planning, determination of progress indicators and implementation monitoring.
- Local government bodies lack knowledge, experience and resources for effective communication and informing of vulnerable communities.
- The fact that no reports on implemented risk reduction measures are drawn up as separate documents affects transparency of reporting. There is no definite reporting format. Reports of local government bodies are not comprehensive and do not reflect DRR measures apart from those to be implemented through their direct funding.

Analysis of Disaster Risk Information and Decision-Making

- Although consultations with local communities are conducted at the risk assessment stage, their views are not considered appropriately at the planning stage, which often reduces effectiveness of preventive measures;
- The lack of an effective mechanism of cooperation between the local governments (representative bodies (sakrebulo) and regional administrations) and corresponding ministries is one of the impediments to planning preventive measures based on risk assessment.

Organization and Action

- Funds allocated for preventive measures are scanty and lack needs-based distribution.
- Lack of strategic planning of preventive measures at the local and national levels hinders priority-based distribution of resources.
- Planning of disaster risk prevention measures and allocation of resources are centralized. Rights and responsibilities of local government bodies in this sphere are limited to providing information on existing risks and allocation of social assistance to disaster-affected population.
- Early warning systems do not operate adequately.

რეკომენდაციები

1. კატასტროფების რისკების მართვის სფეროში ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და სამხარეო ადმინისტრაციების უფლებებისა და პასუხისმგებლობების გაზრდა და მკაფიო განსაზღვრა, განსაკუთრებით პრევენციის კუთხით; ამ მხრივ ადეკვატური საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზება.

კატასტროფების რისკების შემცირების მუნიციპალური გეგმების მიღების ვალდებულების დადგენა კანონმდებლობით. კატასტროფების რისკების შემცირების მუნიციპალური გეგმების დამტკიცება ერთიანი სახელმძღვანელო მითითებების მიხედვით და ადგილობრივი თემების მონაწილეობით; ადგილობრივ და რეგიონულ განვითარების გეგმებში კატასტროფების რისკების შემცირების ღონისძიებების ინტეგრირება. ქმედებების განხორციელებისათვის საჭირო ფინანსური რესურსების განსაზღვრა, მობილიზაცია, დონორების კოორდინაცია, განხორციელების მონაწილეობითი მონიტორინგისა და გამჭვირვალე ანგარიშგების უზრუნველყოფა.

2. კატასტროფების რისკების შემცირების ყოვლისმომცველი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება ეროვნულ დონეზე და მის საფუძველზე სექტორული განვითარების ყველა არსებული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განახლება.

ეროვნული რეაგირების გეგმის განახლების მიმდინარე პროცესის ფარგლებში გეგმით გათვალისწინებულ 17 მიმართულებაზე პასუხისმგებელი სამინისტროების როლისა და მოვალეობების გაზრდა. ყველა სამინისტროში კატასტროფების რისკების მართვაზე პასუხისმგებელი პირის დანიშვნა მკაფიოდ განსაზღვრული უფლება-მოვალეობებით. ეროვნული რეაგირების გეგმაში პრევენციის კომპონენტის გაძლიერება.

3. ყველა მუნიციპალიტეტში კატასტროფების რისკების მართვაზე პასუხისმგებელი სულ მცირე ერთი მუდმივი შტატის გამოყოფა და დანიშვნა. მისი მოვალეობების განსაზღვრა (ტექნიკური დავალების შედგენა), მათ შორის მუნიციპალიტეტის დონეზე კატასტროფების რისკების მართვის კოორდინაცია და ცნობიერების ამაღლება. შესაბამისი საკვალიფიკაციო მოთხოვნებისა და მინიმალური კომპეტენციის განსაზღვრა.

4. კატასტროფების რისკების მართვაში ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებისა და სამხარეო ადმინისტრაციების შესაძლებლობებისა და საჭიროებების შეფასება და შესაძლებლობების გაძლიერების გეგმის შემუშავება, განხორციელება და თვითმმართველობების ბიუჯეტში ასახვა.

ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე გადამწყვეტილებების მიმღები პირებისათვის საინფორმაციო სამუშაო შეხვედრისა და ტრენინგების (მათ შორის სასწავლო ტურების) ორგანიზება პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვაში წამყვანი ქვეყნების გამოცდილებისა და ცოდნის გაზიარების მიზნით.

Recommendations

1. Increase and clearly determine rights and responsibilities of local government bodies and regional administrations in disaster risk management (DRM) especially in relation to prevention; develop an appropriate legislative framework and harmonize it with the EU Directives.

Make development and approval of municipal DRR plans legally binding. Develop and approve municipal DRR plans based on the unified national guidelines with participation of local communities; Integrate DRR measures into local and regional development strategies and action plans. Mobilize financial resources necessary for implementing the planned measures, ensure donor coordination, participatory monitoring and accountability.

2. Develop a comprehensive national DRR strategy and action plan and on its basis revise and update all sectoral development strategies and action plans.

Use the current revision process of the National Emergency Response Plan (NERP) for increasing the roles and responsibilities of the Ministries responsible for the 17 functional areas under the NERP. Ensure that each Ministry appoints at least one staff member as a DRR focal point with clearly defined Terms of Reference. Advocate for strengthening the disaster prevention component of the NERP.

3. Appoint at least one permanent staff member as disaster risk reduction (DRR) focal point in every municipality; determine minimum qualifications and competences (requirements specification). Clearly determine rights and responsibilities of DRR focal point at municipality level by ToR, including coordination of DRR issues at municipality level and awareness raising.
4. Assess capacities and needs of local government bodies and regional administrations in DRM before increasing their rights and responsibilities; develop and implement capacity building plans and incorporate them in local budgets.

Organize experience sharing meetings and study tours for national and local decision-makers for sharing best practices and knowledge of developed countries.

5. Develop national DRR platform with participation of all corresponding ministries, regional administrations, local government bodies, academia and NGOs. Determine the national platform's authority and regulations in corresponding normative acts.

5. კატასტროფების რისკების შემცირების ეროვნული პლატფორმის ჩამოყალიბება ყველა შესაბამისი სამინისტროს, სამხარეო ადმინისტრაციების, ადგილობრივი თვითმმართველობების, სამეცნიერო სექტორისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობით. ეროვნული პლატფორმის უფლებამოსილებების და მუშაობის რეგლამენტის განსაზღვრა შესაბამისი ნორმატიული აქტებით.
6. სტიქიური მოვლენების საფრთხეების, მიყენებული ზარალისა და ზარალის კომპენსირების ერთიანი სივრცითი მონაცემთა ბაზის შექმნა (მუნიციპალიტეტების მიხედვით), რეგულარული განახლება და საჯარო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. მიყენებული ზარალის შეფასების ერთიანი მეთოდოლოგიის დახვეწა. სტიქიური მოვლენებით გამოწვეული ზარალის საბაზისო შეფასება მუნიციპალიტეტების მიხედვით.
7. სივრცული და ურბანული განვითარების გეგმების დამტკიცებამდე მათი გარემოზე ზემოქმედების შეფასებისა და კატასტროფების რისკების შემცირების საკითხების გათვალისწინების ვალდებულების დადგენა კანონმდებლობით;

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშებში DRR-ის საკითხების ასახვის გაუმჯობესება, პრევენციისა და შერბილების ღონისძიებების სანებართვო პირობებად ჩამოყალიბება და მათი შესრულების კონტროლისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფა. ამ მიზნით გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს შესაძლებლობების გაძლიერება.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის გეგმებში კატასტროფების რისკების საკითხების გათვალისწინება. მაგალითად, ტყის მართვის გეგმების შემუშავება რისკის ზონების გათვალისწინებით და ამ თვალსაზრისით სავალდებულო სახელმძღვანელო დოკუმენტის შემუშავება.
8. განვითარების პროექტების შესახებ გადამწყვეტილებების მიღების პროცესში თემებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ჩართულობის გაუმჯობესება, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში ინფორმირებისა და ადგილობრივ დონეზე კონსულტაციების ჩატარების ეფექტურობის ამაღლებისა და სტრატეგიული გარემოზე ზემოქმედების დანერგვის გზით.
9. DRR-ის საკითხებზე საჯარო სკოლების პედაგოგთა, დირექტორთა და მანდატურთა ტრენინგების ორგანიზების გაგრძელება; საგანგებო სიტუაციების სასკოლო გეგმების შემუშავებაში მხარდაჭერა და წვრთნების დანერგვა. რისკის წინაშე მყოფ თემებში არაფორმალური საგანმანათლებლო / ცნობიერების ამაღლების საქმიანობის გაძლიერება და შესაბამისი რესურსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. მოსწავლეების ჩართვა არაფორმალურ საგანმანათლებლო პროგრამებში (საგანგებო სიტუაციების საოჯახო გეგმების შემუშავება).
10. ადგილობრივ დონეზე სამოქალაქო საზოგადოების და მედიის შესაძლებლობების გაძლიერება (ტრენინგები, მცირე გრანტების პროგრამები) DRR-ის საკითხებზე. ცნობიერების ამაღლების კამპანიების განხორციელება ადგილობრივი არასამთავრობო და სათემო ორგანიზაციების, ასევე მედიის წარმომადგენლების მონაწილეობით.
6. Create a unified, accessible and upgradable spatial database of disaster risks, damage (disaster losses (lives, livelihoods & assets) and compensations (at the municipal level). Improve a unified methodology for assessing damage inflicted by natural disasters and dangerous events. Conduct basic assessment of disaster-caused damage at the municipal level.
7. Make consideration of DRR and environmental impact issues prior to approving spatial and urban development plans legally binding;

Improve integration of DRR issues in environmental impact assessment reports, include disaster prevention and reduction measures into licensing requirements and ensure monitoring of their implementation. Develop capacities of the Ministry of Environment and Natural Resources Protection to ensure control of adequate integration of DRR issues in disaster risk assessment reports.

Incorporate disaster risk issues in natural resource management plans. For instance, develop forest management plans considering disaster risk zones and elaborate binding guidelines.
8. Improve involvement of potentially vulnerable communities and local governments in decision-making on development projects through increased awareness of Environmental Impact Assessment (EIA) process and consultations at the local level and introduce environmental impact strategy.
9. Continue conducting of DRR trainings for school teachers, principals and education resource officers ('mandaturi'); support schools in development of school disaster preparedness and response plans and implementation of regular simulation exercises; improve informal education/ awareness activities in vulnerable communities and ensure accessibility of necessary resources. Ensure students' participation in informal education programs (develop family emergency preparedness and response plans).
10. Build up civil society and media's capacities in DRR issues at the local level through trainings and small grants programs. Carry out awareness campaigns with participation of local NGOs, community organizations and mass media.
11. Plan more effective distribution of resources based on cost and benefit analysis (including annual cost of preventive measures and indemnities and their results). Address the indemnity payment problem. Identify criteria for disaster risk prioritization.

11. კატასტროფების რისკების მართვაში განუვლი ხარჯებისა და მიღებული სარგებლის ანალიზის საფუძველზე (მათ შორის პრევენციული ღონისძიებებისა და მიყენებული ზარალის ანაზღაურებისათვის ყოველწლიურად განუვლი ხარჯები და მათი შედეგები) ფინანსური რესურსების უფრო ეფექტური განაწილების დაგეგმვა. მრავალჯერადი კომპენსაციის პრობლემის მოგვარება. კატასტროფების საფრთხეების პრიორიტეტიზაციისათვის კრიტერიუმების განსაზღვრა.
12. ეროვნულ და მუნიციპალიტეტების დონეზე ადრეული გაფრთხილების სისტემების დანერგვა.
13. კატასტროფების საშიშროების მიხედვით საქართველოს ტერიტორიის ზონირების რუკების გაუმჯობესება. რისკის მსხვილმასშტაბიანი რუკების მომზადება პრიორიტეტულობის მიხედვით; რისკის ზონის ერთიანი დეფინიციის დადგენა; საჯარო რეესტრში კატასტროფების რისკის ზონირების მონაცემების დამატება. არასასოფლო-სამეურნეო მიწების გასხვისების პროცესში რისკის შეფასების ვალდებულების განსაზღვრა კანონმდებლობით. მაღალი რისკის ზონების სუბსიდირება, იქ სადაც სახელმწიფოსთვის მნიშვნელოვანია დასახლებების შენარჩუნება
12. Introduce the early warning system at the national and municipal levels.
13. Improvement of territorial zoning of Georgia according to disaster risk level. Create disaster risk maps by priorities; establish a single definition of the risk zone; include disaster risk zone data in the Public Registry. Make disaster risk assessment legally binding during alienation of non-agricultural lands. Allocate funds for preserving settlements of strategic importance in the high-risk zones.

დანართები

დანართი 1. კითხვარი კვლევისათვის „ხელვა წინახაზიდან – 2013“

კითხვარი შედგება 2 ნაწილისაგან: პირველი ნაწილი - მონაცემები რესპოდენტის შესახებ და მეორე ნაწილი - ინდიკატორი კითხვები, რომლებიც ეფუძნება ციკლს - ქმედება და სწავლა

ნაწილი 1: ძირითადი მონაცემები რესპოდენტის შესახებ

1	გამოკითხვის თარიღი					
2	გამოკითხვის ნომერი					
3	მონაწილე ორგანიზაცია					
4	რესპოდენტის ასაკი	<11	12-17	18-25	26 -60	61-ის ზემოთ
5	სქესი	მამაკაცი			ქალი	
6	რესპოდენტის ჯგუფი და პროფესი	ადგილობრივი მმართველობა	თემი	არასამთავრობო ორგანიზაცია	სხვა	
7	მუნიციპალიტეტი					
8	„ხელვა წინახაზიდან“ ფარგლებში ჩატარებულ წინა კვლევებში მონაწილეობა	იღებდა მონაწილეობას „ხელვა წინახაზიდან 2009“-ში?			იღებდა მონაწილეობას „ხელვა წინახაზიდან 2011“-ში?	
9	დასახლების ტიპი	ქალაქი			სოფელი	
10	რამდენად დიდია კატასტროფების საფრთხე თქვენს მუნიციპალიტეტში?	1 მინიმალური	2 დაბალი	3 საშუალო	4 მაღალი	5 ძალიან მაღალი
11	რა ცვლილება აღინიშნება 2005 წლის შემდგომ თქვენს მუნიციპალიტეტში კატასტროფებით გამოწვეულ დანაკარგებში (ადამიანის სიცოცხლე, საარსებო წყარო და ქონება)	1 დანაკარგების მნიშვნელოვანი ზრდა	2 დანაკარგების უმნიშვნელო ზრდა	3 ცვლილება არ აღინიშნება	4 დანაკარგების უმნიშვნელო შემცირება	5 დანაკარგების მნიშვნელოვანი შემცირება
12	როგორია თქვენი თემის სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი ეროვნულ დონესთან შედარებით	1. გაცილებით ღარიბი	2. ღარიბი	3. თითქმის იგივე	4. უკეთესი	5. გაცილებით უკეთესი

ნაწილი 2: ინდიკატორი კითხვები, დაფუძნებული ციკლზე - ქმედება და სწავლა
თქვენი აზრით რა პროგრესი იქნა მიღწეული შემდეგი ინდიკატორების მიხედვით:

ხელვა წინახაზიდან 2013	შეაფასეთ პროგრესი ქულებით 1-დან 5-მდე ან ჩაწერეთ X - თუ პასუხი არის არ ვიცი
კონტექსტი: დამახასიათებელი კატასტროფები, მდგრადობა მრავალმხრივი რისკების მიმართ და ძირითადი მიზნები	
1. მდგრადობა მრავალმხრივი რისკების მიმართ: ებრძვის თუ არა თემი სხვადასხვა ფაქტორებს, რომლებიც იწვევენ სხვადასხვა სახის კატასტროფებს	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად (მცირედ) 3. გარკვეულწილად 4. დიხ, მაგრამ არა ყველა შემთხვევაში 5. სრულყოფილად
2. ძირითადი მიზნები: თემის აზრით რამდენად ზღუდავს პროგრესს (იმ ფაქტორებთან ბრძოლაში, რომლებიც იწვევენ კატასტროფებს) ისეთი ფაქტორები, რომელთა კონტროლიც თემს არ შეუძლია (მაგალითად მტავლობის გადამწყვეტილებები ფინანსურ რესურსებზე, გარემოსდაცვითი მენეჯმენტი, სასოფლო-სამეურნეო განვითარება, მშენებლობა და დაცვება)	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად (მცირედ) 3. გარკვეულწილად 4. დიხ, მაგრამ არა ყველა შემთხვევაში 5. სრულყოფილად

დაკვირვება/ასახვა	
3. რისკის შეფასება: რამდენად არიან ჩართული თემის წარმომადგენლები რისკის შეფასებაში?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად (მცირედ) 3. გარკვეულწილად 4. დიახ, მაგრამ არა ყველა შემთხვევაში 5. სრულყოფილად
4. მონიტორინგი: ადგილობრივი მთავრობა რეგულარულად უწევს თუ არა მონიტორინგს პროგრესს კატასტროფების რისკების შემცირებაში?	1. არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. დიახ, მაგრამ ლიმიტირებულად 5. დიახ, სრულყოფილად
5. კომუნიკაცია/ცნობიერების ამაღლება: რამდენად უზრუნველყოფს ადგილობრივი მთავრობა ინფორმაციის მიწოდებას ადგილობრივი რისკების ტენდენციებსა და რისკების შემცირების ღონისძიებებზე თემებისათვის?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. თითქმის სრულად 5. სრულყოფილად
ცოდნა და სწავლება:	
6. ურთიერთდაკავშირება: რამდენად აკავშირებს ერთმანეთთან ადგილობრივი მთავრობა ტრადიციულ და სამეცნიერო ცოდნას გადანაცვტილებების მიღების პროცესში?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. კარგად 5. სრულყოფილად
7. სწავლება: ადგილობრივი ხელმძღვანელები (სახელმწიფო და არასახელმწიფო) რამდენად განიხილავს, უზიარებენ და აანალიზებენ კატასტროფების რისკების შესახებ ინფორმაციას?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. კარგად 5. სრულყოფილად
8. მოლაპარაკებები: რამდენად აქვთ შესაძლებლობა ადგილობრივ მმართველობით ორგანოებს და თემების წარმომადგენლებს ერთობლივად იმუშაონ რისკების შემცირებასთან დაკავშირებით გადანაცვტილებების მიღებაზე?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. კარგად 5. სრულყოფილად
9. კონფლიქტების გადანაცვტა: რამდენად შეუძლიათ ძირითად დაინტერესებულ მხარეებს (მაგალითად ადგილობრივ მმართველობით ორგანოებს, თემების წარმომადგენლებს) კონფლიქტების გადანაცვტა? (მაგალითად სანქციების გატარებით მათ მიმართ, ვინც არღვევს წესებსა და შეთანხმებებს)	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. კარგად 5. სრულყოფილად
ორგანიზება და ქმედება:	
10. პარტნიორობის დამყარება: არსებობს თუ არა თანამშრომლობა (კატასტროფების რისკის შესამცირებლად) თემებს, კერძო სექტორსა და ადგილობრივ მმართველობით ორგანოებს შორის)	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. კარგად 5. სრულყოფილად
11. რესურსები: ხელმისაწვდომი რესურსები (ფინანსური და სხვა) რამდენად შეესაბამება რისკების შემცირების ქმედებების საჭიროებებს.	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. კარგად 5. სრულად
12. ადრეული შეტყობინება: არსებობს თუ არა ადრეული შეტყობინების ეფექტური სისტემები? (სისტემები, რომლებითაც ხდება თემების სრულად გაფრთხილება)?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდული, მხოლოდ რამდენიმე რისკისათვის 3. ზოგიერთ შემთხვევაში 4. ძირითადად კი გარკვეული გამონაკლისებით 5. სრულყოფილად
13. ადგილობრივი ქმედებები: არსებობს თუ არა ადექვატური შესაძლებლობები კატასტროფებისადმი მომზადებისა და რისკების შემცირებისათვის? (მაგალითად, ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებისა და თემების წარმომადგენლებისათვის მისაწვდომი)	1. არა 2. შეზღუდული შესაძლებლობები 3. გარკვეული შესაძლებლობები 4. დიახ, მაგრამ გარკვეული შეზღუდვებით 5. დიახ, სრულყოფილი შესაძლებლობები
14. დამახასიათებელი კატასტროფები: როდესაც ხდება დამახასიათებელი კატასტროფები (მაგალითად, სეზონური წყალდიდობები, რეგულარული გვალვები, მავნებლების შემოსევა, ხანძრები) რამდენად გამოყოფს რესურსებს მთავრობა (ადგილობრივი და ეროვნული)?	1. საერთოდ არა 2. შეზღუდულად 3. გარკვეულწილად 4. თითქმის სრულად 5. სრულყოფილად

APPENDICES

APPENDIX 1: QUESTIONNAIRE FOR VFL 2013 SURVAY

View from the Frontline 2013 Everyday disasters and resilience - Survey indicators

Survey

The survey consists of part 1: Key respondent profile, and part 2: Indicator questions based on the Action and Learning Cycle

Part 1: Key respondent profile

1	Survey Date							
2	Survey Reference Number							
3	Participating Organisation							
4	Informant Age	<11	12-17		18-25		26 -60	61 plus
5	Sex	Male				Female		
6	Informant Group and occupation	Local Government		Community		Civil Society		Others
7	Location (Province)							
	Previous VFL participation	Participated in VFL 2009?				Participated in VFL 2011?		
8	Geography	Urban				Rural		
9	How great is the threat of disasters in your location ?	1 Minimal	2 Low		3 Medium		4 High	5 Very High
10	Changes in disaster losses (lives, livelihoods & assets) in your area since 2005 ?	1 Substantial increase in losses	2 Slight increase		3 No change		4 Slight decrease	5 Substantial decrease
11	How does the socio-economic status of your community compare to the rest of the nation?	1. Much poorer	2. poorer		3. About the same		4. Better	5. Much better

Part 2: Indicator questions, based on the Action and Learning Cycle

In your opinion what level of progress has been made towards the following indicators:

Views from Frontline 2013	Response Ranking 1 - 5 or x for 'I don't know'
Context: everyday disasters, multi-risk resilience and underlying causes	
1. Multi-risk Resilience: Does the community tackle multiple factors that lead to different types of disasters?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. Yes, but not in all cases 5. Comprehensively

2. Underlying Causes: To what extent does the community find its progress (on tackling factors leading to disasters) is restricted by factors beyond the community's control?* *(for example government decisions about financial resources, environmental management, agricultural development, building and planning)	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely
Observation / Reflection:	
3. Risk Assessment: To what extent are representatives of the local community involved in risk assessments?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. to a great extent 5. Comprehensively
4. Monitoring: Does the local government regularly monitor progress to reduce disaster risk?	1. No 2. To a limited extent 3. To some extent 4. Yes, but with some limitations 5. Yes, comprehensively
5. Communications / Public Awareness : To what extent does the local government ensure information on local risk trends and risk reduction measures is regularly communicated to communities?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely
Knowledge and Learning:	
6. Connecting: To what extent does the local government combine traditional and scientific knowledge in decision-making?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Comprehensively
7. Learning: To what extent do local leaders (state / non-state) discuss, share and analyse disaster risk information?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely
8. Negotiation: To what extent are local authorities and community representatives able to work together in decision making about risk reduction?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely
9. Conflict Resolution: To what extent are key stakeholders (e.g. local authorities, community representatives) able to resolve conflicts? * *(For example by applying sanctions against those who break rules and agreements)	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely
Organising and Action:	
10. Building Partnerships: To what extent do partnerships (to reduce disaster risk) exist between communities, private sector and local authorities?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Comprehensively
11. Resources: To what extent do resources available (financial and other assistance) meet the needs for risk reduction activities?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely
12. Early Warning: Are there effective local early warning systems in place?* *(Systems which alert all sections of the community)	1. Not at all 2. Limited for very few risks 3. In some cases 4. Generally but with some exceptions 5. Completely
13. Local Actions: Is there adequate capacity to prepare for and mitigate disaster risk? * *(For example accessed by local authorities and community representatives)	1. No 2. Limited capacity 3. Some capacity 4. Yes, but with some limitations 5. Yes, comprehensive capacity
14. Everyday disasters: When everyday disasters strike (e.g. seasonal floods, regular droughts, pest attacks, fires) to what extent do resources provided by government (local or national) meet response needs?	1. Not at all 2. To a limited extent 3. To some extent 4. To a great extent 5. Completely

**დანართი 2. გეოლოგიური სტიქიის შედეგები 1995-2012 წლებში
(წყარო: გარემოს ეროვნული სააგენტო)**

წლები	მეწყერი			ღვარცოფი				საშიშროების რისკის ზონაში მოქცეული ობიექტები		
	გამოვლინება (გააქტიურებული და ახლადნარმოქმნილი)	მიახლოებითი პირდაპირი ზარალი (მლნ. ლარი)	ადამიანთა მსხვერპლი	ღვარცოფების წარმოქმნის რაოდენობა	მიახლოებითი პირდაპირი ზარალი (მლნ. ლარი)	ადამიანთა მსხვერპლი	მოღიანი ზარალი (მლნ. ლარი)	დაზიანებული სასოფლო-სამეურნეო საგარეულები ჰა (მიახლოებით)	დასახლებული პუნქტების რაოდენობა	საცხოველებელი სახლები
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1995	670	132	6	250	96	12	228	179	274	195
1996	610	80.3	3	165	27	5	107.3	232.3	403	626
1997	871	102	2	335	44	7	146	336.5	458	227
1998	543	67	5	173	20	6	87	229.6	370	159
1999	56	12	1	27	4.5	-	16.5	137.8	157	314
2000	65	13	1	23	3.0	-	16	162.2	240	207
2001	75	15	-	26	4.0	-	19	127.5	191	127
2002	69	13.8	1	23	2.5	2	16.3	147.9	203	193
2003	71	14.5	3	28	4.0	-	18.5	106.5	90	207
2004	949	147	4	258	28	2	175	16289.2	755	6042
2005	603	96	-	155	9.0	4	105	7589.6	473	3682
2006	356	70.5	1	63	9.0	-	79.5	3172.5	531	2066
2007	136	20.5	-	104	11.5	-	32	1389.1	269	707
2008	311	48	-	126	15	8	63	1387.7	392	1198
2009	323	63.5	1	193	16.5	3	80	8232.3	521	2696
2010	250	20	3	81	5.0	2	25	1155	366	822
2011	94	უცნობ.	3	37	9.0	8	20	652	181	463
2012	325	უცნობ.	1	88	50.0	5	50	1255	239	845
სულ	6377	915.1	35	2155	358	64	1284.1	42781.7	6113	20776

ANNEX 2. INTENSITY OF LANDSLIDES AND MUDFLOWS BETWEEN 1995-2012 AND THE ESTIMATED RESULTING DAMAGE (SOURCE: NEA)

Years	Landslide			Mudslide				Landslide Threatened units		
	Manifestation (activated and newly developed)	Approximate direct damage, mln . GEL	Casualties	Mudslide frequency	Approximate direct damage, mln . GEL	Casualties	Total damage, mln. GEL	Damaged agricultural land, ha.	Number of settlements	Living houses
1995	670	132	6	250	96	12	228	179	274	195
1996	610	80.3	3	165	27	5	107.3	232.3	403	626
1997	871	102	2	335	44	7	146	336.5	458	227
1998	543	67	5	173	20	6	87	229.6	370	159
1999	56	12	1	27	4.5	–	16.5	137.8	157	314
2000	65	13	1	23	3.0	–	16	162.2	240	207
2001	75	15	–	26	4.0	–	19	127.5	191	127
2002	69	13.8	1	23	2.5	2	16.3	147.9	203	193
2003	71	14.5	3	28	4.0	–	18.5	106.5	90	207
2004	949	147	4	258	28	2	175	16289.2	755	6042
2005	603	96	–	155	9.0	4	105	7589.6	473	3682
2006	356	70.5	1	63	9.0	–	79.5	3172.5	531	2066
2007	136	20.5	–	104	11.5	–	32	1389.1	269	707
2008	311	48	–	126	15	8	63	1387.7	392	1198
2009	323	63.5	1	193	16.5	3	80	8232.3	521	2696
2010	250	20	3	81	5.0	2	25	1155	366	822
2011	94	Unknown	3	37	9.0	8	20	652	181	463
2012	325	Unknown	1	88	50.0	5	50	1255	239	845
Total	6377	915.1	35	2155	358	64	1284.1	42781.7	6113	20776

დანართი 3. 1995-2012 წლებში საქართველოში ტერიტორიულ დამინიშნულ კლიმატურ ფენომენებს შორის გამოწვეული ზარალი (წყარო: ბარკოს პროგნოზული საბაზისი)

ANNEX 3. EXTREME HYDRO-METEOROLOGICAL PHENOMENA IDENTIFIED IN GEORGIA BETWEEN 1995-2012 AND THE ESTIMATED DAMAGE CAUSED (SOURCE NEA)

Years წელი	Floods წყალდიდობა-წყალმოვარდნა			Drought გვალვა		Storms ქარიშხალი, შუქალეები			Avalanches თოვლის ზეგებები			Hail falls სეტყვა			Damage total სულ ზარალი		
	Number of occurrences შემთხვევათა რაოდენობა	Damage ზარალი		duration (months) ხანგრძლივობა (თვე)	Number of occurrences შემთხვევათა რაოდენობა	Damage ზარალი		Number of occurrences შემთხვევათა რაოდენობა	Damage ზარალი		Number of occurrences შემთხვევათა რაოდენობა	Damage ზარალი		mIn GEL მლნ ლარი	number of dead მსხვერპლი	mIn GEL მლნ ლარი	number of dead მსხვერპლი
		mIn GEL მლნ ლარი	number of dead მსხვერპლი			mIn GEL მლნ ლარი	number of dead მსხვერპლი		mIn GEL მლნ ლარი	number of dead მსხვერპლი		mIn GEL მლნ ლარი	number of dead მსხვერპლი				
1995	4	3.2	1	0	0	0	0.5	2	0	8	2	7	12.7	0	19.6	3	
1996	11	28.5	1	1.5	17	4	4	4	5	6	3	11	17	0	70.3	9	
1997	12	38	0	2	26	3	1	3	0	10	0	14	35	0	104.2	0	
1998	2	2	1	1	6	3	72	3	5	9	2	12	8.5	0	92.4	8	
1999	8	30.5	1	0	0	2	3.5	2	0	12	1	9	6.9	0	44.6	2	
2000	2	2	0	6	300	2	1	2	0	7	1	7	5.8	0	310.9	1	
2001	4	4.1	0	2.5	21	1	0.1	1	0	6	1	8	10.4	0	39.1	1	
2002	16	78.7	0	0	0	2	0.6	2	0	8	0	8	6.8	0	87.6	0	
2003	6	4.2	2	0	0	1	0.1	1	0	8	2	7	6	0	12.4	4	
2004	10	20.5	1	0	0	4	0.8	4	0	10	1	11	12.5	0	38.6	2	
2005	20	80	4	0	0	3	0.4	3	0	14	3	19	6.9	0	91.8	7	
2006	8	15	1	1.5	5	3	0.3	3	0	12	0	11	6.2	0	29	1	
2007	7	40.3	1	0	0	6	1.1	6	1	10	1	7	5	0	49.4	3	
2008	16	38	3	0	0	5	2.9	5	0	4	0	5	2.9	0	45.7	3	
2009	20	30	5	1.5	6	12	8	12	8	6	2	15	9.5	0	56.3	15	
2010	18	20.7	3	3.5	45	8	2.5	8	1	8	1	15	6.9	0	77.5	5	
2011	23	35.1	9	1	3	10	0.95	10	0	6	1	14	6.2	0	47.15	10	
2012	15	32	5	1	1	5	140	5	0	15	1	15	42	0	218.6	6	
Total	202	502.8	38	21.5	430	76	239.75	76	20	159	22	195	207.2	0	1435.15	80	

CONTACT INFORMATION

REC CAUCASUS HEAD OFFICE IN TBILISI, GEORGIA
150, Agmashenebeli Ave.
0112 Tbilisi, Georgia

Tel: +995 32 253649 / +995 32 253648
Fax: +995 32 916352
E-Mail: info@rec-caucasus.org

COUNTRY OFFICE IN YEREVAN, ARMENIA
1, Charents Street; 2nd floor
375025 Yerevan, Armenia
Tel/Fax: +374 10 574743

COUNTRY OFFICE IN AZERBAIJAN, BAKU
100a, B. Agayev Street
1073 Baku, Azerbaijan
Tel:+ 994 12 4924173

საკონტაქტო ინფორმაცია

კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (რგკ კავკასია)

თბილისი 0112, დავით აღმაშენებლის გამზირი N 150.

ტელ: +995 32 253649 / +995 32 253648
ფაქსი +995 32 916352

ელ.ფოსტა: info@rec-caucasus.org